

ALDI

Agencija za lokalne razvojne inicijative
Bosna i Hercegovina
Panorama b.b.
73 0000 Goražde
<http://www.aldi.ba>

FINANSIJSKO LICE POLITIKE U BOSNI I HERCEGOVINI

**Izveštaj o provedenoj analizi budžetske potrošnje vlasti Bosne i
Hercegovine u periodu od 2007. do 2010. godine i usklađenost sa
zahtjevima iz Građanske platforme**

Finalni izvještaj

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika
Srpska, kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine

Budžetske godine: 2007., 2008., 2009., i 2010.

Goražde, septembar 2010. godine

Projekat "Monitoringom javne potrošnje do efikasne vlade" je kreiran sa namjerom da pozitivno doprinese rješavanju problema neefikasne, netransparentne, neplanske i neodgovorne potrošnje budžetskih sredstava sa kojima raspolažu vlasti na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona.

Svi izvještaji i informacije o rezultatima analize budžetske potrošnje se nalaze na web stranicama: www.budzet.ba i www.aldi.ba.

Projekat podržan od strane CCI BiH

SADRŽAJ

UVOD	11
METODLOGIJA PROVOĐENJA ANALIZE	13
PRVI DIO – Osnovne informacije o budžetskim приходima i rashodima za mandatni periodu od 2007. – 2010.	19
1. POGLAVLJE I. – Budžetski prihodi	21
1.1. Zbirni planirani budžetski prihodi u mandatnom periodu (2007-2010)	21
1.2. Zbirni planirani budžetski prihodi u 2010. godini	23
2. POGLAVLJE II. – Zbirni pregled budžetskih rashoda u mandatnom periodu	25
2.1. Pregled budžetskih izdvajanja po osnovnim kategorijama	25
2.1.1. <i>Troškovi zaposlenih u mandatnom periodu</i>	28
2.1.2. <i>Administrativni troškovi u mandatnom periodu</i>	31
2.1.3. <i>Izdaci za investicije u mandatnom periodu 2007-2010</i>	34
2.1.4. <i>Izdaci za transfere u mandatnom periodu 2007-2010</i>	37
2.1.5. <i>Izdaci za ostale javne rashode u mandatnom periodu 2007-2010</i>	40
2.2. Pregled budžetskih izdvajanja po osnovnim namjenama	42
2.2.1. <i>Izdvajanja za politike iz Građanske platform u mandatnom periodu</i>	42
2.2.1.1. <i>Ukupna izdvajanja po nivoima vlasti</i>	42
2.2.1.2. <i>Izvori sredstava za politike iz Građanske platforme</i>	45
2.2.2. <i>Izdvajanja za osnovne vladine funkcije i ostale javne politike</i>	48
2.2.2.1. <i>Ukupna izdvajanja po nivoima vlasti</i>	48
2.2.2.2. <i>Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike</i>	50
DRUGI DIO – Detaljne informacije o planiranoj sektorskoj potrošnji budžetskih sredstava u mandatnom periodu	53
1. POGLAVLJE I. – Zbirni pregled izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu	55
1.1. Uvod	55
1.2. Zbirni pregled izdvajanja za politike iz Građanske platforme	55
1.3. Pregled izdvajanja za pojedinačne politike iz Građanske platforme	57
2. POGLAVLJE II. – Zbirni pregled izdvajanja za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike	61
2.1. Uvod	61
2.2. Zbirni pregled izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike	62
2.3. Pregled izdvajanja za pojedinačne kategorije budžetskih rashoda na osnovne funkcije vlade i ostale javne politike	63

2.3.1. Izdvajanja na osnovne funkcije vlade	63
2.3.2. Izdvajanja za ostale javne politike	66
TREĆI DIO - Detaljne informacije o izdvajanjima za politike iz Građanske platforme	71
POGLAVLJE I. – Uporedni pregled izdvajanja za politike iz Građanske platforme	73
1. Zapošljavanje	73
1.1. Zapošljavanje i problem nezaposlenosti u Građanskoj platformi	73
1.2. Osnovne informacije o napretku u oblasti zapošljavanja	73
1.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za politike zapošljavanja u mandatnom periodu	74
1.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	77
1.4.1. <i>Institucije BiH</i>	77
1.4.2. <i>Federacija BiH</i>	77
1.4.3. <i>Republika Srpska</i>	78
1.4.4. <i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	78
2. Penzioni sistem	80
2.1. Penzioni sistem i problem socijalne sigurnosti starih ljudi u Građanskoj platformi	80
2.2. Stanje u oblasti penzionog sistema	80
2.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za podršku penzionom sistemu	81
2.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	84
2.4.1. <i>Institucije BiH</i>	84
2.4.2. <i>Federacija BiH</i>	84
2.4.3. <i>Republika Srpska</i>	85
2.4.4. <i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	86
3. Zdravstvena zaštita	87
3.1. Zdravstvena zaštita i efikasan zdravstveni sistem u Građanskoj platformi	87
3.2. Stanje u oblasti zdravstvene zaštite	87
3.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za poboljšanje sistema zdravstvene zaštite	87
3.4. Uporedni prikaz izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite po nivoima vlasti	90
3.4.1. <i>Institucije BiH</i>	90
3.4.2. <i>Federacija BiH</i>	90
3.4.3. <i>Republika Srpska</i>	91
3.4.4. <i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	92
4. Socijalna zaštita	93
4.1. Socijalna zaštita u Građanskoj platformi	93
4.2. Stanje u oblasti socijalne zaštite	93

4.3.	Osnovne informacije o izdvajanjima za poboljšanje sistema socijalne zaštite	94
4.4.	Uporedni prikaz izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite po nivoima vlasti	96
4.4.1.	<i>Institucije BiH</i>	96
4.4.2.	<i>Federacija BiH</i>	96
4.4.3.	<i>Republika Srpska</i>	97
4.4.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	98
5.	Poljoprivreda	99
5.1.	Podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju u Građanskoj platformi	99
5.2.	Stanje u oblasti poljoprivrednog sektora	100
5.3.	Osnovne informacije o izdvajanjima za politike podrške poljopriv. i ruralnom razvoju	100
5.4.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	102
4.4.1.	<i>Institucije BiH</i>	102
4.4.2.	<i>Federacija BiH</i>	102
4.4.3.	<i>Republika Srpska</i>	103
4.4.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	104
6.	Mladi	105
6.1.	Mladi u Građanskoj platformi	105
6.2.	Stanje u oblasti mladih	105
6.3.	Osnovne informacije o izdvajanjima za politike poboljšanja položaja mladih	105
6.4.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	108
6.4.1.	<i>Institucije BiH</i>	108
6.4.2.	<i>Federacija BiH</i>	108
6.4.3.	<i>Republika Srpska</i>	108
6.4.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	108
7.	Javna administracija	110
7.1.	Pitanje javne administracije u Građanskoj platformi	110
7.2.	Osnovne informacije o izdvajanjima za provođenje reforme javne administracije	110
7.3.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	112
7.3.1.	<i>Institucije BiH</i>	112
7.3.2.	<i>Federacija BiH</i>	112
7.3.3.	<i>Republika Srpska</i>	112
7.3.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	112
8.	Obrazovanje	113
8.1.	Obrazovanje u Građanskoj platformi	113

8.2.	Osnovne informacije o izdvajanjima za finansiranje obrazovne politike	113
8.3.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	116
8.3.1.	<i>Institucije BiH</i>	116
8.3.2.	<i>Federacija BiH</i>	116
8.3.3.	<i>Republika Srpska</i>	117
8.3.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	118
9.	EU integracije	119
9.1.	EU integracije u Građanskoj platformi	119
9.2.	Osnovne informacije o izdvajanjima za finansiranje podrške procesu EU integracija	119
9.3.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	122
9.3.1.	<i>Institucije BiH</i>	122
9.3.2.	<i>Federacija BiH</i>	122
9.3.3.	<i>Republika Srpska</i>	122
9.3.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	122
10.	Javna preduzeća	123
10.1.	Pitanje efikasnosti rada javnih preduzeća u Građanskoj platformi	123
10.2.	Osnovne informacije o izdvajanjima za politike finansiranja javnih preduzeća	123
10.3.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	125
10.3.1.	<i>Institucije BiH</i>	125
10.3.2.	<i>Federacija BiH</i>	125
10.3.3.	<i>Republika Srpska</i>	126
10.3.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	127
11.	Strana ulaganja	128
11.1.	Pitanje stranih investicija u Građanskoj platformi	128
11.2.	Osnovne informacije o izdvajanjima za politike privlačenja stranih investicija	128
11.3.	Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti	130
11.3.1.	<i>Institucije BiH</i>	130
11.3.2.	<i>Federacija BiH</i>	130
11.3.3.	<i>Republika Srpska</i>	130
11.3.4.	<i>Kantoni u Federaciji BiH</i>	131

Uvod

Finalni izvještaj o analizi budžetske potrošnje vlasti Bosne i Hercegovine u periodu od 2006 – 2010. godine predstavlja rezultate nastavka aktivnosti ALDI u.g. na monitoringu javne potrošnje u BiH u pogledu njene usklađenosti sa zahtjevima postavljenim u Građanskoj platformi. Aktivnosti se provode u okviru projekta "Monitoringom javne potrošnje do efikasne vlade" sa namjerom da se pozitivno doprinese rješavanju problema neefikasne, netransparentne, neplanske i neodgovorne potrošnje budžetskih sredstava sa kojima raspolažu vlasti na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona.

Opšti cilj projekta jeste spriječavanje zloupotrebe budžetskih sredstava u političke svrhe tokom izborne 2010. godine i upoznavanje građana, civilnog društva i političke zajednice o efektima rada vladajuće koalicije u periodu 2007-2010. kroz prizmu promjena u potrošnji budžetskih sredstava. Specifični ciljevi projekta su osiguranje cjelovitog monitoringa rada Vijeća ministara, Vlada Federacije BiH i RS i Vlada kantona u Federaciji BiH u oblasti potrošnje budžetskih sredstava utvrđenih budžetima za 2010. godinu, te utvrđivanje napretka vladajuće koalicije na svim nivoima vlasti u realizaciji preuzetih obećanja sadržanih u "Građanskoj platformi" kroz analizu ukupne budžetske potrošnje u periodu 2007 – 2010. godina na nivou Bosne i Hercegovine, entiteta i kantona na ciljeve sadržane u "Građanskoj platformi".

O Izvještaju

Izvještaj o budžetskoj potrošnji na svim nivoima vlasti u BiH sadrži informacije o strukturi planiranih budžetskih rashoda za period od 2007. do 2010. godine na plate zaposlenih, administrativne troškove, investicije, transfere i ostale rashode koji se koriste za finansiranje svih funkcija javne administracije koje se finansiraju iz budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji BiH. Izvještaj sadrži informacije koje govore o strukturi ukupne budžetske potrošnje za socio-ekonomske politike koje su uvrštene u Građansku platformu i na sve druge ključne javne politike koje domaće vlasti finansiraju iz budžeta.

Predmet analize budžeta institucija vlasti je utvrđivanje napretka domaćih vlasti na ostvarivanju ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi koja je zvanično podržana od 27 političkih stranaka koje su učestvovala na općim izborima u oktobru 2006. godine.

U 2007., 2008., 2009. i 2010. godinivlasti su usvojile budžete u ukupnom iznosu od **24 milijarde i 718 miliona KM**. U mandatnom periodu troškovi zaposlenih u državnim institucijama su iznosili 9,6 milijardi KM, 9,1 milijardu KM su iznosili troškovi transfera i grantova, 2,2, milijarde KM troškovi materijala i usluga, a 1,1 milijardu KM su iznosili planirani izdaci za investicije, dok je iznos od 2,5 milijarde KM planiran za ostale budžetske rashode uključujući rashode na kredite, kamate i budžetske rezerve i druge nerazvstane rashode.

U mandatnom periodu domaće vlasti su izdvojile ukupno **11,8 milijardi KM** za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su obuhvaćene u Građanskoj platformi (zapošljavanje, podrška penzionom sistemu, zdravstvena i socijalna zaštita, poljoprivreda, mladi, obrazovanje, EU integracije, javna preduzeća i strana ulaganja), dok je ostatak sredstava odnosno **12,8 milijardi KM** izdvojeno za finansiranje osnovnih funkcija vlade (generalne javne službe, odbrana, policija i sigurnost) i za ostale javne politike (cestovna infrastruktura, šumarstvo i vodoprivreda, kultura i sport).

U okviru izdvajanja za socio-ekonomske politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom najveći dio sredstava je izdvojen za oblast obrazovanja i to 4,5 milijardi KM, od čega su 3,3 milijarde (75 %) troškovi zaposlenih, a svega 154 miliona (ili 3,4 %) su iznosile investicije u obrazovanje.

Socijalna zaštita je druga najveća socio-ekonomska oblast iz Građanske platforme po veličini izdvajanja iz budžeta. U mandatnom periodu domaće vlasti su za ovu oblast izdvojili 4,2 milijarde KM, od čega je najveći iznos odnosno 2,3 milijarde KM izdvojeno za potrebe socijalne zaštite boračkih kategorija (ne računajući sredstva vanbudžetskih fondova koja su korištena za isplatu novčanih naknada demobilisanim borcima), dok je za zaštitu svih socijalno ranjivih kategorija prema zakonima o socijalnoj zaštiti izdvojeno 1,5 milijardi KM. Znatno manji iznos odnosno 287 miliona KM je izdvojeno za oblast povratka, dok je iznos od 94 miliona KM izdvojen za sve ostale socijalne programe.

Izdvajanja za obrazovanja i socijalnu zaštitu obuhvataju tri četvrtine ukupnih izdvajanja za sve politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom, dok su izdvajanja za zapošljavanje znatno manja i iznose 367 miliona KM, penzionu politiku 968 miliona KM, zdravstvenu zaštitu 409 miliona KM, poljoprivredu 714 milion KM, za mlade 14 miliona KM, za reformu javne uprave 5 miliona KM, za ubrzanje procesa EU integracija 31 milion KM, za rad javnih preduzeća 539 miliona KM, te za privlačenje inostranih investicija 30 miliona KM.

Analizom budžetske potrošnje dobiveni su rezultati koji jasno ukazuju da domaće vlasti nisu ispunile obećanja data prihvatanjem Građanske platforme, te da su nastavile sa praksom finansiranja socioekonomskih politika na neefikasan, nepravedan i neodrživ način koji je doveo do toga da su svojim nemarom ugrozili ukupnu finansijsku stabilnost Bosne i Hercegovine. Posljedice rada vlasti u mandatnom periodu će sigurno biti ogromno breme novim vlastima nakon oktobarskih izbora koja će ukoliko želi osigurati napredak morati napraviti radikalne promjene u strukturi javne potrošnje ili će nastaviti sa dosadašnjom praksom dovodeći u jos neizvjesniju finansijsku situaciju u budućnosti.

U prvom dijelu izvještaja nalaze se osnovne informacije o budžetskim prihodima i rashodima za period od 2007. do 2010. godine kao što su pregled zbirnih budžetskih prihoda u 2010. godini i u cijelom mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine i pregled zbirnih budžetskih rashoda u 2010. godini i u cijelom mandatnom periodu.

U drugom dijelu izvještaja nalaze se detaljne informacije o planiranoj sektorskoj potrošnji budžetskih sredstava u mandatnom periodu.

U trećem dijelu izvještaja nalaze se detaljne informacije o izdvajanjima na politike iz Građanske platforme.

O Građanskoj platformi

U 2006. godini kroz Građansko organizovanje za demokratiju (GROZD), organizacije civilnog društva su u saradnji sa građanima identifikovale 12 prioriternih problema svih stanovnika Bosne i Hercegovine, za koje su kreirani jasni, mjerljivi i vremenski određeni ciljevi za koje se očekivalo da budu ostvareni od strane domaćih vlasti do kraja 2010. godine. U okviru ovog procesa u maju 2006. godine usvojena je **Građanska platforma** u kojoj su prezentirane najvažnije dimenzije socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine sa očekivanim ciljevima koje vlasti moraju ostvariti, uključujući specifične ciljeve, politike, mehanizme, strategije i programe čije je uspostavljanje neophodno kako bi se značajnije unaprijedilo stanje u oblasti nezaposlenosti, siromaštva, penzionog sistema, sistema zdravstvene i socijalne zaštite, poljoprivrede, mladih, javne administracije, obrazovanja, korupcije, EU integracija, javnih preduzeća i stranih direktnih investicija.

Metodologija provođenja analize

Javni rashodi u Bosni i Hercegovini obuhvataju budžetske rashode državnih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, budžetske rashode Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, budžetske rashode kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, te vanbudžetsku potrošnju entitetskih zavoda za penziono osiguranje i entitetskih zavoda i službi u kantonima u Federaciji BiH u oblasti zapošljavanja i zdravstvenog osiguranja i reosiguranja. U javne rashode Bosne i Hercegovini još ulaze i rashodi jedinica lokalne samouprave, budžetski rashodi Brčko Distrikta i vanbudžetski rashodi entitetskih direkcija za ceste.

Analiza budžetske potrošnje vlasti Bosne i Hercegovine obuhvata samo dio ukupnih javnih rashoda u Bosni i Hercegovini i uključuje isključivo budžetsku potrošnju Institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji BiH. Analiza budžetske potrošnje ne obuhvata potrošnju jedinica lokalne samouprave i Distrikta Brčko i potrošnju vanbudžetskih fondova.

Budžeti korišteni za analizu

Predmet analize usklađenosti javne potrošnje sa ciljevima iz Građanske platforme bili su budžeti institucija BiH, entiteta i kantona u Federaciji BiH. Vremenski period koji je odabran u cilju utvrđivanja napretka domaćih vlasti u alociranju budžetskih sredstava za različite javne politike i administrativne aktivnosti vladinih institucija je blisko povezan sa reformom sistema indirektnog oporezivanja čija implementacija je pokrenuta 2005. godine uspostavljanjem Uprave za indirektno oporezivanje i prenosom nadležnosti za prikupljanje indirektnih poreza sa entitetskih poreskih uprava, koja je potpuno profunkcionisala zamjenom sistema poreza na promet porezom na dodatnu vrijednost (PDV) prvog januara 2006. godine. Kako su promjene u funkcionisanju porezne administracije i načina prikupljanja i distribucije prihoda od indirektnih poreza radikalno uticale na finansijske kapacitete državnih institucija, za polazni vremenski period u analizi je odabrana 2005. godina.

Izvori informacija za provođenje analize budžetske potrošnje u mandatnom periodu korištene su informacije iz usvojenih budžeta i izmjena i dopuna budžeta za 2007., 2008., 2009., i 2010. godinu, obzirom da su vlasti izabrane na općim izborima u oktobru 2006. godine za ove godine usvojile budžete državnih institucija. Za dvije godine koje su prethodile ovom mandatnom periodu (2005. i 2006. godina) izvori informacija bili su Izvještaji o izvršenju budžeta, usvojeni i u službenim novinama objavljeni budžeti za one institucije koje nisu objavile izvještaje o izvršenju budžeta (ili su izvještaji objavljeni, ali informacije sadržane u izvještajima ne obuhvataju sve informacije neophodne za provođenje analize), te usvojene dopune ili rebalansi budžeta za 2005. godinu.

Obzirom da su tokom 2008. i 2009. godine vlasti Bosne i Hercegovine bile suočene sa izuzetno snažnim promjenama po pitanju javnih finansija koje su prouzrokovane rastom prihoda u 2008. godini i smanjenjem prihoda u 2009. godini, u analizi budžetske potrošnje za mandatni period su korišteni podaci iz usvojenih i rebalansiranih budžeta za 2008. i 2009. godinu.

Pregled informacija korištenih za analizu budžetske potrošnje nalazi se u narednoj tabeli.

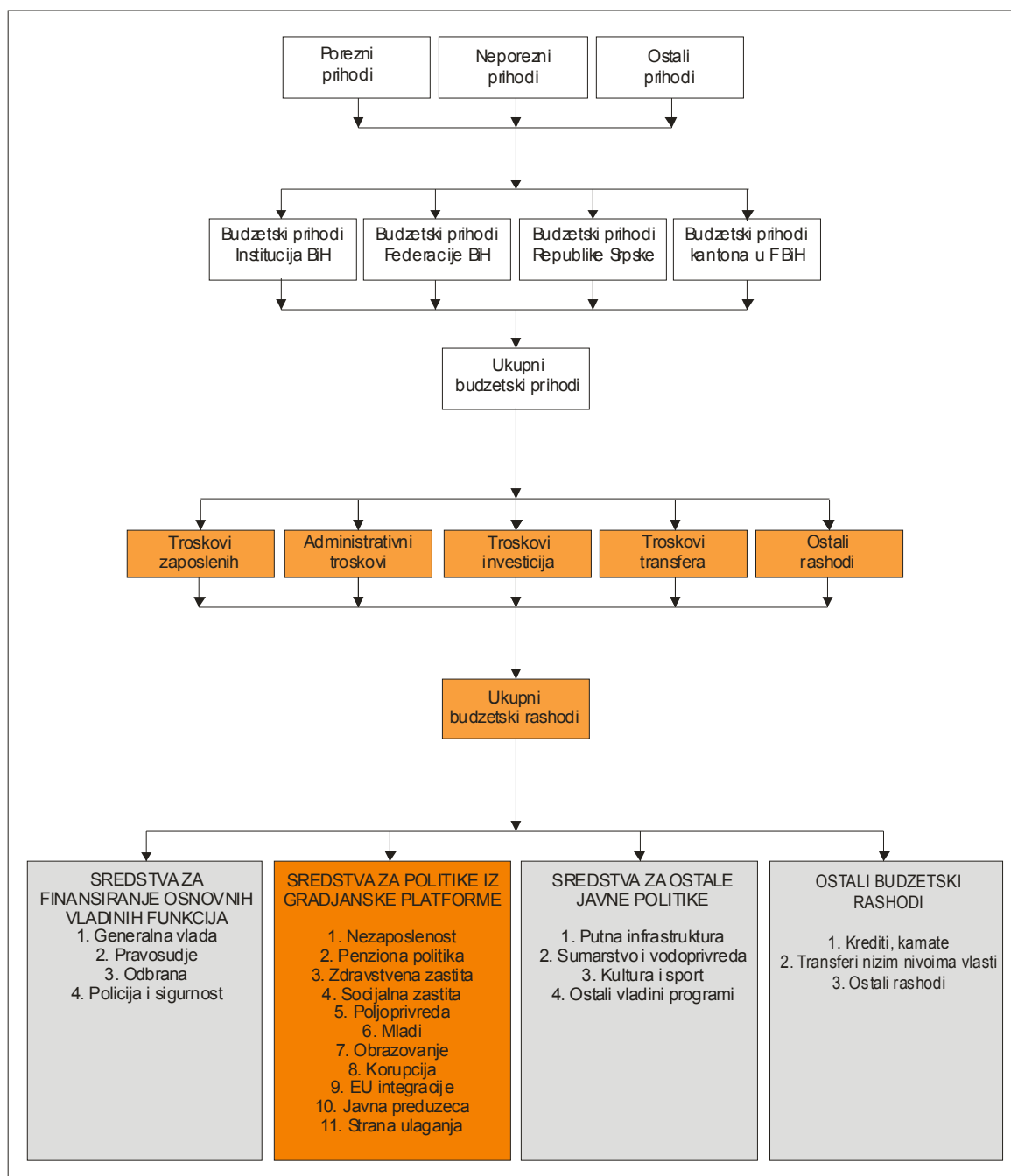

U cilju dobijanja objektivne informacije o promjenama u ukupnoj budžetskoj potrošnji svih nivoa vlasti u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine, ukupni budžetski rashodi za 2007., 2008., 2009., i 2010. godinu su razvrstani na rashode za finansiranje osnovnih vladinih funkcija, rashode za finansiranje socio-ekonomskih politika koji direktno utiču na stanje i promjene u jednoj od 12 socio-ekonomskih oblasti koje su uvrštene u Građansku platformu, rashode na ostale javne politike koje se finansiraju iz budžeta institucija BiH, entiteta i kantona, te rashodi na ostale obaveze javne administracije. Cilj analize budžetske potrošnje u mandatnom periodu jeste utvrđivanje:

- Koliko sredstava svi analizirani nivoi vlasti su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine, na osnovu planirane budžetske potrošnje za 2007., 2008., 2009. i 2010. godinu izdvojili sredstava za finansiranje troškova zaposlenih, administrativne troškove zaposlenih, investicije, transfere i ostale rashode;
- Koliko sredstava su vlasti Bosne i Hercegovine u mandatnom periodu ukupno izdvojili za politike koje su direktno povezane sa 12 socio-ekonomskih prioriteta koji su sadržani u Građanskoj platformi;
- Koliko sredstava su vlasti Bosne i Hercegovine u mandatnom periodu izdvojili za osnovne funkcije javne administracije na nivou BiH (generalna vlada, pravosuđe, odbrana, policija i sigurnost);
- Koliko sredstava su vlasti Bosne i Hercegovine u mandatnom periodu izdvojili za druge sektorske politike (cestovna infrastruktura, šumarstvo i vodoprivreda, kultura i sport i ostale javne politike), koje nisu uključene u Građansku platformu, a koje se takođe finansiraju iz budžeta institucija BiH;
- Koliko sredstava su vlasti Bosne i Hercegovine u mandatnom periodu izdvojili za kredite, kamate, otplate dugova i ostale nerazvrstane rashode;

U ukupno planiranim budžetskim rashodima institucija BiH, entiteta i kantona u F BiH za mandatni period u okviru rashoda planiranih za plate zaposlenih, administrativne troškove, investicije, transfere i ostale rashode nalaze se rashodi koji spadaju u jednu od pet prethodno pobrojanih sektorskih kategorija rashoda, kako je i prikazano na narednoj slici.

Grafički prikaz provedene analize sektorske strukture budžetskih rashoda

PRVI DIO

Osnovne informacije o budžetskim prihodima i rashodima za mandatni period od 2007. do 2010. godine

1. POGLAVLJE I.

BUDŽETSKI PRIHODI

Institucije BiH, entiteti i kantoni u F BiH prikupljaju budžetske prihode po osnovu poreskih prihoda koje sačinjavaju indirektni (PDV i carine) i direktni porezi (porez na dobit, platu i imovinu), neporezni prihodi (prihodi od aktivnosti i imovine, naknade i takse i sopstvene aktivnosti, kazne), grantovi/donacije i kapitalni primici (primici dobiveni prodajom imovine ili uzimanjem kredita).

1.1. ZBIRNI PLANIRANI BUDŽETSKI PRIHODI U MANDATNOM PERIODU (2007-2010)

Vlast koju su građani izabrali na opštim izborima u oktobru 2006. godine su usvajanjem budžeta za 2007., 2008., 2009. i 2010. godinu planirali budžetske prihode u iznosu od 26.436.249.132 KM. U ukupnim prihodima poreski prihodi su planirani u iznosu od 18,6 milijarde KM (70,5 % ukupnih prihoda), neporeski prihodi u ukupnom iznosu od 3,2 milijardu KM (12,1 % ukupnih prihoda) i prihodi po osnovu kreditnog finansiranja u iznosu od 1,6 milijardi KM (6,4 % ukupno planiranih budžetskih prihoda u mandatnom periodu). Struktura izvora ukupnih budžetskih prikaza data je u tabeli broj 1-1-1.

Tabela 1-1-1.
Izvori budžetskih prihoda na nivou države i entiteta i kantona
(u KM)

Opis	2007	2008R	2009R	2010
Institucije Bosne i Hercegovine	1.013.709.461	1.191.357.560	1.419.346.000	1.369.689.000
Porezni prihodi	632.000.000	710.000.000	729.000.000	689.000.000
Neporezni prihodi	68.636.000	90.437.000	199.065.000	160.273.000
Grantovi	4.050.000	4.081.000	4.358.000	500.000
Ostali prihodi	28.414.000	29.283.877	935.000	17.261.000
Finansiranje				40.000.000
Suficit (+) / deficit (-)	17.000.000	95.624.965	102.000.000	121.000.000
Prihodi za fin.sp. duga	263.609.461	261.930.718	383.988.000	341.655.000
Federacija Bosne i Hercegovine	1.435.644.600	1.833.614.878	2.133.254.771	1.747.272.490
Porezni prihodi	1.005.522.893	1.342.630.640	1.103.831.745	1.152.985.140
Neporezni prihodi	245.694.707	275.447.358	318.967.240	259.287.350
Grantovi	9.000.000	11.820.000	9.000.000	0
Ostali prihodi	28.965.293	53.061.710	120.000.000	0
Finansiranje	0	0	581.455.786	335.000.000
Suficit (+) / deficit (-)	146.461.707	150.655.170	0	0
Republika Srpska	1.250.000.000	1.575.000.000	1.600.000.000	1.600.000.000
Porezni prihodi	1.043.179.480	1.359.300.000	1.203.512.421	1.193.035.000
Neporezni prihodi	146.820.520	180.700.000	138.987.579	143.651.000
Ostali prihodi	56.000.000	22.000.000	29.500.000	44.000.000
Grantovi	4.000.000	0	0	0
Finansiranje	0	13.000.000	228.000.000	219.314.000
Kantoni u F BiH	1.941.411.578	2.264.515.195	1.995.896.242	2.065.537.357
Porezni prihodi	1.582.331.676	1.837.790.404	1.507.016.058	1.578.384.083
Neporezni prihodi	214.711.073	255.843.437	276.036.802	249.217.416
Grantovi	52.520.491	71.386.686	53.849.214	49.987.500
Ostali prihodi	25.014.649	26.110.232	21.680.757	19.407.472
Finansiranje	12.683.397	0	106.847.721	162.280.956
Suficit (+) / deficit (-)	54.150.292	73.384.437	30.465.690	6.259.930

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH

U ovom izvještaju nisu prikazani konsolidovani prihodi koji bi iz tabele 1-1-1. isključili sve prihode jednog nivoa vlasti koji su zapravo rashodi drugog nivoa vlasti. Ukupni budžetski prihodi ukoliko bi se prikazali bez isključivanja prihoda koji su u budžetima drugog nivoa vlasti iskazani kao rashodi, dobili bi podatak o budžetskim приходima koji je znatno veći nego što je stvarno bio.

Kako bi se bar približno utvrdio stvarni iznos planiranih budžetskih prihoda u mandatnom periodu, neophodno je iz tabele broj 1-1-1. isključiti one prihode koje je u usvojenim budžetima lako identifikovati da su prihodi jednog nivoa vlasti ujedno i rashodi drugog nivoa vlasti. Na prvom mjestu tu su prihodi Institucija BiH dobiveni od entiteta za servisiranje vanjskog duga. Ovi prihodi institucija BiH su u mandatnom periodu iznosili 1.251.183.179 KM i ovaj iznos prihoda bi trebao biti isključen iz budžeta institucija BiH. Slično je i sa budžetskim kodom transferi nižim nivoima vlasti koji su u mandatnom periodu iznosili ukupno 481.767.880 KM, obzirom da su ovi prihodi iskorišteni kao transferi drugim nivoima vlasti i da su u budžetima drugih nivoa vlasti ovi prihodi iskorišteni za finansiranje konkretnih socio-ekonomskih politika. Nakon što od ukupno planiranih budžetskih prihoda u mandatnom periodu iznos od 26,4 milijarde KM umanjimo za iznos od 1.732.951.059 KM na ime izdvajanja za servisiranje vanjskog duga iz budžeta Institucija BiH i transfera nižim nivoima vlasti (1.251.183.197 + 481.767.880) **dobijamo da su konsolidovani ukupni budžetski prihodi vlasti Bosne i Hercegovine u periodu od 2007. do 2010. godine iznosili 24.703.298.073 KM.**

1.2. ZBIRNI PLANIRANI BUDŽETSKI PRIHODI U 2010. GODINI

Ukupni budžetski prihodi Institucija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH su u 2010. godini planirani u iznosu od **6.782.498.847 KM** i u odnosu na rebalans budžeta za 2009. godinu su manji za 365 miliona KM. Ukupno planirani prihodi su takođe manji i u odnosu na usvojene budžete za 2009. godinu za 99,3 miliona KM.

Tabela 1-1-2.
Struktura ukupnih planiranih budžetskih prihoda u Bosni i Hercegovini u 2010. godini
(U KM)

Rbr	Naziv institucije	Godina			Smanjenje u odnosu na 2009. godinu	Povećanje u odnosu na rebalans za 2009. godinu
		2009	2009R*	2010		
1.	Ukupno prihodi	6.881.799.248	7.148.497.013	6.782.498.847	-99.300.401	-365.998.167
2.	Institucije Bosne i Hercegovine	1.419.346.000	1.419.346.000	1.369.689.000	-49.657.000	-49.657.000
3.	Federacija BiH	1.600.917.600	2.133.254.771	1.747.272.490	146.354.890	-385.982.281
4.	Republika Srpska	1.670.000.000	1.600.000.000	1.600.000.000	-70.000.000	0
5.	Kantoni u F BiH	2.191.535.648	1.995.896.242	2.065.537.357	-125.998.291	69.641.115
5.1.	Unsko-sanski kanton	191.653.802	184.991.952	196.503.544	4.849.742	11.511.592
5.2.	Posavski kanton	33.777.000	31.525.800	31.160.000	-2.617.000	-365.800
5.3.	Tuzlanski kanton	413.614.932	379.274.695	365.410.883	-48.204.049	-13.863.813
5.4.	Zeničko-dobojski kanton	279.621.400	245.135.500	244.215.000	-35.406.400	-920.500
5.5.	Bosansko-podrinjski kanton	40.967.390	38.962.798	40.131.680	-835.710	1.168.882
5.6.	Srednjobosanski kanton	173.538.933	148.537.733	159.432.000	-14.106.933	10.894.267
5.7.	Hercegov.-neretvanski kanton	179.066.820	166.511.110	187.129.700	8.062.880	20.618.590
5.8.	Zapadno-hercegovački kanton	76.912.700	71.268.836	75.922.324	-990.376	4.653.488
5.9.	Kanton Sarajevo	734.000.000	674.000.000	704.900.000	-29.100.000	30.900.000
5.10.	Kanton 10	68.382.671	55.687.818	60.732.226	-7.650.445	5.044.408

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH * R – rebalansirani budžeti za 2009. godinu

U odnosu na rebalans budžeta za 2009. godinu, najveće smanjenje prihoda planirano je u budžetu Federacije BiH koji su smanjenji za 385 miliona KM, najvećim dijelom zbog smanjenja planiranih primitaka kroz kreditno finansiranje. Takođe su smanjenji prihodi institucija BiH za 49 miliona KM zbog smanjenja prihoda od poreza, dok su prihodi Republike Srpske ostali na istom nivou kao što je to predviđeno rebalansom za 2009. godinu. U Federaciji BiH planirane prihode u odnosu na rebalans za 2009. godinu su smanjili samo Posavski za 0,3 miliona KM, Tuzlanski za 13 miliona KM i Zeničko-dobojski za 0,9 miliona KM. Svi ostali kantoni su povećali svoje planirane prihode u 2010. godini za 54 miliona KM, od čega najviše Kanton Sarajevo sa 30 miliona KM i Hercegovačko-neretvanski kanton za 20 miliona KM.

Najveći planirani izvor prihoda domaćih vlasti su poreski prihodi koji su u 2010. godini planirani u iznosu od **4,6 milijardi KM** što predstavlja 68 % ukupnih planiranih budžetskih prihoda. Posljedice globalne recesije i sporazuma sa Međunarodnim monetarnim fondom jasno su vidljive u tabeli 1-1-2., obzirom da su domaće vlasti za finansiranje budžetskih rashoda u 2010. godini planirale obezbijediti kreditna sredstva u iznosu od **756 miliona KM**, što predstavlja čak 11,1 % ukupnih budžetskih prihoda. Ova sredstva su najvećim dijelom planirana na osnovu Stand-by aranžmana sa MMF-om.

U odnosu na 2006. godinu svi nivoi vlasti su zabilježili značajno povećanje budžetskih prihoda po svim osnovama, a najvećim dijelom po osnovu povećanja poreskih prihoda. U odnosu na 2006. godinu ukupno povećanje budžetskih prihoda u 2010. godini je iznosilo 1,94 milijardi KM što je u odnosu na 2006. godinu povećanje od 40 procenata.

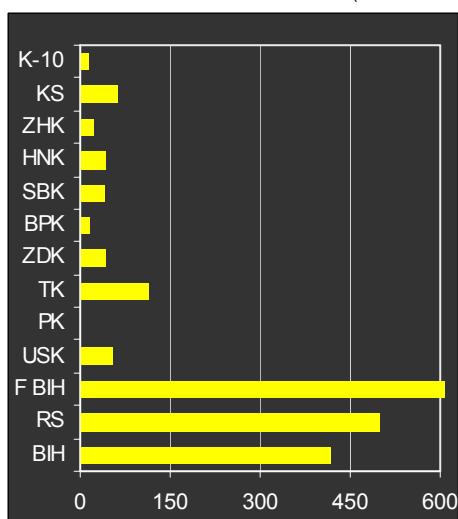
Tabela 1-1-3.
 Neto povećanje budžeta institucija vlasti u 2010. godini u odnosu na budžete za 2006. godinu
 (u milionima KM i procenti)

NIVO VLASTI	Ukupno neto povećanje u (u milionima KM)	Učešće u ukupnom povećanju na nivou BiH (u %)	% rasta budžeta (2006=100)
Institucije Bosne i Hercegovine	415,1	21,41	43,5
Republika Srpska	501,4	25,87	45,6
Federacija Bosne i Hercegovine	607,7	31,35	53,3
Unsko-sanski kanton	54,2	2,79	38,1
Posavski kanton	0,7	0,03	2,3
Tuzlanski kanton	113,4	5,85	45,0
Zeničko-dobojski kanton	43,5	2,24	21,7
Bosansko-podrinjski kanton	16,6	0,85	70,2
Srednjobosanski kanton	40,6	2,09	34,2
Hercegovačko-neretvanski kanton	44,4	2,29	31,1
Zapadno-hercegovački kanton	24,9	1,28	48,9
Kanton Sarajevo	62,5	3,22	9,7
Kanton 10	13,3	0,68	29,5

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2006. i 2010. godinu

Grafik 1-1.

Povećanje ukupnog budžeta u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu
 (u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-1-3.

Grafik 1-2:

Procentualno povećanje budžeta u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu
 (U %)

Izvor: Tabela 1-1-3.

Kao što se može vidjeti na grafikonima 1-1. i 1-2. **najveće nominalno povećanje budžeta u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu je zabilježeno u budžetu Federacije BiH koji je u odnosu na 2006. godinu povećan za 607 miliona KM**, dok je najveće relativno povećanje budžetskih prihoda u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu planirano u Bosansko podrinjskom kantonu čiji su budžetski prihodi u odnosu na usvojeni budžet za 2006. godinu povećani za 70,2 procenta.

2. POGLAVLJE II.

ZBIRNI PREGLED BUDŽETSKIH RASHODA U MANDATNOM PERIODU 2007-2010. GODINE

Ukupni budžeti Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine su iznosili ukupno 26.450.867.797 KM. Ukoliko ove ukupne nominalne budžete umanjimo za dvostruki iznos rashoda za finansiranje spoljnog duga i za transfere nižim nivoima vlasti (iznos od 1.732.951.059 KM), **ukupni planirani budžetski rashodi vlasti Bosne i Hercegovine su u mandatnom periodu iznosili 24.717.916.738 KM.** Ukupni budžetski rashodi pojedinačnih nivoa vlasti koji su planirani u budžetima prikazani su u tabeli 1-2-1.

Tabela 1-2-1:
Pregled ukupno planiranih budžetskih rashoda za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	4.019	4.842	5.641	6.722	6.885	6.881	7.145	6.780
Institucije Bosne i Hercegovine	581	955	1.014	1.191	1.191	1.417	1.417	1.370
Federacija BiH	2.492	2.789	3.377	4.030	4.119	3.794	4.129	3.810
Republika Srpska	946	1.099	1.250	1.500	1.575	1.670	1.600	1.600
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	1.032	1.140	1.436	1.758	1.834	1.601	2.133	1.747
Unsko-sanski kanton	131	142	166	215	218	192	185	197
Posavski kanton	25	30	30	37	36	34	32	31
Tuzlanski kanton	239	252	339	373	406	416	379	365
Zeničko-dobojski kanton	166	201	258	282	283	280	245	244
Bosansko-podrinjski kanton	23	24	32	48	43	41	39	40
Srednjobosanski kanton	99	119	133	157	162	174	149	159
Hercegov.-neretvanski kanton	111	143	157	185	188	179	167	187
Zapadno-hercegovački kanton	52	51	69	72	72	77	71	76
Kanton Sarajevo	583	642	709	850	819	734	674	705
Kanton 10	32	45	50	54	60	68	56	58

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu
Napomena: Nekonsolidovani pregled

2.1. PREGLED BUDŽETSKIH IZDVAJANJA PO OSNOVNIM KATEGORIJAMA

U budžetima institucija BiH, entiteta i kantona osnovne kategorije budžetskih rashoda predstavljaju **troškovi zaposlenih** koji uključuju plate, naknade plata, te poreze i doprinose zaposlenih, **administrativne troškove** koji obuhvataju troškove materijala (telefon, el. energija, gorivo i prevoz, komunalne usluge i slično) i usluga, **troškove javnih investicija** koji obuhvataju troškove nabavka opreme, građevina i zemljišta i troškove investicionog održavanja, **troškove transfera** koji obuhvataju transfere/grantove pojedincima, neprofitnim organizacijama, javnim ustanovama i javnim i privatnim preduzećima, te **ostale troškove** koji obuhvataju izdatke za kredite i kamate, budžetsku rezervu i druge nerazvrstane izdatke.

U tabeli 1-2-2 (a.i b.). dat je zbirni pregled strukture ukupne budžetske potrošnje domaćih vlasti u mandatnom periodu u kojoj su prikazani ukupni planirani rashodi u budžetima svih nivoa vlasti po osnovnim budžetskim kategorijama i to troškovi zaposlenih, administrativni troškovi, izdatci za investicije, troškovi transfera i ostali troškovi.

Tabela 1-2-2:
Pregled ukupnih budžetskih rashoda u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine po osnovnim kategorijama
(u milionima KM)

OPIS	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	9.591	2.252,0	1.131	9.198,7	4.279,1	26.451
Institucije Bosne i Hercegovine	2.491	709,2	216	260,0	1.315,3	4.991
Federacija BiH	4.868	1.169,9	798	6.403,7	2.195,5	15.434
Republika Srpska	2.232	373,0	117	2.534,9	768,2	6.025
<i>Struktura Federacija BiH:</i>						
Federacija BiH	825	319,7	337	3.611,9	2.056,6	7.150
Unsko-sanski kanton	463	91,6	55	154,5	0,8	765
Posavski kanton	68	18,1	13	25,7	3,3	128
Tuzlanski kanton	799	174,4	70	400,0	45,5	1.489
Zeničko-dobojski kanton	577	112,4	117	221,6	2,6	1.030
Bosansko-podrinjski kanton	69	21,8	8	53,0	3,4	155
Srednjobosanski kanton	363	59,2	31	144,9	4,6	602
Hercegovačko-neretvanski kanton	430	86,2	9	169,6	3,5	698
Zapadno-hercegovački kanton	165	36,5	12	65,2	9,8	288
Kanton Sarajevo	967	228,3	132	1.516,4	62,1	2.906
Kanton 10	143	21,6	14	40,8	3,4	223

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu.

Tabela 1-2-2a:
Pregled ukupnih budžetskih rashoda u 2010. godini po osnovnim kategorijama
(u milionima KM)

OPIS	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	2.578,8	619,8	209,2	2.292,3	1.079,8	6.779,9
Institucije Bosne i Hercegovine	671,2	210,2	62,2	68,2	357,9	1.369,7
Federacija BiH	1.280,3	309,8	138,6	1.551,4	530,2	3.810,2
Republika Srpska	627,3	99,8	8,4	672,7	191,7	1.600,0
<i>Struktura Federacija BiH:</i>						
Federacija BiH	233,3	97,1	51,1	865,5	500,2	1.747,3
Unsko-sanski kanton	122,0	24,5	11,0	38,8	0,2	196,5
Posavski kanton	17,4	4,7	2,2	5,5	1,3	31,2
Tuzlanski kanton	203,5	44,6	14,2	97,4	5,7	365,4
Zeničko-dobojski kanton	146,3	27,9	13,3	56,2	0,5	244,2
Bosansko-podrinjski kanton	19,3	4,2	0,9	15,3	0,5	40,1
Srednjobosanski kanton	94,9	15,4	8,6	38,9	1,5	159,4
Hercegovačko-neretvanski kanton	117,0	23,6	1,5	44,1	0,9	187,1
Zapadno-hercegovački kanton	41,4	6,1	2,0	22,2	4,2	75,9
Kanton Sarajevo	246,2	56,8	31,5	356,3	14,1	704,9
Kanton 10	39,1	4,9	2,3	11,0	0,9	58,2

Izvor: Usvojeni budžeti Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2010. godinu.

Tabela 1-2-2b:

Pregled povećanja ukupnih budžetskih rashoda u 2010. godinu u odnosu na 2006. godinu po osnovnim kategorijama (u milionima KM)

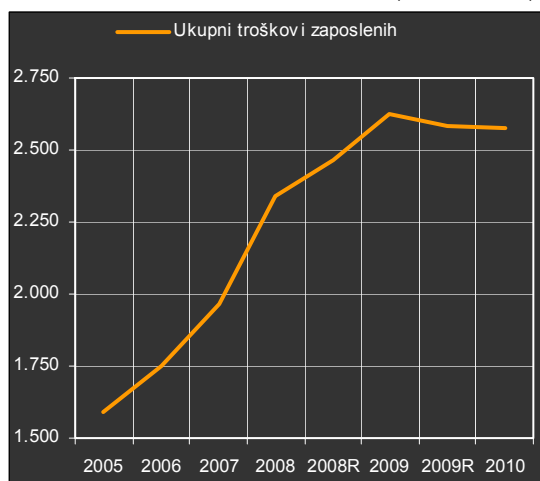
Institucija	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	826,3	191,9	-8,9	590,5	338,4	1.938,2
Institucije Bosne i Hercegovine	223,3	83,8	39,5	30,0	38,5	415,1
Federacija BiH	331,2	77,5	-26,9	361,8	278,1	1.021,7
Republika Srpska	271,8	30,7	-21,4	198,6	21,7	501,4
<i>Struktura Federacija BiH:</i>						
Federacija BiH	77,3	41,8	-2,9	218,6	272,8	607,7
Unsko-sanski kanton	36,6	6,2	2,2	9,0	0,1	54,2
Posavski kanton	2,6	0,4	-2,2	-1,1	1,0	0,7
Tuzlanski kanton	56,1	13,7	3,4	45,4	-5,2	113,4
Zeničko-dobojski kanton	49,0	5,6	-20,7	11,7	-2,2	43,5
Bosansko-podrinjski kanton	7,8	0,4	-0,8	9,6	-0,3	16,6
Srednjobosanski kanton	18,9	3,3	4,3	14,1	-0,1	40,6
Hercegovačko-neretvanski kanton	28,4	8,5	-2,2	10,6	-0,9	44,4
Zapadno-hercegovački kanton	9,0	-0,3	-0,4	15,1	1,5	24,9
Kanton Sarajevo	33,6	-2,2	-4,6	24,4	11,3	62,5
Kanton 10	11,9	0,0	-3,1	4,3	0,1	13,3

Izvor: Usvojeni budžeti Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2006. i 2010. godinu.

2.1.1. Troškovi zaposlenih u mandatnom periodu (2007 – 2010)

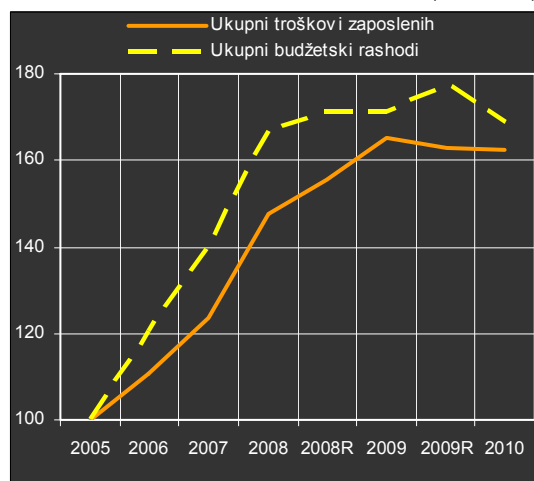
Troškovi zaposlenih uključuju troškove bruto plata, naknade za troškove zaposlenih i doprinose poslodavca i ostale doprinose za osoblje koje se finansira iz budžeta državnih institucija.¹ U periodu od 2007. do 2010. godine uzimajući u obzir podatke iz prvih rebalansa budžeta za 2008. i 2009. godinu troškovi zaposlenih koji su se isplaćivali iz budžeta svih nivoa vlasti su u mandatnom periodu iznosili ukupno **9.590.526.248 KM**.

Grafik 1-3.
Godišnji rast ukupnih troškova zaposlenih
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-3.

Grafik 1-4:
Rast godišnjih ukupnih troškova i troškova zaposlenih u odnosu na 2005. godinu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1. i 1-2-3.

Kao što se iz prethodna dva grafikona može vidjeti ukupni budžetski rashodi su rasli po konstantnoj stopi od 2006. godine do 2008. godine nakon čega su i dalje rasli, ali po znatno manjim stopama (žuta isprekidana linija na grafikonu 1-4). U ovom periodu troškovi zaposlenih su rasli po konstantnim stopama sve do rebalansa za 2009. godinu. Usvajanjem budžeta za 2008. godinu vlasti su planirale najveće godišnje povećanje izdvajanja za ove troškove. Ukupni izdaci na plate zaposlenih u državnim institucijama, ustanovama i agencijama koje su finansirane iz budžeta su u ovoj godini povećani za čak **378,5 miliona KM** u odnosu na 2007. godinu. I pored značajnog povećanja ovih troškova početkom 2008. godine vlasti su i rebalans budžeta za 2008. godinu iskoristili za povećanje troškova zaposlenih i to za dodatnih 120 miliona KM.

U 2009. godini zabilježen je samo neznatan rast ukupnih budžetskih troškova, ali su troškovi zaposlenih i dalje rasli po znatno višim stopama. Međutim, i pored toga što su izdvajanja za troškove zaposlenih u prethodnoj godini povećana za 500 miliona KM, domaće vlasti su i 2009. godinu iskoristile za rast troškova zaposlenih, te su ove troškove povećali za dodatnih 159,7 miliona KM.

Globalna finansijska kriza i nedostatak sredstava u budžetima svih nivoa vlasti u prvoj polovini 2009. godine uticali su na odluku vlada da smanje ukupna izdvajanja za troškove zaposlenih. Međutim, usvajanjem rebalansa za 2009. godinu došlo je do smanjenja ukupnih izdvajanja za troškove zaposlenih od 40,8 miliona. U rebalansu budžeta Institucija BiH nije došlo do smanjenja troškova zaposlenih. U Federaciji BiH došlo je do najvećeg smanjenja troškova zaposlenih i to za 40,4 miliona KM i to prvenstveno u kantonima u Federaciji BiH, dok su izdaci za ove namjene u budžetu Federacije BiH povećani za 22,2 miliona KM.

¹ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta 611000, 611200 i 612100.

Tabela 1-2-3:
Pregled ukupno planiranih troškova zaposlenih za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.586,9	1.752,5	1.964,7	2.343,2	2.464,0	2.623,8	2.582,9	2.578,8
Institucije Bosne i Hercegovine	213,7	447,9	484,7	610,1	610,0	725,4	725,4	671,2
Federacija BiH	1.011,3	949,1	1.081,6	1.237,7	1.263,9	1.282,1	1.241,7	1.280,3
Republika Srpska	361,9	355,5	398,4	495,5	589,9	616,3	615,8	627,3
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	301,3	156,1	164,8	199,4	199,3	204,8	227,0	233,3
Unsko-sanski kanton	78,1	85,4	100,8	123,3	122,9	120,3	116,8	122,0
Posavski kanton	14,3	14,8	15,8	18,3	17,8	18,4	16,9	17,4
Tuzlanski kanton	136,4	147,4	182,1	204,8	209,9	217,3	203,5	203,5
Zeničko-dobojski kanton	92,3	97,3	133,5	141,7	148,73	156,8	148,3	146,3
Bosansko-podrinjski kanton	10,0	11,5	13,1	20,0	18,65	18,6	17,7	19,3
Srednjobosanski kanton	64,4	76,0	81,4	87,8	94,2	106,0	92,5	94,9
Hercegovačko-neretvanski kanton	75,9	88,6	92,7	105,6	112,3	103,1	107,9	117,0
Zapadno-hercegovački kanton	31,4	32,3	38,5	41,4	43,2	45,7	42,0	41,4
Kanton Sarajevo	184,9	212,6	227,9	261,5	259,4	247,4	233,7	246,2
Kanton 10	22,4	27,2	31,0	33,8	37,3	43,6	35,5	39,1

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-3a:
Pregled ukupno planiranih troškova zaposlenih za period od 2005. do 2010. godine
(2005=100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	110,4	123,8	147,7	155,3	165,3	162,8	162,5
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	209,6	226,8	285,4	285,4	339,4	339,4	314,0
Federacija BiH	100,0	93,8	107,0	122,4	125,0	126,8	122,8	126,6
Republika Srpska	100,0	98,2	110,1	136,9	163,0	170,3	170,2	173,4
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	51,8	54,7	66,2	66,2	68,0	75,4	77,4
Unsko-sanski kanton	100,0	109,4	129,1	158,0	157,4	154,1	149,7	156,3
Posavski kanton	100,0	103,6	110,6	128,5	125,0	129,0	118,6	121,8
Tuzlanski kanton	100,0	108,0	133,5	150,1	153,9	159,3	149,2	149,1
Zeničko-dobojski kanton	100,0	105,5	144,7	153,6	161,2	170,0	160,7	158,6
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	114,7	131,0	199,7	186,0	185,1	176,1	192,1
Srednjobosanski kanton	100,0	118,0	126,5	136,4	146,5	164,8	143,7	147,5
Herc.-neretvanski kanton	100,0	116,7	122,2	139,1	148,0	135,9	142,2	154,1
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	102,9	122,4	131,9	137,6	145,5	133,7	131,7
Kanton Sarajevo	100,0	115,0	123,3	141,4	140,3	133,8	126,4	133,1
Kanton 10	100,0	121,4	138,4	151,2	166,7	194,9	158,4	174,7

Izvor: Tabela 1-2-3.

Usvajanjem budžeta za 2010. godinu ukupna izdvajanja na troškove zaposlenih su planirana u iznosu od **2.578.813.891 KM** što predstavlja smanjenje od svega 4,1 milion KM u odnosu na ukupne troškove zaposlenih planirane u rebalansima budžeta za 2009. godinu. Na žalost ovo smanjenje je prouzrokovano samo zahvaljujući smanjenju troškova zaposlenih u Institucijama BiH za 54,2 miliona KM, dok su troškovi zaposlenih u 2010. godini u Federaciji BiH povećani za 6,3 miliona KM, u Republici Srpskoj za 11,5 miliona KM, a u kantonima u Federaciji BiH za 32,3 miliona KM.

Ukoliko izdvajanja za troškove zaposlenih u 2010. godini uporedimo sa ukupnim planiranim izdvajanjima za 2006. godinu možemo vidjeti da su ukupni troškovi zaposlenih u ovom mandatnom periodu ravnomjerno i značajno porasli u svim institucijama vlasti od nivoa države do nivoa kantona. Ukupno budžetsko povećanje izdvajanja za troškove zaposlenih su u mandatnom periodu povećani za **826.315.228 KM**, odnosno za 47,1 procenat u odnosu na nivo iz 2006. godine, odnosno sa 1,75 milijardi KM u 2006. godini na 2,57 milijardi KM u 2010. godini.

Kao što se može vidjeti u tabelama 1-2-3. i 1-2-3a., najveće relativno povećanje troškova zaposlenih u odnosu na 2005. godinu zabilježeno je u institucijama BiH. U odnosu na 2005. godinu troškovi zaposlenih su povećani za 457,4 miliona KM, odnosno za 235,6 procenata. Ukoliko posmatramo samo mandatni period **od 2007. do 2010. godine troškovi zaposlenih u institucijama BiH su povećani za 223,3 miliona KM, odnosno za 49,8 procenata.**

Ukoliko posmatramo izdvajanje entitetskog nivoa vlasti za troškove zaposlenih u odnosu na 2005. godinu, važno je naglasiti da se u 2005. i 2006. godini provodila reforma odbrane u okviru koje je finansiranje Oružanih snaga BiH preneseno na nivo Bosne i Hercegovine. Iz tog razloga entitetski troškovi zaposlenih su značajno smanjeni u 2006. godini, a troškovi zaposlenih u Institucijama BiH značajno povećani.

Troškovi zaposlenih u Federaciji BiH su u odnosu na 2005. godinu povećani za 269 miliona KM, odnosno za 26,6 procenata. **Obzirom na značajnije smanjenje troškova zaposlenih zbog reforme odbrane, troškovi zaposlenih u Federaciji BiH u mandatnom periodu su povećani za čak 331,2 miliona KM ili za 134,9 procenata. Isti troškovi u Republici Srpskoj su u odnosu na 2005. godinu povećani za 265,5 miliona KM, odnosno za 174,4 procenta, dok su u mandatnom periodu povećani za 271,8 miliona KM, odnosno za 176,5 procenata.**

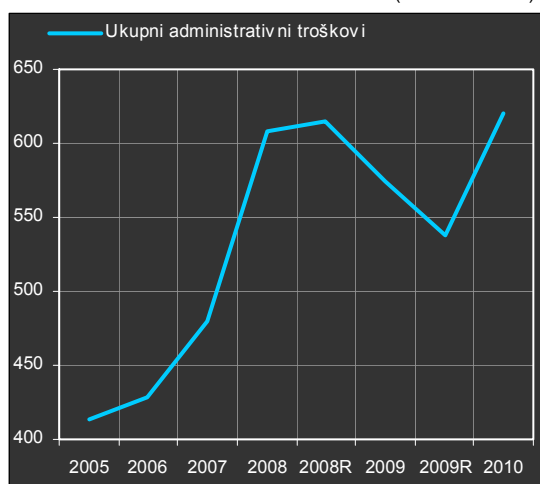
Kantoni u Federaciji BiH povećali su izdvajanja za troškove zaposlenih u odnosu na 2005. godinu za 337 miliona KM, odnosno za 47,4 procenta. **U mandatnom periodu u kantonima u Federaciji BiH došlo je do povećanja troškova zaposlenih za 339,3 miliona KM ili za 47,9 procenata, obzirom da je do najznačajnijeg povećanja troškova zaposlenih u kantonima došlo tek u 2008. godini.**

2.1.2. Administrativni troškovi u mandatnom periodu (2007 – 2010)

Izdaci za administrativne troškove uključuju putne troškove, troškove energije i komunalija, nabavku materijala, usluge prevoza i gorivo, unajmljivanje imovine i opreme i druge ugovorene usluge.² Izdaci za ove namjene su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine (uzimajući u obzir podatke iz prvih rebalansa budžeta za 2008. i 2009. godinu) ukupno iznosili **2.252.019.794 KM**.

Grafik 1-5.

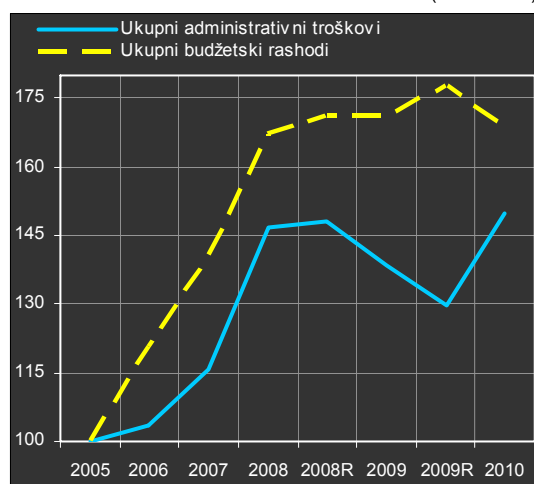
Godišnji rast ukupnih administrativnih troškova za sve nivoe vlasti
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-4.

Grafik 1-6:

Rast godišnjih ukupnih troškova i administrativnih troškova u odnosu na 2005. godinu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1. i 1-2-4.

U grafikonima broj 1-5. i 1-6. prikazana su ukupna planirana godišnja izdvajanja za administrativne troškove i procenat promjena administrativnih troškova u odnosu na ukupne troškove, gdje se može vidjeti da je u periodu do 2008. godine bilježeno stalno povećavanje izdvajanja za administrativne troškove i to u skladu sa rastom ukupnog povećanja troškova, nakon čega je u budžetima za 2009. godinu nastavljen rast ukupnih troškova, dok su troškovi za materijal i usluge javne administracije smanjeni, ali su ipak i dalje značajno veći u odnosu na 2006. godinu. Međutim, u 2010. godini, ponovo se bilježi značajan rast administrativnih troškova i to za 81,9 miliona KM u odnosu na rebalans iz 2009. godine.

Kao što je već naprijed rečeno, administrativni troškovi su smanjeni u 2009. godini i to za skoro 40 miliona KM u usvojenim budžetima, nakon čega je uslijedio rebalans budžeta 2009. izazvan globalnom finansijskom krizom i nedostatkom sredstava u budžetima, pa su ovi troškovi smanjeni za još 36,3 miliona KM. U rebalansu budžeta Institucija BiH nije došlo do smanjenja administrativnih troškova, dok je u Federaciji BiH (Federacija BiH sa kantonima) rebalansom budžeta za 2009. godinu došlo do smanjenja administrativnih troškova i to za 29,2 miliona KM u odnosu na usvojeni budžet 2009., a izdaci za ove namjene posmatrajući samo Federaciju BiH bez kantona, smanjeni su za 16,2 miliona KM. U Republici Srpskoj, rebalansom budžeta za 2009. godinu takođe je došlo do smanjenja izdvajanja za administrativne troškove za 7 miliona KM.

² U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 613100, 613200, 613300, 613400, 613500, 613600, 613700, 613800 i 613900.

Tabela 1-2-4:
Pregled ukupno planiranih administrativnih troškova za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	414,1	427,9	480,2	607,9	614,1	574,2	537,9	619,8
Institucije Bosne i Hercegovine	67,1	126,4	116,5	195,5	195,5	187,0	187,0	210,2
Federacija BiH	258,5	232,3	284,5	311,3	321,5	283,2	254,0	309,8
Republika Srpska	88,6	69,1	79,2	101,1	97,1	103,9	96,9	99,8
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	93,1	55,2	83,9	85,1	85,1	69,8	53,6	97,1
Unsko-sanski kanton	17,8	18,3	20,1	24,1	25,6	22,7	21,5	24,5
Posavski kanton	3,8	4,3	4,1	4,6	4,8	4,5	4,4	4,7
Tuzlanski kanton	34,4	30,9	35,8	41,5	49,8	45,1	44,3	44,6
Zeničko-dobojski kanton	21,2	22,3	29,4	29,8	29,8	30,1	25,2	27,9
Bosansko-podrinjski kanton	4,4	3,8	9,6	5,1	4,7	3,5	3,4	4,2
Srednjobosanski kanton	10,8	12,1	13,3	16,2	15,6	18,1	14,9	15,4
Hercegov.-neretvanski kanton	11,8	15,1	16,8	25,3	24,0	23,3	21,8	23,6
Zapadno-hercegovački kanton	6,1	6,4	10,7	10,0	11,0	9,1	8,7	6,1
Kanton Sarajevo	51,4	59,0	55,6	64,3	65,2	50,6	50,7	56,8
Kanton 10	3,7	4,9	5,2	5,3	6,0	6,5	5,5	4,9

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. Godinu

Tabela 1-2-4a:
Pregled ukupno planiranih administrativnih troškova za period od 2005. do 2010. godine
(2005 godina = 100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	103,3	115,9	146,8	148,3	138,6	129,9	149,7
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	188,5	173,6	291,5	291,5	278,9	278,9	313,4
Federacija BiH	100,0	89,9	110,0	120,4	124,4	109,5	98,2	119,8
Republika Srpska	100,0	78,1	89,5	114,2	109,6	117,4	109,4	112,7
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	59,3	90,1	91,4	91,4	75,0	57,6	104,2
Unsko-sanski kanton	100,0	102,5	112,4	135,2	143,3	127,0	120,2	137,3
Posavski kanton	100,0	115,0	109,7	121,1	127,7	118,2	116,7	125,5
Tuzlanski kanton	100,0	89,9	104,0	120,8	144,7	131,1	128,7	129,8
Zeničko-dobojski kanton	100,0	105,0	138,8	140,5	141,0	142,0	119,0	131,6
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	86,3	217,3	115,3	107,4	80,1	76,8	94,4
Srednjobosanski kanton	100,0	112,5	123,5	149,9	144,3	167,5	138,0	143,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	100,0	127,6	141,9	213,7	202,8	196,5	184,3	199,2
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	105,0	175,3	164,9	180,4	150,0	143,2	100,6
Kanton Sarajevo	100,0	114,8	108,2	125,2	127,0	98,4	98,7	110,5
Kanton 10	100,0	131,4	141,7	141,8	161,5	175,6	148,8	131,7

Izvor: Tabela 1-7.

Usvajanjem budžeta za 2010. godinu ukupna izdvajanja za administrativne troškove su planirana u iznosu **od 619.780.865 KM** što predstavlja povećanje od 81,9 miliona KM u odnosu na ukupne administrativne troškove u rebalansima budžeta za 2009. godinu. Ovo povećanje, nažalost, zabilježeno je na svim nivoima pa je tako u Federaciji BiH (zajedno sa kantonima) došlo do povećanja izdvajanja za administrativne troškove u 2010. godini u iznosu od 55,8 miliona KM. Međutim, potrebno je naglasiti da su od toga, samo u Federaciji BiH povećani ovi troškovi za 43,5 miliona KM. Najmanje povećanje za administrativne troškove u 2010. godini u odnosu na rebalans budžeta 2009. godine, zabilježeno je u Republici Srpskoj i to u iznosu od 2,9 miliona KM.

Kada uporedimo ukupne administrativne troškove planirane u budžetima za 2010. godinu sa ukupnim administrativnim troškovima u 2006. godini, možemo vidjeti da su u ovom mandatnom periodu, uprkos neznatnom smanjenju rebalansom budžeta iz 2009. godine, ovi troškovi značajno porasli na svim nivoima. Ukupna budžetska izdvajanja za administrativne troškove u mandatnom periodu povećana su za **191.905.731 KM**, odnosno 44,8% u odnosu na nivo iz 2006. godine, odnosno sa 427,9 miliona KM u 2006. godini na 619,8 miliona KM u 2010. godini.

Ako posmatramo tabele 1-2-4. i 1-2-4a. možemo vidjeti da je najveće povećanje administrativnih troškova u odnosu na 2005. godinu zabilježeno u Institucijama BiH gdje su u odnosu na 2005. godinu administrativni troškovi povećani za 143,1 miliona KM, odnosno za 213,3 procenta. Ukoliko posmatramo samo mandatni period od 2007. do 2010. godine, administrativni troškovi u Institucijama BiH su povećani za 83,8 miliona KM, odnosno za 66,3 procenata.

Administrativni troškovi su u Federaciji BiH (sa kantonima), u odnosu na 2005. godinu, povećani za 51,3 miliona KM, odnosno za 19,8 procenata. U mandatnom periodu 2007 – 2010, administrativni troškovi Federacije BiH su povećani za 77,5 miliona KM, odnosno 33,3 procenta. Isti troškovi u Republici Srpskoj u odnosu na 2005. godinu povećani su za 11,2 miliona KM, odnosno za 12,7%, dok su u mandatnom periodu povećani za 30,7 miliona KM, odnosno za 44,3 procenta.

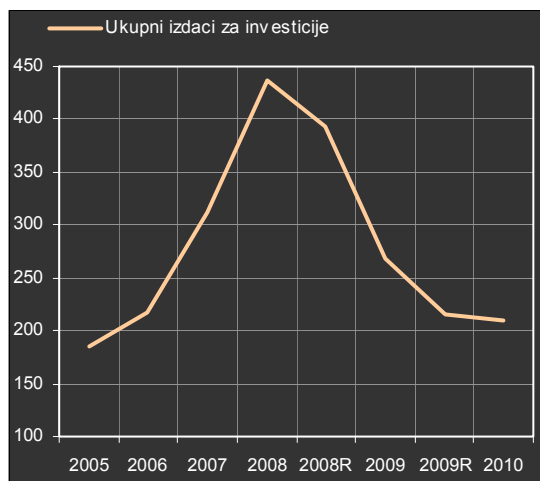
U kantonima Federacije BiH (ne uzimajući u obzir entitetski budžet), takođe je zabilježeno povećanje administrativnih troškova i to u iznosu od 47,3 miliona, odnosno 28,6 procenata u odnosu na 2005. godinu. U mandatnom periodu u kantonima Federacije BiH administrativni troškovi su povećani za 35,6 miliona KM, odnosno 20,1 procenata u odnosu na 2006. godinu.

2.1.3. Izdaci za investicije u mandatnom periodu (2007 – 2010)

Izdaci za investicije uključuju troškove nabavke opreme, stalnih sredstava, nabavku građevina, investiciono održavanje i ostale troškove investicija u obliku stvari koje se nabavljaju iz budžeta ne uključujući kapitalne transfere.³ Izdaci za ove namjene su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine ukupno iznosili **1.130.595.762 KM**.

Grafik 1-7.

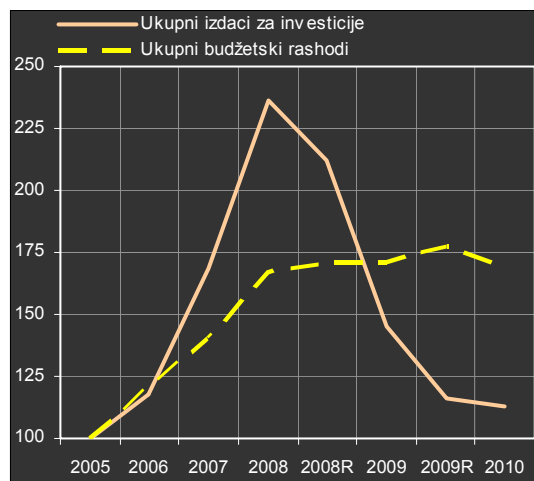
Godišnji rast ukupnih izdataka za investicije za sve nivoe vlasti
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-5.

Grafik 1-8:

Rast godišnjih ukupnih troškova i izdataka za investicije u odnosu na 2005. godinu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1. i 1-2-5.

U grafikonima broj 1-7. i 1-8. prikazana su kretanja ukupnih troškova investicija za period od 2005. do 2010. godine u nominalnom iznosu i relativnom omjeru (povećanje u odnosu na baznu 2005. godinu). Kao što se na grafikonu broj 1-7. može vidjeti, izdaci za investicije su rasli po uvećanoj stopi do 2008. godine kada su ukupni izdaci za ove namjene planirani u iznosu od čak 437 miliona KM. Od 2009. godine izdaci za ove namjene se postepeno smanjuju i izgleda da su ovi izdaci prvi došli na udar kada je došlo u pitanje osiguranje budžetske ravnoteže. U 2009. godini uključujući i rebalanse ovi troškovi su značajno smanjivani da bi u 2010. godini došli do iznosa od 209 miliona KM, što je iznos koji je manji od iznosa koji je zabilježen u posljednjoj godini mandata prethodnih vlasti.

Iz tabela broj 1-2-5. i 1-2-5a. može se primjetiti da su već usvojenim budžetima za 2009. godinu troškovi investicija smanjeni u odnosu na 2008., kada su ti troškovi bili najveći u analiziranom periodu. Međutim, kao i svi troškovi i troškovi investicija su podlegli rebalansu budžeta za 2009. godinu uzrokovanim nedostatkom sredstava u budžetima, pa su tako rebalansima budžeta za 2009. godinu, troškovi investicija još smanjeni i to za 53,4 miliona KM u odnosu na usvojene budžete za 2009. godinu, odnosno za 19,8 procenata. U budžetu Institucija BiH nije došlo do smanjenja troškova investicija u 2009. godini, kao i u budžetu Federacije BiH. U rebalansima budžeta za 2009. godinu u Federaciji BiH (zajedno sa kantonima) došlo je do smanjenja troškova investicija u iznosu od 43,9 miliona KM, odnosno za 21,7 procenata. U Republici Srpskoj rebalansom budžeta za 2009. godinu došlo je do smanjenja izdvajanja za troškove investicija u iznosu od 9,5 miliona KM.

³ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 821300, 821400, 821500 i 821600.

Tabela 1-2-5:
Pregled ukupno planiranih izdataka za investicije za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	185,2	218,1	312,4	437,2	393,2	269,2	215,8	209,2
Institucije Bosne i Hercegovine	7,1	22,7	33,4	73,5	73,5	46,4	46,4	62,2
Federacija BiH	135,0	165,5	214,8	298,7	286,5	201,9	158,0	138,6
Republika Srpska	43,1	29,8	64,2	65,0	33,3	20,9	11,4	8,4
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	64,8	54,1	96,8	129,5	129,5	59,7	59,7	51,1
Unsko-sanski kanton	6,0	8,8	8,7	20,0	22,3	15,4	13,3	11,0
Posavski kanton	2,2	4,4	3,6	4,0	4,1	3,9	3,4	2,2
Tuzlanski kanton	9,2	10,8	23,7	20,8	21,3	43,2	11,3	14,2
Zeničko-dobojski kanton	14,0	33,9	41,2	49,6	39,4	26,9	23,0	13,3
Bosansko-podrinjski kanton	1,7	1,7	2,2	2,6	2,7	1,8	1,8	0,9
Srednjobosanski kanton	3,1	4,3	3,9	6,1	9,3	8,4	8,7	8,6
Hercegovačko-neretvanski kanton	1,2	3,7	2,8	3,6	3,3	1,3	1,1	1,5
Zapadno-hercegovački kanton	4,6	2,4	3,9	3,1	3,0	2,9	2,9	2,0
Kanton Sarajevo	26,5	36,2	24,6	55,7	47,5	33,6	28,3	31,5
Kanton 10	1,7	5,3	3,4	3,7	3,8	4,7	4,6	2,3

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-5a:
Pregled ukupno planiranih izdataka za investicije za period od 2005. do 2010. godine
(2005 = 100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	117,8	168,7	236,1	212,3	145,3	116,5	113,0
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	318,4	468,4	1.030,7	1.030,7	650,1	650,1	871,8
Federacija BiH	100,0	122,6	159,1	221,2	212,1	149,5	117,1	102,7
Republika Srpska	100,0	69,3	149,0	150,8	77,3	48,6	26,4	19,5
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	83,5	149,4	199,9	199,9	92,1	92,1	78,9
Unsko-sanski kanton	100,0	146,8	145,1	334,9	372,4	257,5	222,3	183,3
Posavski kanton	100,0	197,7	160,5	180,5	183,8	176,9	154,5	100,0
Tuzlanski kanton	100,0	116,7	256,9	225,0	231,3	468,7	122,3	153,6
Zeničko-dobojski kanton	100,0	243,1	294,8	355,2	282,2	192,9	164,9	95,0
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	96,9	127,7	148,3	157,5	103,3	103,5	51,2
Srednjobosanski kanton	100,0	141,3	128,1	197,9	303,2	274,6	282,5	280,8
Hercegov.-neretvanski kanton	100,0	302,6	233,3	292,2	269,2	109,9	92,2	124,9
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	52,1	84,9	67,6	65,3	62,7	62,4	43,6
Kanton Sarajevo	100,0	136,5	92,8	210,3	179,5	126,7	106,8	119,0
Kanton 10	100,0	310,0	199,9	218,2	224,2	272,7	266,9	131,7

Izvor: Tabela 1-2-5

Ukupna izdvajanja za troškove investicija u 2010. godini planirana su u iznosu od **209.215.201 KM**. Ovaj iznos predstavlja smanjenje troškova investicija u ovoj godini u odnosu na rebalans budžeta za 2009. godinu za 6,6 miliona KM. Smanjenje troškova investicija zabilježeno je u Republici Srpskoj i to za 3,0 miliona KM u odnosu na rebalans iz 2009. godine. Kada posmatramo Federaciju BiH zajedno sa kantonima, takođe bilježimo smanjenje izdvajanja za troškove investicija i to za 19,4 miliona KM, odnosno za 12,3 procenta. Međutim, ovdje naglašavamo da je u pojedinim kantonima došlo i do povećanja troškova investicija i to u Tuzlanskom kantonu (povećanje od 2,9 miliona KM), Hercegovačko-neretvanskom kantonu (povećanje od 0,4 miliona KM) i Sarajevskom kantonu (povećanje od 3,2 miliona KM). I na kraju, povećanje troškova investicija zabilježeno je i u budžetu Institucija BiH za 2010. godinu i to za 15,8 miliona KM u odnosu na budžet iz 2009. godine.

Kada posmatramo mandatni period, odnosno stanje u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu kao posljednje godine mandata različitih vlada, može se reći da su troškovi investicija smanjeni i to u iznosu od **8.881.802 miliona KM**, odnosno 4 posto u odnosu na nivo iz 2006. godine kada su troškovi investicija iznosili 218,1 milion KM na 209,2 miliona KM u 2010. godini. U budžetima Institucija BiH za vrijeme mandata četverogodišnje vlasti, troškovi investicija su porasli za 39,5 miliona KM u odnosu na 2006. godinu. Isti ti troškovi u Federaciji BiH su smanjeni u mandatnom period u odnosu 2006. godinu za 26,9 miliona KM, dok su u Republici Srpskoj takođe smanjeni i to za 21,4 miliona KM.

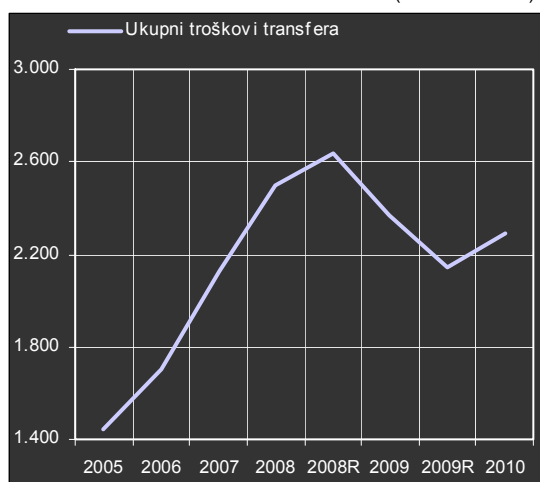
Ako uporedimo ukupna izdvajanja za troškove investicija u 2010. godinu sa istim u 2005. godini, dobit ćemo podatak da su ukupni troškovi investicija porasli za 24 miliona KM. Ovom porastu najviše doprinosi rast troškova investicija u budžetu **Institucija BiH**, gdje su ovi troškovi u 2010. godini u odnosu na 2005. godinu **veći za 55,1 miliona KM**. U Federaciji BiH, takođe je zabilježeno blago povećanje investicija u odnosu na 2005. godinu i to za 3,6 miliona KM, dok je u **Republici Srpskoj** zabilježeno značajno smanjenje troškova investicija u odnosu na 2005. godinu i to za čak 34,7 miliona KM, odnosno **smanjenje od 80,4 procenta**.

2.1.4. Izdaci za transfere u mandatnom periodu (2007 – 2010)

Troškovi transfera uključuju troškove transfera drugim nivoima vlasti, transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama, subvencije javnim preduzećima, sredstva za programe posebne namjene i kapitalne grantove.⁴ Izdaci za ove namjene su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine ukupno iznosili **9.198.662.869 KM**.

Grafik 1-9.

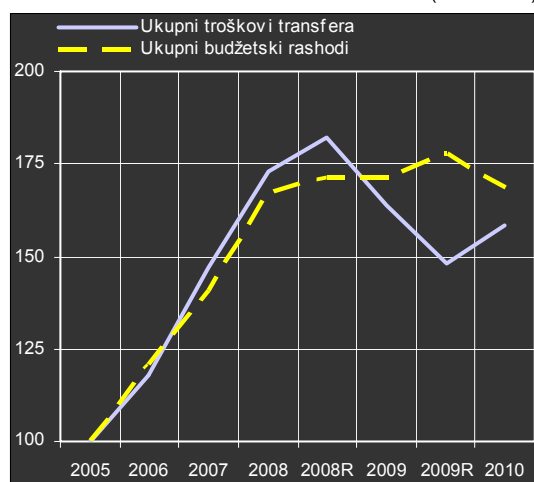
Godišnji rast ukupnih troškova transfera za sve nivoe vlasti
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-6

Grafik 1-10:

Rast godišnjih ukupnih troškova i troškova transfera
u odnosu na 2005. godinu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1. i 1-2-6.

U grafikonima broj 1-9. i 1-10. grafički su prikazana kretanja ukupnih izdataka na transfere za period od 2005. do 2010. godine u nominalnom iznosu i relativnom omjeru (povećanje u odnosu na baznu 2005. godinu). Kao što se na grafikonu broj 1-9. može vidjeti, izdaci za transfere su rasli sve do rebalansa za 2008. godinu kada su izdaci za ove namjene bili u najvećem iznosu od 2,6 milijardi KM. U 2009. godini izdaci za ove namjene su se smanjili do iznosa od 2,1 milijardu KM, ali su u 2010. godini ipak povećani na iznos od 2,29 milijardi KM što je izuzetno značajno jer su izdaci za transfere ključni izdaci iz kojih se finansiraju osnovne socio-ekonomske politike u Bosni i Hercegovini.

Rebalansima budžeta za 2008. godinu izdvojeno je najviše sredstava za troškove transfera u analiziranom periodu. Međutim, usvojenim budžetima za 2009. godinu došlo je do smanjenja ovih izdvajanja, nakon čega je došlo do još većih smanjenja ovih troškova usvajanjem rebalansa budžeta za 2009. godinu, uzrokovanih globalnom krizom i nedostatkom sredstava u budžetima. Pomenutim rebalansima za 2009. godinu izdvajanja za troškove transfera smanjena su za 226,1 milion KM u odnosu na usvojene budžete za 2009. godinu, odnosno za 495,3 miliona KM u odnosu na rebalanse budžeta za 2008. godinu. Kada iz perspektive rebalansa budžeta za 2009. godinu posmatramo pojedinačno budžete Institucija BiH, Federacije BiH i Republike Srpske situacija je malo drugačija, pa tako u Institucijama BiH nije došlo do promjena u izdvajanjima za transfere. U Federaciji BiH (zajedno sa kantonima) je rebalansom budžeta za 2009. godinu došlo do smanjenja izdvajanja za troškove transfera za 179,2 miliona KM u odnosu na usvojeni budžet za 2009. godinu, dok su u Republici Srpskoj, takođe rebalansom 2009. godine, ova izdvajanja smanjena za 46,9 miliona KM u odnosu na usvojeni budžet za 2009. godinu.

⁴ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 614100, 614200, 614300, 614400 i 614800 i 615000.

Tabela 1-2-6:
Pregled ukupno planiranih izdataka za transfere za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.447,0	1.701,9	2.124,6	2.501,1	2.638,5	2.369,3	2.143,2	2.292,3
Institucije Bosne i Hercegovine	22,0	38,1	90,8	33,1	33,1	67,9	67,9	68,2
Federacija BiH	1.018,4	1.189,6	1.496,6	1.866,8	1.931,8	1.603,1	1.423,9	1.551,4
Republika Srpska	406,6	474,1	537,2	601,3	673,6	698,3	651,4	672,7
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	537,8	646,9	810,2	1.055,1	1.131,1	884,9	805,1	865,5
Unsko-sanski kanton	18,1	29,8	36,0	47,4	46,5	33,1	33,2	38,8
Posavski kanton	5,1	6,6	6,2	9,4	8,3	5,8	5,7	5,5
Tuzlanski kanton	54,1	52,0	96,1	99,9	113,3	104,1	93,3	97,4
Zeničko-dobojski kanton	38,0	44,5	53,1	60,3	64,3	65,0	47,9	56,2
Bosansko-podrinjski kanton	5,5	5,8	6,3	19,5	16,8	16,3	14,6	15,3
Srednjobosanski kanton	20,4	24,8	32,3	45,3	42,7	39,0	31,0	38,9
Hercegovačko-neretvanski kanton	19,5	33,6	43,6	48,0	47,1	50,5	34,7	44,1
Zapadno-hercegovački kanton	8,7	7,2	14,0	15,4	13,5	17,9	15,5	22,2
Kanton Sarajevo	307,3	331,9	389,1	455,8	436,9	373,8	334,1	356,3
Kanton 10	3,8	6,7	9,7	10,8	11,2	12,6	8,9	11,0

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-6a:
Pregled ukupno planiranih izdataka za transfere za period od 2005. do 2010. godine
(2005 = 100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	117,6	146,8	172,9	182,3	163,7	148,1	158,4
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	173,8	413,6	150,6	150,6	309,4	309,4	310,6
Federacija BiH	100,0	116,8	147,0	183,3	189,7	157,4	139,8	152,3
Republika Srpska	100,0	116,6	132,1	147,9	165,7	171,7	160,2	165,5
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	120,3	150,7	196,2	210,3	164,5	149,7	160,9
Unsko-sanski kanton	100,0	164,3	198,6	261,6	256,6	182,6	183,3	214,0
Posavski kanton	100,0	129,5	122,2	183,6	163,2	114,5	111,1	108,3
Tuzlanski kanton	100,0	96,0	177,4	184,4	209,3	192,2	172,3	179,8
Zeničko-dobojski kanton	100,0	117,0	139,6	158,6	169,3	171,0	126,0	147,8
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	104,9	114,9	354,4	305,6	295,8	265,3	278,8
Srednjobosanski kanton	100,0	121,4	158,1	221,6	208,9	190,8	151,6	190,6
Hercegovačko-neretvanski kanton	100,0	172,3	224,0	246,3	241,8	259,1	178,3	226,7
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	81,9	160,9	176,2	154,7	205,6	177,1	254,8
Kanton Sarajevo	100,0	108,0	126,6	148,3	142,2	121,7	108,7	116,0
Kanton 10	100,0	176,9	255,4	284,1	294,1	331,2	233,5	288,7

Izvor: Tabela 1-2-6.

Ukupna izdvajanja za troškove transfera u 2010. godini planirana su u iznosu od **2.292.309.905 KM**, što predstavlja **povećanje od 149,1 miliona KM** u odnosu na rebalans budžeta za 2009. godinu. Iz datih tabela može se vidjeti da je povećanje izdvajanja za transfere zabilježeno u svim planiranim budžetima za 2010. godinu na svim nivoima (osim u Posavskom kantonu gdje je došlo do neznatnog smanjenja ovih troškova). U planiranom budžetu za 2010. godinu u Institucijama BiH došlo je do neznatnog povećanja troškova transfera u odnosu na 2009. godinu (povećanje od 0,3 miliona KM, odnosno za 0,4 procenta), dok su u Federaciji BiH (zajedno sa kantonima) troškovi transfera povećani za 127,5 miliona KM ili 8,9 procenata, a u Republici Srpskoj su ovi troškovi takođe povećani i to za 21,3 miliona KM, odnosno 3,3 procenta.

Posmatrajući odnos planiranih troškova za transfere za 2010. godinu i ukupnih troškova transfera u 2006. godini, takođe je vidljivo značajno povećanje ovih izdvajanja. Međutim u mandatnom periodu dolazilo je do oscilacija u izdvajanjima za ove troškove, gdje se u rebalansima budžeta za 2008. godinu bilježe najveća izdvajanja u datom periodu koja su te godine iznosila 2.638,5 miliona KM, nakon čega dolazi do blagog smanjivanja izdvajanja za ove troškove koji su u 2010. godini manji za 346,2 miliona KM.

Iz tabele 1-2-6. i 1.2-6.a može se vidjeti da je najveće povećanje troškova transfera u odnosu na 2005. godinu zabilježeno u Federaciji BiH (zajedno sa kantonima) i to u iznosu od 533 miliona KM, odnosno za 52,3 procenata. U Republici Srpskoj su izdvajanja za troškove transfera u odnosu na 2005. godinu povećana za 266,1 milion KM, odnosno 65,5 procenata, dok u Institucijama BiH to povećanje iznosi 46,2 miliona KM, odnosno 210,6 procenata. Isti je odnos povećanja troškova transfera kada posmatramo mandatni period u odnosu na 2006. godinu, gdje su troškovi izdvojeni za transfere u Institucijama BiH povećani za 30,1 milion KM (78,7%), u Federaciji BiH troškovi transfera u 2010. u odnosu na 2006. godinu povećani su za 361,8 miliona KM (30,4%), dok su Republici Srpskoj ovi troškovi povećani za 198,6 miliona KM (41,9%).

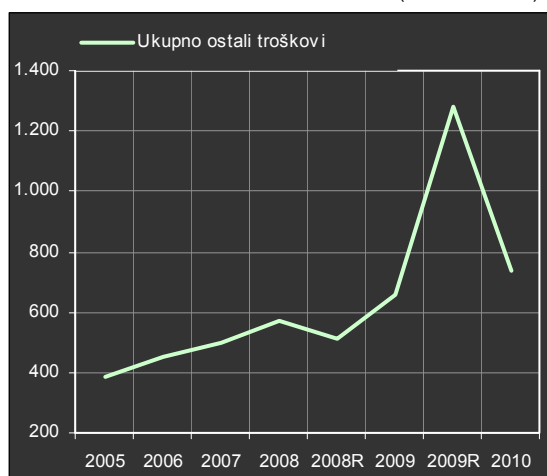
U kantonima Federacije BiH (ne uzimajući u obzir entitetski budžet), takođe je zabilježeno povećanje troškova transfera i to u iznosu 205,3 miliona KM, dok je u mandatnom periodu u kantonima Federacije BiH zabilježeno povećanje troškova transfera u iznosu od 143,2 miliona KM.

2.1.5. Izdaci za ostale javne rashode u mandatnom periodu (2007 – 2010)

Izdaci na ostale javne rashode uključuju izdatke za kamate, otplate dugova, rezerviranja, budžetske rezerve i ostale kategorije rashoda koji nisu uključeni u jednu od prethodne četiri kategorije rashoda.⁵ Izdaci za ove namjene su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine ukupno iznosili 4.257.887.525 KM. Ovaj iznos izdataka je nekonsolidovan iznos izdataka koji su obuhvaćeni u budžetima svih nivoa vlasti ne uzimajući u obzir da značajan dio ovih izdataka predstavljaju izdaci za servisiranje vanjskog duga koji se finansira iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine na osnovu prihoda dobivenih od Federacije BiH i Republike Srpske (izdaci za servisiranje vanjskog duga su budžetske stavke u budžetima entiteta koji se transferišu u budžet institucija BiH). Ukoliko ukupne izdatke na ostale javne rashode umanjimo za ukupan iznos javnog duga koji je dvostruko evidentiran (i u budžetima entiteta i u budžetima Institucija BiH), ukupan iznos izdataka za ostale javne rashode neophodno je smanjiti za iznos od 1.247.383.179 KM koliki je iznos koji je iz budžeta entiteta transferisan Institucijama BiH za servisiranje vanjskog duga, ukupan iznos izdataka na ostale javne rashode u mandatnom periodu je iznosio **3.010.504.346 KM**. U tabeli 1-2-7. dat je pregled godišnjih planiranih izdataka za ostale javne rashode u periodu od 2005. do 2010. godine uključujući usvojene i rebalansirane budžete za 2008. i 2009. godinu.

Grafik 1-11.

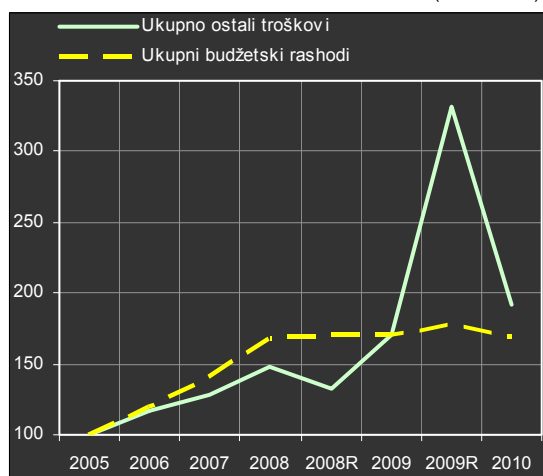
Godišnji rast ukupnih ostalih troškova za sve nivoe vlasti
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-7

Grafik 1-12:

Rast godišnjih ukupnih troškova i ostalih troškova
u odnosu na 2005. godinu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1 i 1-2-7

U grafikonima broj 1-11. i 1-12. grafički su prikazana kretanja ukupnih izdataka za ostale javne rashode za period od 2005. do 2010. godine u nominalnom iznosu i relativnom omjeru (povećanje u odnosu na baznu 2005. godinu). Kao što se na grafikonu broj 1-11. može vidjeti, izdaci za ove namjene transfere su rasli po umjerenoj stopi sve do rebalansa za 2009. godinu kada su se izdaci za ove namjene u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine skoro utrostručili, obzirom da je bilo potrebno osigurati dodatna sredstva za sufinansiranje deficita iz 2008. i 2009. godine čime su izdaci za ove namjene u ukupnom iznosu skoro udvostručeni sa 639 miliona KM na 1,260 milijardi KM.

U tabelama broj 1-2-7. i 1-2-7.a dat je pregled godišnjih planiranih izdataka za ostale javne rashode u periodu od 2005. do 2010. godine uključujući u usvojene i rebalansirane budžete za 2008. i 2009. godinu.

⁵ U ove troškove su uključeni budžetski troškovi sa konta: 600000, 616600, 822000 i 823000

Tabela 1-2-7:
Pregled ukupno planiranih izdataka za ostale javne rashode za period od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	385,6	741,4	758,9	832,4	775,0	1.044,7	1.665,4	1.079,8
Institucije Bosne i Hercegovine	271,4	319,4	288,3	279,2	279,2	389,9	389,9	357,9
Federacija BiH	68,7	252,0	299,5	316,0	314,9	424,2	1.051,0	530,2
Republika Srpska	45,5	170,0	171,0	237,1	181,0	230,6	224,5	191,7
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	34,9	227,4	279,9	288,6	288,6	381,5	987,8	500,2
Unsko-sanski kanton	11,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Posavski kanton	0,01	0,4	0,3	0,7	0,6	1,2	1,1	1,3
Tuzlanski kanton	4,6	11,0	1,4	5,7	11,4	6,2	27,0	5,7
Zeničko-dobojski kanton	0,2	2,7	0,8	0,9	0,6	0,8	0,7	0,5
Bosansko-podrinjski kanton	0,9	0,8	0,9	0,7	0,5	0,8	1,5	0,5
Srednjobosanski kanton	0,0	1,6	1,5	1,5	0,0	2,0	1,5	1,5
Herc.-neretvanski kanton	2,2	1,8	0,6	2,5	1,0	0,9	0,9	0,9
Zapadno-hercegovački kanton	1,5	2,7	2,0	2,1	1,4	1,3	2,3	4,2
Kanton Sarajevo	13,2	2,8	11,4	12,6	9,4	28,7	27,3	14,1
Kanton 10	0,0	0,8	0,6	0,7	1,2	0,7	0,6	0,9
<i>Memo:</i>								
<i>Iznos umanjenja za servisiranje javnog duga</i>	<i>0</i>	<i>288,1</i>	<i>263,6</i>	<i>261,9</i>	<i>261,9</i>	<i>384,0</i>	<i>384,0</i>	<i>337,9</i>
<i>Ukupno konsolidovani ostali javni rashodi (ukupno – vanjski dug)</i>	<i>385,6</i>	<i>453,3</i>	<i>495,3</i>	<i>570,4</i>	<i>513,1</i>	<i>660,7</i>	<i>1.281,4</i>	<i>738,1</i>

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-7.a:
Pregled ukupno planiranih izdataka za ostale javne rashode za period od 2005. do 2010. godine
(2005 = 100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	192,3	196,8	215,8	201,0	270,9	431,9	280,0
Institucije BiH	100,0	117,7	106,2	102,8	102,8	143,6	143,6	131,9
Federacija BiH	100,0	366,9	436,1	460,1	458,3	617,5	1.529,9	771,7
Republika Srpska	100,0	373,6	375,9	521,2	397,8	506,8	493,5	421,3
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	652,0	802,7	827,4	827,4	1.094,0	2.832,4	1.434,3
Unsko-sanski kanton	100,0	0,9	1,2	1,7	2,4	2,0	1,7	2,0
Posavski kanton	100,0	3.510,0	3.230,0	6.610,0	5.910,0	11.505,0	11.033,0	13.136,0
Tuzlanski kanton	100,0	237,3	30,2	122,8	247,1	135,3	584,3	124,5
Zeničko-dobojski kanton	100,0	1.748,4	483,9	580,6	398,8	483,9	455,3	326,5
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	86,9	96,5	74,9	51,1	87,4	164,4	53,0
Srednjobosanski kanton	100,0	100,0	95,6	95,6	0,1	125,0	93,9	96,4
Herceg.-neretvanski kanton	100,0	79,0	28,2	111,8	45,4	38,2	41,6	39,9
Zapadno-herc. kanton	100,0	178,2	127,6	134,1	87,9	83,4	148,5	273,0
Kanton Sarajevo	100,0	20,9	85,9	95,0	70,9	216,7	206,3	106,4
Kanton 10	100,0	100,0	75,3	85,4	142,0	82,9	76,9	113,4

Izvor: Tabela 1-2-7.

2.2. PREGLED BUDŽETSKIH IZDVAJANJA PO OSNOVNIM NAMJENAMA

U predhodnom poglavlju detaljno su prikazani ukupni troškovi u mandatnom periodu po osnovnim budžetskim kategorijama. Kako bi se dobio uvid u efekte rada domaćih vlasti na ispunjavanju ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi neophodno je utvrditi u koje namjene su izdvojena budžetska sredstva iz bilo koje budžetske kategorije.

U analizi budžeta za dobivanje informacija o ukupnim budžetskim izdvajanjima korišten je pristup da se svi rashodi budžetskog korisnika razvrstaju po namjeni u skladu sa nadležnostima budžetskog korisnika i u skladu sa dodjeljenim budžetskim kodom i njegovom opisu. Takođe su odabrane slijedeće kategorije osnovnih namjena na osnovu koje su svi budžetski rashodi razvrstani po slijedećoj namjeni:

- Sredstva za aktivnosti na realizaciji ciljeva iz Građanske platforme
- Sredstva za finansiranje osnovnih vladinih funkcija i ostalih vladinih politika

U okviru sredstava za finansiranje aktivnosti na realizaciji ciljeva iz Građanske platforme obuhvaćena su budžetska izdvajanja iz svih kategorija koje direktno ili indirektno mogu doprinijeti ostvarivanju ciljeva iz Građanske platforme ili građanima koji su pogođeni nekim od problema na koje se odnosi Građanska platforma.

U okviru sredstava za finansiranje osnovnih funkcija vlade i ostalih vladinih politika obuhvaćeni su budžetski rashodi za funkcionisanje osnovnih funkcija države (generalne javne službe, pravosuđe, odbrana, policija i sigurnost) te za socio-ekonomske politike koje se finansiraju iz budžeta, a koje nisu obuhvaćene građanskom platformom, kao što su cestovna infrastruktura, šumarstvo i vodoprivreda, kultura i sport. U ove budžetske rashode takođe su uključeni rashodi koji se odnose na transfere nižim nivoima vlasti, izdatke za kamate i kredite, budžetske rezerve i druge nerazvrstane troškove. U ovom izvještaju kategorija "Osnovne funkcije vlade" podrazumjeva samo izdvajanja za određene kategorije u cilju preciznije analize ukupnih budžetskih izdvajanja prema namjeni.

2.2.1. Izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu

2.2.1.1. Ukupna izdvajanja po nivoima vlasti

U cilju utvrđivanja napretka u ostvarivanju ciljeva iz Građanske platforme identifikovane su slijedeće socio-ekonomske oblasti na osnovu kojih su se mjerila ukupna budžetska izdvajanja za politike iz Građanske platforme. To su slijedeće oblasti:

1. Zapošljavanje
2. Penzioni sistem
3. Zdravstvena zaštita
4. Socijalna zaštita
5. Poljoprivreda
6. Mladi
7. Reforma javne uprave
8. Obrazovanje
9. EU integracije
10. Javna preduzeća
11. Strana ulaganja

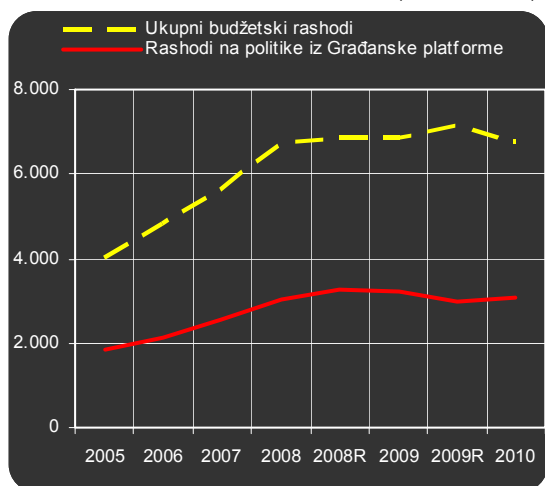
Ukupna izdavanja za odabranih 11 socio-ekonomskih politika koje su obuhvaćene Građanskom platformom Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine iznosila 11,887 milijardi KM.⁶ Detaljan prikaz ukupnih izdavanja za politike iz Građanske platforme po nivoima vlasti prikazan je tabelama 1-2-8. i 1-2-8.a.

U 2010. godini ukupna godišnja izdavanja za politike iz Građanske platforme su iznosila ukupno 3,1 milijardi KM, što je u odnosu na rebalans budžeta za 2009. godinu povećanje od 116 miliona KM ili povećanje od 3,7 procenata.

Izdavanja za socio-ekonomske politike koje su obuhvaćene Građanskom platformom nisu bila na najvećem nivou u 2010. godini, već kao što se to može vidjeti iz narednih grafikona u 2008. godini kada su planirana izdavanja za politike iz Građanske platforme iznosila ukupno 3,26 milijardi KM.

Grafik 1-13.

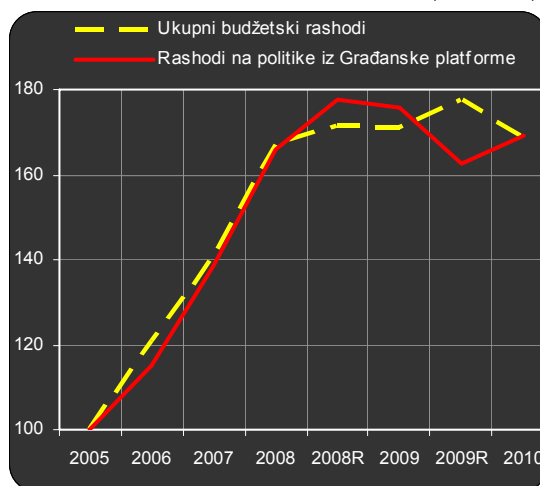
Godišnji rast ukupnih troškova za politike iz Građanske platforme
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-1 i 1-2-8

Grafik 1-14:

Rast godišnjih ukupnih troškova i troškova na politike iz Građanske platforme u odnosu na 2005. godinu (2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-1 i 1-2-8a

Kao što se može vidjeti na prethodnim grafikonima ukupni troškovi za politike iz Građanske platforme su samo djelimično uticali na rast ukupnih budžetskih troškova (grafik 1-13), te da su nakon rebalansa za 2008. godinu troškovi za politike obuhvaćene u Građanskoj platformi u padu dok su ukupna izdavanja zadržana na približno istom nivou. Ovaj trend se jasnije vidi ukoliko uporedimo proporcionalni rast troškova za politike iz Građanske platforme u odnosu na proporcionalni rast ukupnih budžetskih troškova (grafik 1-14.). Proporcionalni godišnji troškovi na politike iz Građanske platforme su rasli po istim stopama kao i ukupna budžetska izdavanja do rebalansa budžeta za 2008. godinu kada su ukupna izdavanja na politike iz Građanske platforme povećana za 78 procenata u odnosu na 2005. godinu, te su od tada ovi troškovi u padu do 2010. godine kada su ukupna izdavanja za politike iz Građanske platforme veća u odnosu na 2005. godinu za 69 procenata, odnosno za isti procenat za koliko su povećani i ukupni budžetski troškovi.

⁶ Uključujući izdavanja koja su planirana u prvim izmjenama i dopunama budžeta za 2008. i 2009. godinu

Tabela 1-2-8:
Pregled ukupno planiranih izdataka za politike iz Građanske platforme za period od 2005. do 2010. g.
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.835	2.115	2.541	3.044	3.262	3.222	2.984	3.100
Institucije Bosne i Hercegovine	12	16	28	33	33	77	77	88
Federacija BiH	1.270	1.458	1.799	2.196	2.292	2.129	1.973	2.035
Republika Srpska	553	640	714	815	938	953	934	978
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	483	552	719	932	994	924	848	833
Unsko-sanski kanton	66	75	90	123	119	106	100	111
Posavski kanton	11	14	15	19	18	16	15	14
Tuzlanski kanton	145	157	222	243	265	269	211	237
Zeničko-dobojski kanton	92	106	141	155	169	175	150	152
Bosansko-podrinjski kanton	10	10	14	23	20	21	19	20
Srednjobosanski kanton	59	70	78	89	98	101	86	92
Hercegov.-neretvanski kanton	54	71	79	89	89	85	81	87
Zapadno-hercegovački kanton	22	22	32	35	37	42	39	41
Kanton Sarajevo	314	360	385	463	456	422	399	418
Kanton 10	14	20	22	25	28	32	26	29

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-8a:
Pregled ukupno planiranih izdataka za politike iz Građanske platforme za period od 2005. do 2010. g.
(2005. godina = 100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100	115	138	166	178	176	163	169
Institucije Bosne i Hercegovine	101	136	232	271	271	641	641	727
Federacija BiH	102	115	142	173	180	173	155	160
Republika Srpska	103	116	129	148	170	172	169	177
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	105	114	149	193	206	191	176	173
Unsko-sanski kanton	106	114	136	186	180	160	151	168
Posavski kanton	107	121	134	165	155	140	131	125
Tuzlanski kanton	108	108	153	168	183	186	145	164
Zeničko-dobojski kanton	109	115	153	168	183	190	162	165
Bosansko-podrinjski kanton	110	108	152	241	212	224	200	207
Srednjobosanski kanton	111	119	132	152	166	171	146	157
Hercegovačko-neretvanski kanton	112	131	146	164	165	158	149	161
Zapadno-hercegovački kanton	113	102	147	161	167	190	177	185
Kanton Sarajevo	114	115	123	147	145	134	127	133
Kanton 10	115	141	157	176	196	224	183	207

Izvor: Tabela 1-11.

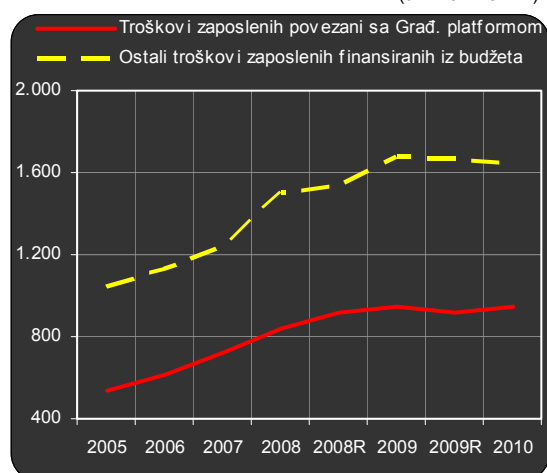
U mandatnom periodu ukupna budžetska izdvajanja za politike iz Građanske platforme su povećana za 985 miliona KM, odnosno za 46,5 procenata ili sa 2,11 milijarde KM u 2006. godini na 3,10 milijardi u 2010. godini. Zahvaljujući ovom rastu, izdvajanja za politike iz Građanske platforme su iznosila 45,7 % ukupnog budžetskog izdvajanja u 2010. godini što je povećanje u odnosu na 2006. godinu kada su izdvajanja za politike iz Građanske platforme iznosila 43,6 % ukupnih budžetskih rashoda.

2.2.1.2. Izvori sredstava za politike iz Građanske platforme

Izvori budžetskih sredstava za finansiranje programa, projekata i mjera koje omogućavaju dostizanje ciljeva iz Građanske platforme nalaze se u svim kategorijama troškova kako je to i prikazano u tabeli 1-2-9. i 1-2-9.a.

Grafik 1-15.

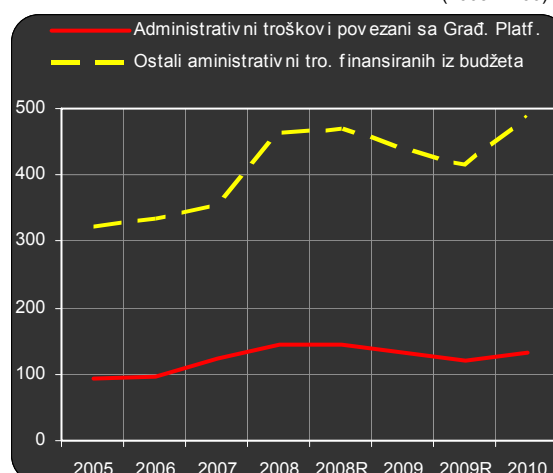
Rast troškova zaposlenih koji su povezani sa Građanskom platformom
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-9.

Grafik 1-16:

Rast administrativnih troškova koji su povezani sa Građanskom platformom
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-9

Za finansiranje politika obuhvaćenih Građanskom platformom u mandatnom periodu iznos od 3,5 milijardi KM je obezbjeđen iz kategorije troškova zaposlenih. U 2010. godini troškovi zaposlenih koji su direktno povezani sa Građanskom platformom su iznosili 944 miliona KM i ovi troškovi su u odnosu na 2006. godinu povećani za 326 miliona KM ili za 52,9 procenata.

Od ukupno planiranih izdvajanja za troškove zaposlenih u mandatnom periodu, jedna trećina ili 36,5 % troškova zaposlenih su direktno povezana sa implementacijom politika iz Građanske platforme. Kao što se na grafikonu može vidjeti rast troškova zaposlenih koji su direktno povezani sa Građanskom platformom imao je veoma sličan trend kao i ostali troškovi zaposlenih koji nisu direktno povezani sa Građanskom platformom što govori da vlasti u mandatnom periodu nisu posebnu pažnju posvećivali zaposlenim koji su direktno zaposleni na poslovima povezanim sa Građanskom platformom, već je ovaj rast proizvod opšteg rasta troškova zaposlenih u državnim institucijama.

Tabela 1-2-9:
Pregled izvora sredstava za politike iz Građanske platforme za mandatni period 2006 - 2010
(u milionima KM)

Naziv institucije	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	3.501	523,2	230	7.633,1	0,0	11.887
Institucije Bosne i Hercegovine	52	33,5	7	133,5	0,0	226
Federacija BiH	2.358	378,9	209	5.152,9	0,0	8.099
Republika Srpska	1.091	110,8	14	2.346,7	0,0	3.563
<i>Struktura Federacija BiH:</i>						
Federacija BiH	30	13,4	57	3.294,0	0,0	3.394
Unsko-sanski kanton	271	36,3	23	88,4	0,0	419
Posavski kanton	32	4,9	7	18,5	0,0	63
Tuzlanski kanton	520	112,3	40	262,7	0,0	935
Zeničko-dobojski kanton	367	54,8	25	165,0	0,0	612
Bosansko-podrinjski kanton	27	8,2	4	34,9	0,0	73
Srednjobosanski kanton	212	25,8	8	106,9	0,0	353
Hercegov.-neretvanski kanton	225	17,7	1	92,9	0,0	336
Zapadno-hercegovački kanton	94	5,3	4	45,0	0,0	148
Kanton Sarajevo	510	95,2	38	1.016,8	0,0	1.660
Kanton 10	70	4,9	2	27,9	0,0	105

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-9a:
Učešće pojedinih kategorija u troškovima politike iz Građanske platforme za mandatni period 2007 - 2010
(u % ukupnih budžetskih rashoda u mandatnom periodu)

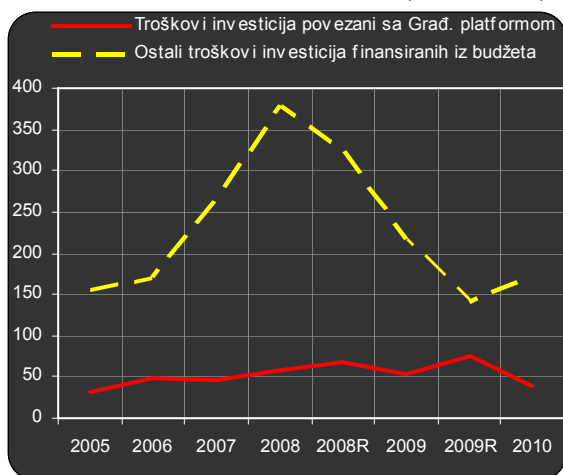
Naziv institucije	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	36,5	23,2	20,3	83,0	0,0	44,9
Institucije Bosne i Hercegovine	2,1	4,7	3,1	51,4	0,0	4,5
Federacija BiH	48,4	32,4	26,2	80,5	0,0	52,5
Republika Srpska	48,9	29,7	12,1	92,6	0,0	59,1
<i>Struktura Federacija BiH:</i>						
Federacija BiH	3,6	4,2	16,8	91,2	0,0	47,5
Unsko-sanski kanton	58,7	39,7	42,3	57,2	0,0	54,8
Posavski kanton	46,8	27,2	55,1	71,8	0,0	48,7
Tuzlanski kanton	65,1	64,4	57,2	65,7	0,0	62,8
Zeničko-dobojski kanton	63,7	48,8	21,2	74,5	0,0	59,4
Bosansko-podrinjski kanton	38,9	37,7	46,6	65,8	0,0	47,5
Srednjobosanski kanton	58,4	43,6	27,5	73,8	0,0	58,6
Hercegov.-neretvanski kanton	52,3	20,5	10,3	54,8	0,0	48,2
Zapadno-hercegovački kanton	57,2	14,6	30,1	69,0	0,0	51,4
Kanton Sarajevo	52,7	41,7	28,6	67,1	0,0	57,1
Kanton 10	49,0	22,6	17,5	68,2	0,0	47,2

Za finansiranje politika obuhvaćenih Građanskom platformom u mandatnom periodu iznos od 523 miliona KM je obezbjeđen iz kategorije administrativni troškovi. U 2010. godini administrativni troškovi koji su direktno povezani sa Građanskom platformom su iznosili 95 miliona KM i ovi troškovi su u odnosu na 2006. godinu povećani za 36 miliona KM ili za 38,4 procenta. Učešće administrativnih troškova koji su uključeni u Građansku platformu iznosi 23,2 procenta ukupnih administrativnih troškova u mandatnom periodu i kao što se može vidjeti na grafikonu 1-15 ovi troškovi nisu imali značajniji rast u mandatnom periodu.

Grafik 1-17.

Rast troškova investicija koji su povezani sa Građanskom platformom

(u milionima KM)

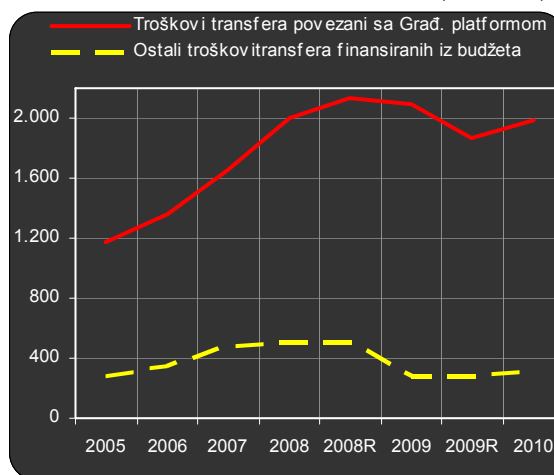

Izvor: Tabela 1-2-9.

Grafik 1-18:

Rast troškova transfera koji su povezani sa Građanskom platformom

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 1-2-9.

Za finansiranje politika obuhvaćenih Građanskom platformom u mandatnom periodu iznos od 230 miliona KM je obezbjeđen iz kategorije izdaci za investicije. U 2010. godini troškovi investicija koji su direktno povezani sa Građanskom platformom su iznosili 38 miliona KM i ovi troškovi su u odnosu na 2006. godinu smanjeni za 10 miliona KM ili za 21,6 procenta. Učešće troškova investicija koji su uključeni u Građansku platformu iznosi 20,3 procenta ukupnih troškova investicija u mandatnom periodu. Kao što se može vidjeti na grafikonu 1-17. ovi izdaci su u mandatnom periodu umanjeni dok su izdaci za investicije u oblastima koje nisu direktno povezani sa Građanskom platformom imali izuzetno snažan rast polovinom mandatnog perioda sadašnje vlasti.

Za finansiranje politika obuhvaćenih Građanskom platformom najveći iznos sredstava je obezbjeđen iz kategorije troškovi transfera. U mandatnom periodu iz ove kategorije troškova obezbjeđena su sredstva za finansiranje socio-ekonomskih politika koje su obuhvaćene u Građanskoj platformi u iznosu od 7,5 milijardi KM. U 2010. godini troškovi transfera koji su direktno povezani sa Građanskom platformom su iznosili 1,98 milijardi KM i ovi troškovi su u odnosu na 2006. godinu povećani za 336 miliona KM, odnosno za 20,3 procenta. Učešće troškova transfera koji su uključeni u Građansku platformu je kao što to pokazuje grafik 1-18. izuzetno visoko i oni obuhvataju 82,3 % ukupnih izdvajanja za transfere u cijelom mandatnom periodu.

Detaljna struktura izdvajanja za politike iz Građanske platforme prikazana je u drugom trećem dijelu izvještaja.

2.2.2. Izdavanja za osnovne vladine funkcije i ostale javne politike

2.2.2.1. Ukupna izdavanja po nivoima vlasti

U mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine Institucije BiH, Federacije BiH, RS i svih deset kantona za osnovne funkcije države kao i za ostale javne politike koje nisu obuhvaćene Građanskom platformom u mandatnom periodu su izdvojili ukupno 14.564.598.316 KM, bez umanjivanja po osnovu dvostrukog evidentiranja prihoda po osnovu finansiranja spoljnjeg duga i transfera nižim nivoima vlasti. Ukoliko na isti način kako je to urađeno prilikom analiziranja izvora budžetskih prihoda umanjimo izdavanja za osnovne vladine funkcije i ostale javne politike i to u iznosu od 1.251.183.179 KM dvostruko evidentiranih izdavanja za servisiranje javnog duga i 481.767.880 transfera nižim nivoima vlasti, odnosno ukupno 1.732.951.059 KM, **ukupni konsolidovani iznos izdavanja za osnovne vladine funkcije i ostale javne politike u mandatnom periodu je iznosio 12.830.647.257 KM.** Ukupna izdavanja su razvrstana u 11 kategorija. To su slijedeće kategorije:

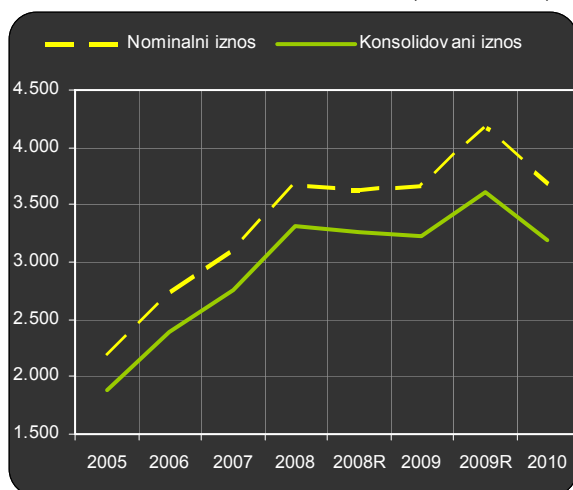
1. Generalne javne službe
2. Pravosuđe
3. Odbrana
4. Policija i sigurnost
5. Cestovna infrastruktura
6. Šumarstvo i vodoprivreda
7. Kultura i sport
8. Ostali vladini programi
9. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze
10. Budžetske rezerve i nerazvrstano

U tabelama 1-2-10.i 1-2-10.a. dat je pregled ukupnih godišnjih izdavanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike po nivoima vlasti i to u nominalnom iznosu i konsolidovani iznos sa umanjenjima za finansiranje spoljnjeg duga iz budžeta institucija BiH i sa umanjenjima na osnovu rashoda po osnovu transfera nižih nivoa vlasti iz budžeta entiteta i kantona.

Grafik 1-19.

Rast izdavanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike

(u milionima KM)

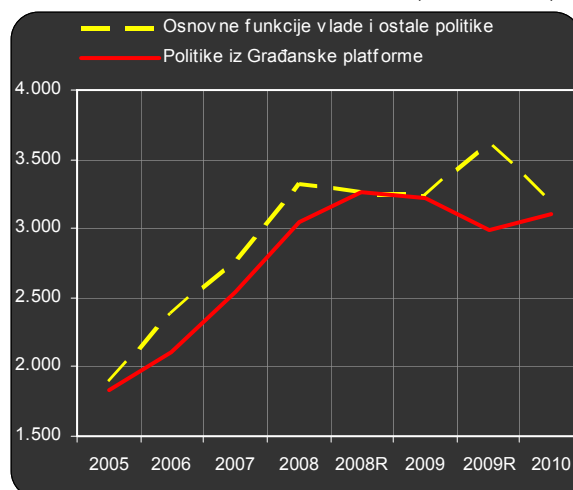

Izvor: Tabela 1-2-10. i 1-2-10a.

Grafik 1-20:

Uporedni pregled rasta godišnjeg izdavanja za politike iz Građanske platforme i za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-10. i 1-2-8.

Tabela 1-2-10:

Pregled ukupno planiranih izdataka za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike za period od 2005. do 2010. godine
(nekonsolidovano u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	2.184	2.727	3.100	3.677	3.623	3.659	4.161	3.679
Institucije Bosne i Hercegovine	569	938	986	1.159	1.159	1.339	1.339	1.282
Federacija BiH	1.222	1.331	1.578	1.834	1.827	1.602	2.155	1.775
Republika Srpska	393	458	536	685	637	717	666	622
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	549	588	716	826	840	677	1.285	915
Unsko-sanski kanton	65	67	76	92	99	86	85	85
Posavski kanton	14	17	15	18	18	18	16	17
Tuzlanski kanton	94	95	117	129	141	147	168	128
Zeničko-dobojski kanton	73	95	116	127	114	105	95	92
Bosansko-podrinjski kanton	13	13	18	25	23	20	20	20
Srednjobosanski kanton	40	49	55	67	64	73	63	67
Hercegov.-neretvanski kanton	57	72	77	96	99	94	86	100
Zapadno-hercegovački kanton	30	29	37	37	35	35	33	35
Kanton Sarajevo	269	282	323	387	362	312	275	287
Kanton 10	17	25	28	29	32	36	29	29

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 1-2-10a:

Pregled ukupno planiranih izdataka za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike za period od 2005. do 2010. godine
(konsolidovano u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.888	2.382	2.763	3.320	3.269	3.231	3.603	3.195
Institucije Bosne i Hercegovine	325	650	722	897	897	955	955	940
Federacija BiH	1.172	1.276	1.510	1.741	1.735	1.558	1.982	1.633
Republika Srpska	391	455	531	682	637	717	666	622
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	539	576	697	805	819	677	1.159	823
Unsko-sanski kanton	62	64	73	82	90	82	84	85
Posavski kanton	14	15	14	17	17	17	16	16
Tuzlanski kanton	89	94	112	119	138	147	159	128
Zeničko-dobojski kanton	73	93	115	125	113	104	95	91
Bosansko-podrinjski kanton	12	12	16	20	18	17	17	17
Srednjobosanski kanton	40	49	55	67	64	73	63	65
Hercegov.-neretvanski kanton	57	71	77	96	98	94	86	100
Zapadno-hercegovački kanton	29	29	37	36	35	35	32	35
Kanton Sarajevo	240	248	287	344	310	277	241	243
Kanton 10	17	24	27	29	31	36	29	29

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Kao što se može vidjeti na grafiku 1-19., ukupna godišnja izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike su konstantno rasli u cijelom periodu od 2005 do rebalansa za 2009. godinu bez ikakvog vidljivog mijenjanja kursa nakon što su nove vlasti donijele budžete za 2007. godinu.

Relativno smanjenje izdvajanja u rebalansima za 2008. godinu u iznosu od 51 milion KM je najvećim dijelom rezultat smanjenja rebalansiranog budžeta RS za 44 miliona KM i budžeta Kantona Sarajevo za 33 miliona KM, dok su rebalansima budžeta za 2008. godinu povećani rashodi Tuzlanskog kantona za 19 miliona KM i Federacije BiH za 14 miliona KM.

Za razliku od rebalansa budžeta za 2008. godinu kojim su ukupni budžetski rashodi svih nivoa vlasti smanjeni za 51 milion KM, u rebalansima budžeta za 2009. godinu došlo je do povećanja ukupnih budžeta za 367 miliona KM u odnosu na usvojene budžete za 2009. godinu. Najveće povećanje izdvajanja u ovom rebalansu zabilježeno je u Federaciji BiH koja je povećala svoj budžet za 477 miliona KM, Tuzlanski kanton za 12 miliona KM, a Unsko-sanski kanton za 3 miliona KM. Sa druge strane svi drugi nivoi vlasti (izuzev institucija BiH koje nisu imale rebalans budžeta za 2009. godinu) su smanjili svoje planirane rashode u odnosu na usvojene budžete za 2009. godinu i to na prvom mjestu Republika Srpska sa 51 milion KM i Kanton Sarajevo za 35 miliona KM.

Sa druge strane grafik 1-20. prikazuje odnos godišnjeg nivoa rasta izdvajanja za politike iz Građanske platforme i izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike. Kao što se iz grafika može vidjeti izdvajanja za politike iz Građanske platforme i izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike rasle su istim tempom do 2008. godine kada su rebalansom budžeta za 2008. godinu izdvajanja za ove namjene bila skoro identična. Situacija se opet promijenila prilikom usvajanja budžeta za 2009. godinu kada su izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike povećana za 367 miliona KM, dok su izdvajanja za politike iz Građanske platforme smanjena za 233 miliona KM, čime se razlika između ove dvije grupe izdvajanja po namjenama povećala sa 7 miliona KM u 2008. godini na 600 miliona KM prilikom usvajanja rebalansa za 2009. godinu. Situacija se opet promijenila u 2010. godini kada su se troškovi za politike iz Građanske platforme povećali za 173 miliona KM, a troškovi za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike smanjili za 465 miliona KM.

2.2.2.2. Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike

Izvori budžetskih sredstava za finansiranje programa, projekata i mjera koje omogućavaju dostizanje ciljeva iz Građanske platforme nalaze se u svim kategorijama troškova kako je to i prikazano u tabeli 1-2-11. i 1-2-11a.

Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike su najvećim dijelom obezbjeđena iz kategorije troškovi zaposlenih za koje je za ove namjene izdvojeno 6,08 milijardi KM. U 2010. godini troškovi zaposlenih koji su direktno povezani sa ovom namjenom su iznosili 1,63 milijarde KM i u odnosu na 2006. godinu ovi troškovi su povećani za 499,6 miliona KM.

Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike u iznosu od 1,72 milijarde KM je obezbjeđen iz kategorije administrativni troškovi. U 2010. godini administrativni troškovi koji su direktno povezani sa ovom namjenom su iznosili 488 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu ovi troškovi su povećani za 155 miliona KM.

Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike u iznosu od 901 milion KM je obezbjeđen iz kategorije izdaci za investicije. U 2010. godini administrativni troškovi koji su direktno povezani sa ovom namjenom su iznosili 171 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu ovi troškovi su povećani za 1,6 miliona KM.

Tabela 1-2-11:
Pregled izvora sredstava za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike za period 2007 - 2010
(u milionima KM)

Naziv institucije	Troškovi zaposlenih	Administrativni troškovi	Troškovi investicija	Troškovi transfera	Ostali troškovi	Troškovi Ukupno
Ukupno	6.089	1.728,7	901	1.083,8	3.027,9	12.831
Institucije Bosne i Hercegovine	2.440	675,6	209	126,5	64,1	3.515
Federacija BiH	2.510	790,9	589	774,4	2.195,5	6.859
Republika Srpska	1.140	262,2	103	182,9	768,2	2.457
<i>Struktura Federacija BiH:</i>				0,0	0,0	
Federacija BiH	795	306,4	280	59,3	2.056,6	3.498
Unsko-sanski kanton	191	55,2	32	53,4	0,8	333
Posavski kanton	36	13,2	6	5,0	3,3	64
Tuzlanski kanton	279	62,1	30	120,8	45,5	538
Zeničko-dobojski kanton	209	57,5	92	52,4	2,6	414
Bosansko-podrinjski kanton	42	13,6	4	5,9	3,4	69
Srednjobosanski kanton	151	33,4	22	35,8	4,6	247
Hercegovo.-neretvanski kanton	205	68,6	8	75,9	3,5	361
Zapadno-hercegovački kanton	71	31,1	8	19,8	9,8	140
Kanton Sarajevo	457	133,1	94	335,1	62,1	1.082
Kanton 10	73	16,7	12	11,1	3,4	116

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike u iznosu od 1,1 milijarde KM je obezbjeđen iz kategorije troškovi transfera, što je iznos koji je smanjen za 482 miliona KM transfera nižim nivoima vlasti. U 2010. godini administrativni troškovi koji su direktno povezani sa ovom namjenom su iznosili 164 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu ovi troškovi su smanjenji za 126 miliona KM.

Izvori sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike u iznosu od 3,02 milijarde KM je obezbjeđen iz kategorije ostali troškovi. U 2010. godini ostali troškovi administrativni troškovi koji su direktno povezani sa ovom namjenom su iznosili 738 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu ovi troškovi su smanjenji za 284 miliona KM.

Detaljna struktura izdvajanja za politike osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike prikazana je u drugom dijelu izvještaja.

DRUGI DIO

Detaljne informacije o planiranoj sektorskoj potrošni budžetskih sredstava u mandatnom periodu

1. POGLAVLJE I.

ZBIRNI PREGLED IZDVAJANJA ZA POLITIKE IZ GRAĐANSKE PLATFORME U MANDATNOM PERIODU

1.1. UVOD

U 2006. godini kroz Građansko organizovanje za demokratiju (GROZD), organizacije civilnog društva su u saradnji sa građanima identifikovale 12 prioriternih problema svih stanovnika Bosne i Hercegovine, za koje su kreirani jasni, mjerljivi i vremenski određeni ciljevi za koje se očekuje da budu ostvareni od strane domaćih vlasti do kraja 2010. godine. U okviru ovog procesa u maju 2006. godine usvojena je **Građanska platforma** u kojoj su prezentirane najvažnije dimenzije socio-ekonomskih problema građana Bosne i Hercegovine sa očekivanim ciljevima koje vlasti moraju ostvariti, uključujući specifične ciljeve, politike, mehanizme, strategije i programe čije uspostavljanje je neophodno kako bi se značajnije unaprijedilo stanje u oblasti nezaposlenosti, siromaštva, penzionog sistema, sistema zdravstvene i socijalne zaštite, poljoprivrede, mladih, javne administracije, obrazovanja, korupcije, EU integracija, javnih preduzeća i stranih direktnih investicija.

Kako bi se na jedinstven način prišlo objektivnom utvrđivanju napretka novoizabranih vlasti na ispunjavanju zahtjeva iz Građanske platforme, potrebno je bilo odrediti vremenski period od kada se mjeri napredak domaćih vlasti na ispunjavanju zahtjeva iz Građanske platforme i tu polaznu tačku zovemo početno stanje. Početno stanje označava vremenski period od kada se novoizabrane vlasti drže odgovorne za stanje i promjene u ispunjavanju zahtjeva postavljenih u Građanskoj platformi. Obzirom da su političkim partijama, kandidatima za mjesta u zakonodavnoj vlasti na svim nivoima vlasti četiri mjeseca prije održavanja izbora 2006. godine bili poznati zahtjevi postavljeni u Građanskoj platformi i da je većina političkih lidera koji pripadaju vladajućoj koaliciji koja je formirala vladu na nivou BiH, entiteta i svih kantona u Federaciji BiH zvanično obećala ispunjavanje zahtjeva prije izbora, za početno stanje mjerenja napretka u ovoj analizi je uzeta 2006. godina, jer je vrijeme koje je proteklo od održavanja prethodnih općih izbora do ponovnog održavanja općih izbora 2010. godine, vrijeme koje je potpuno bilo na raspolaganju političkim partijama koje su osvojile vlast i koje je moglo biti upotrebljeno da se na najbolji način doprinese ispunjavanju ciljeva postavljenih u Građanskoj platformi.

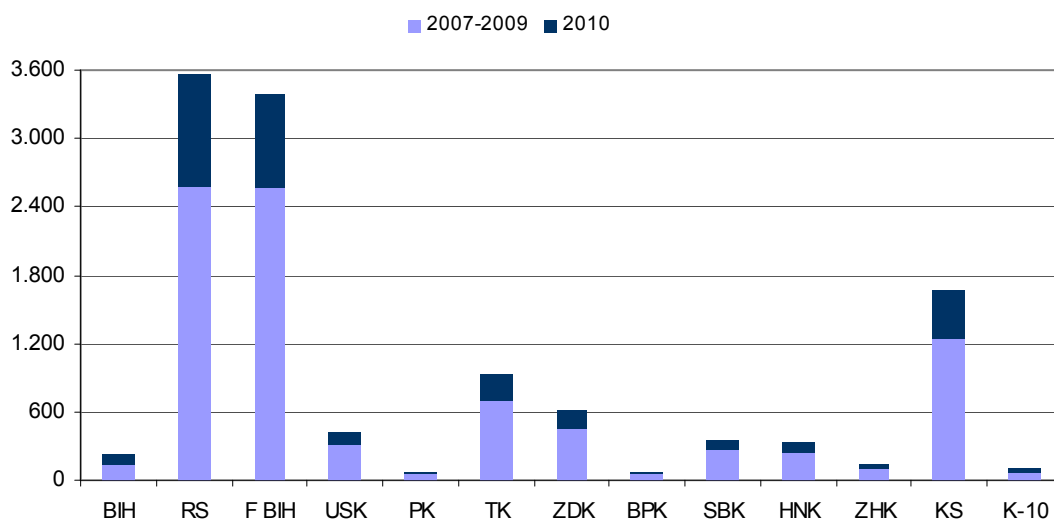
1.2. ZBIRNI PREGLED IZDVAJANJA ZA POLITIKE IZ GRAĐANSKE PLATFORME

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i svih deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine planirali budžetsku potrošnju na **socio-ekonomske politike iz Građanske platforme u ukupnom iznosu od 11,887 milijardi KM**. Od ukupno planiranih sredstava za finansiranje socio-ekonomskih politika iz Građanske platforme, sredstva koja su obezbjeđena u budžetu institucija Bosne i Hercegovine učestvuju sa svega 1,9 procenata, odnosno sa 226 miliona KM, Federacija BiH zajednio sa kantonima sa 67 procenata, odnosno sa 8 milijardi, dok Republika Srpska učestvuje sa 39 procenata, odnosno sa 3,5 milijardi KM. Kantoni u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirali ukupno 39 procenata sredstava za politike iz Građanske platforme, odnosno 4,7 milijardi KM.

Grafik 2-1:

Grafički prikaz ukupnih izdvajanja u mandatnom periodu za politike iz Građanske platforme

(u milionima KM)

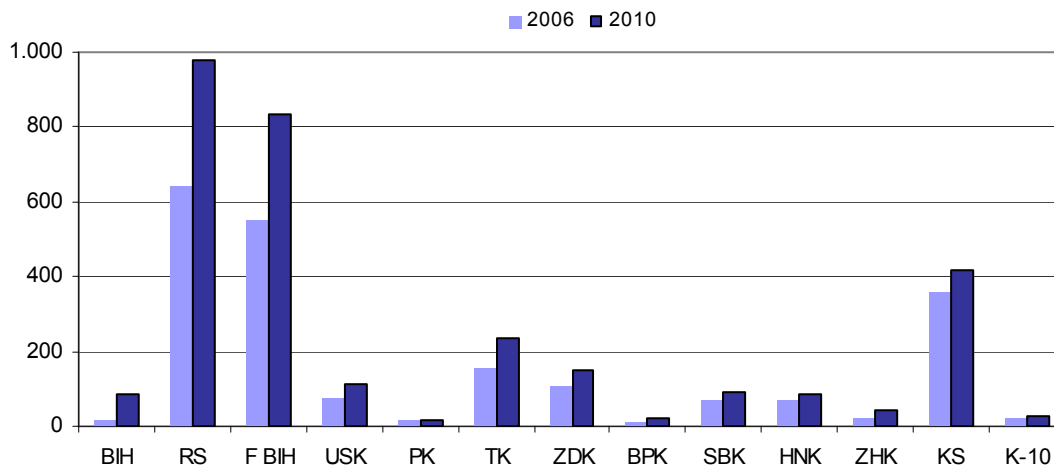
Izvor: Tabela 1-2-8.

Posmatrajući rast godišnjih izdvajanja u 2010. godini u odnosu na 2006. godinu možemo dobiti jedan vrlo važan indikator o tome koliko su izabrane vlasti u svom mandatnom periodu doprinijele promjeni vladine politike u odnosu na ciljeve koji su definisani u Građanskoj platformi.

Grafik 2-2:

Grafički prikaz ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u 2006. i 2010. godini

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-8.

U mandatnom periodu Institucije BiH su povećale izdvajanja za politike iz Građanske platforme za 72 miliona KM što predstavlja peterostruko povećanje izdvajanja, obzirom da su izdvajanja za ove namjene povećana sa 16 miliona KM u 2006. godini na 88 miliona KM u 2010. godini.

Posmatrano po entitetima Federacija BiH zajedno sa kantonima je u mandatnom periodu povećala izdvajanja za politike iz Građanske platforme za 577 miliona KM, odnosno za 39,6 procenata, dok je Republika Srpska povećala izdvajanja za ove namjene za 338 miliona KM, odnosno za 52,7 %. U Federaciji BiH najveće povećanje izdvajanja za politike iz Građanske platforme je zabilježeno u budžetu Federacije BiH gdje su izdvajanja za politike iz Građanske platforme povećana za 281 milion KM, odnosno za 50,9 procenata, dok su najveća povećanja izdvajanja u kantonima

zabilježena u Tuzlanskom kantonu i to za 80,1 milion KM (povećanje od 50,9 procenata), Kantonu Sarajevo za 58,3 miliona KM (povećanje za 16,2 procenta), Zeničko-dobojskom kantonu za 46,1 milion KM (povećanje za 43,4 procenta) i Unsko-sanskom kantonu za 35,7 miliona KM (povećanje od 47,3 procenta).

1.3. PREGLED IZDVAJANJA ZA POJEDINAČNE POLITIKE IZ GRAĐANSKE PLATFORME

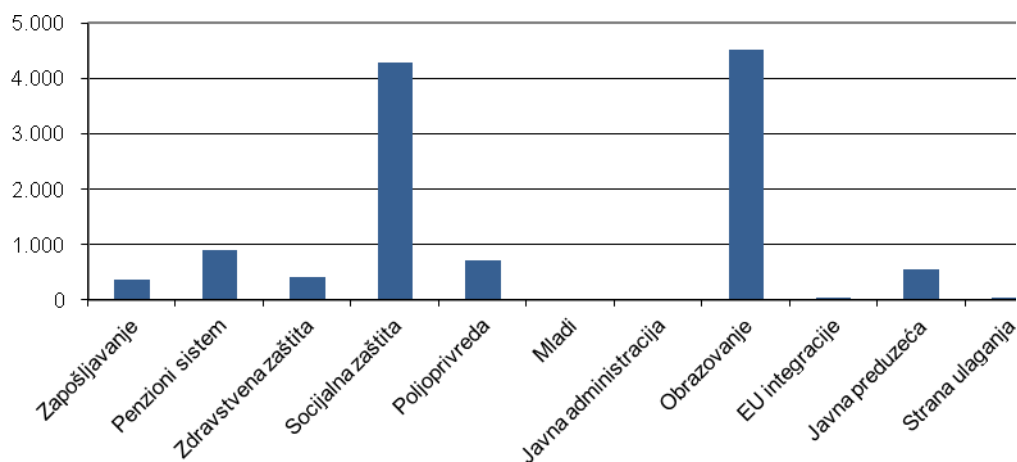
Kao što je to već napomenuto u prvom dijelu izvještaja za 12 socio-ekonomskih oblasti koje su identifikovane Građanskom platformom, definisano je 11 socio-ekonomskih politika za koje su vlasti Bosne i Hercegovine u mandatnom periodu izdvajala budžetska sredstva. U ovoj sekciji nalaze se podaci o pojedinačnim izdvajanjima za socio-ekonomske politike u oblastima zapošljavanja, podrške razvoju privrede i brige o nezaposlenim, penzione politike i brige o starijim ljudima, zdravstvene zaštite, socijalne zaštite, poljoprivrede, mladih, reforme javne uprave, obrazovanja, EU integracija, osiguranja efikasnijeg rada javnih preduzeća i strana ulaganja u mandatnom periodu.

Institucije BiH, entiteti i kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine su u cijelom mandatnom periodu izdvojili ukupno 11,887 milijardi KM za politike iz Građanske platforme, od čega je u posljednjoj godini mandata, odnosno u 2010. godini planiran ukupan iznos od 3,10 milijarde KM. Sa druge strane, izdvajanja za ove namjene na početku mandata u 2007. godini su iznosila 2,5 milijardi KM, dok su u 2006. godini iznosila 2,1 milijardu KM. Porast izdvajanja za politike iz Građanske platforme su u 2010. godini povećana u odnosu na 2006. godinu za 985 miliona KM.

Grafik 2-3:

Grafički prikaz ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme za period od 2007 do 2010. godine

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 2-1-1.

Tabela 2-1-1.:
Pregled izdvajanja po pojedinačnim oblastima iz Građanske platforme u mandatnom periodu
(u milionima KM)

Oblast	Ukupno u mandatnom periodu	% učešće u ukupnim troškovima	Povećanje u 2010. u odnosu na 2006. g.	% Učešća u ukupnom povećanju
Ukupno	11.887	100%	986	100%
Zapošljavanje	367	3,1%	26	2,7%
Penzioni sistem	968	8,1%	101	10,3%
Zdravstvena zaštita	409	3,4%	30	3,0%
Socijalna zaštita	4.290	36,1%	275	27,9%
Poljoprivreda	714	6,0%	86	8,7%
Mladi	14	0,1%	-3	-0,3%
Javna administracija	5	0,0%	2	0,2%
Obrazovanje	4.530	38,1%	382	38,7%
EU integracije	31	0,3%	6	0,6%
Javna preduzeća	528	4,4%	73	7,9%
Strana ulaganja	30	0,2%	9	0,9%

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 2-1-2.:
Pregled izdvajanja po pojedinačnim oblastima iz Građanske platforme od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Oblast	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.834	2.114	2.541	3.044	3.262	3.222	2.984	3.100
Zapošljavanje	51	72	91	118	107	103	70	99
Penzioni sistem	184	170	225	250	249	232	223	272
Zdravstvena zaštita	59	73	90	131	125	118	92	103
Socijalna zaštita	660	793	941	1.079	1.200	1.221	1.080	1.069
Poljoprivreda	71	106	144	191	185	200	193	192
Mladi	1	5	5	2	2	5	4	2
Javna administracija	0,0	0,0	0,5	1,5	1,5	1,9	1,9	1,7
Obrazovanje	718	803	955	1.153	1.245	1.202	1.146	1.184
EU integracije	2	6	3	3	4	13	13	12
Javna preduzeća	85	84	85	110	134	115	152	157
Strana ulaganja	1	1	2	4	8	12	9	10

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Najveća izdvajanja za politike iz Građanske platforme su zabilježena u oblasti obrazovanja i za ove namjene su domaće vlasti u mandatnom periodu izdvojile ukupno **4,53 milijarde KM**, što predstavlja 38,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme. Sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana u odnosu na 2006. godinu za 382 miliona KM, što čini 38,7 % ukupnog povećanja izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu.

Na drugom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja u mandatnom periodu su izdvajanja za socijalnu zaštitu i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **4,29 milijardi KM**, što predstavlja 36,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su povećana za 275 miliona KM, što čini 27,9 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu.

Na trećem mjestu po veličini ukupnih izdvajanja u mandatnom periodu su izdvajanja za penzionu politiku i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **968 miliona KM**, što predstavlja 8,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 101 milion KM, što čini 10,3 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na četvrtom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za poljoprivredu i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **714 miliona KM**, što predstavlja 6 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 86 miliona KM, odnosno 8,7 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na petom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za podršku u radu javnih preduzeća i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **528 miliona KM**, što predstavlja 4,4 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 73 miliona KM, odnosno 7,4 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na šestom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za zdravstvenu zaštitu i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **409 miliona KM**, što predstavlja 3,4 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 30 miliona KM, odnosno 3 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na sedmom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za zapošljavanje i podrška privredi i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **367 miliona KM**, što predstavlja 3,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 26 miliona KM, odnosno 2,7 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na osmom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za aktivnosti u oblasti EU integracija i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **31 miliona KM**, što predstavlja 0,3 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 6 miliona KM, odnosno 0,6 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na devetom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za aktivnosti u oblasti stranih ulaganja i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **30 miliona KM**, što predstavlja 0,2 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 9 miliona KM, odnosno 0,9 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

Na desetom mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za aktivnosti u oblasti mladih i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **14 miliona KM**, što predstavlja 0,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini smanjena za 3 miliona KM.

Na posljednjem mjestu po veličini ukupnih izdvajanja za politike iz Građanske platforme u mandatnom periodu su izdvajanja za aktivnosti u oblasti provođenja reforme javne uprave i sredstva za ove namjene su u mandatnom periodu iznosila ukupno **5 miliona KM**, što predstavlja manje od 0,1 % ukupnih izdvajanja za sve politike iz Građanske platforme i u odnosu na 2006. godinu sredstva za ove namjene su u 2010. godini povećana za 2 miliona KM, odnosno 0,2 % ukupnog povećanja za sve politike iz Građanske platforme u ovom mandatnom periodu.

2. POGLAVLJE II.

ZBIRNI PREGLED IZDVAJANJA ZA OSNOVNE FUNKCIJE VLADE I ZA OSTALE JAVNE POLITIKE

2.1. UVOD

Na početku izvještaja nalazi se metodološki prikaz procesa analize budžetske potrošnje gdje su svi planirani budžetski rashodi u mandatnom periodu razvrstani po namjeni sa aspekta da li ili ne direktno doprinose ostvarivanju politika zacrtanih u Građanskoj platformi. Svi budžetski rashodi koji nisu direktno povezani sa implementacijom politika koje su definisane Građanskom platformom klasifikovani su kao rashodi za finansiranje osnovnih funkcija vlade i za ostale javne politike.

Budžetski rashodi za finansiranje osnovnih funkcija vlade razvrstani su u slijedeće četiri kategorije:

1. Generalne javne službe
2. Pravosuđe
3. Odbrana
4. Policija i sigurnost

U okviru kategorije Generalne javne službe svrstani su troškovi zaposlenih i materijalni troškovi parlamenata i parlamentarnih službi, vlade, vladinih službi i tijela i vladinih ministarstava. U ove troškove uključeni su i troškovi investicija u opremu i objekte za potrebe vlade i ministarstava, izuzev troškova ministarstava odbrane i unutrašnjih poslova.

U okviru kategorije Pravosuđe razvrstani su troškovi sudova, tužilaštava, pravobranilaštava, cenatara za edukaciju sudija i tužioca, troškovi kazneno popravnih zavoda i drugi posebni programi nadležnih resornih ministarstava u oblasti razvoja i reforme pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

U okviru kategorije Odbrana nalaze se ukupni troškovi ministarstva odbrane BiH uključujući troškove ministarstva.

U okviru kategorije Policija i sigurnost razvrstani su troškovi policije i svih drugih sigurnosnih agencija u Bosni i Hercegovini (SIPA i OSA) uključujući i troškove ministarstava.

Budžetski rashodi na finansiranje ostalih vladinih politika razvrstani su troškovi svih socio-ekonomskih politika koje nisu direktno povezane sa Građanskom platformom. Najznačajnije ostale socio-ekonomske politike, kao što je šumarstvo i vodoprivreda analizirane su posebno dok su brojne druge socio-ekonomske politike analizirane u zbirnom iznosu. Budžetski rashodi na ostale javne politike razvrstane su po slijedećim kategorijama:

1. Cestovna infrastruktura
2. Šumarstvo i vodoprivreda
3. Kultura i sport
4. Ostali vladini programi
5. Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze
6. Budžetske rezerve i nerazvrstano

U okviru kategorije Cestovna infrastruktura razvrstani su svi budžetski troškovi koji su direktno povezani za izgradnjom cestovne infrastrukture uključujući sve troškove vladinih tijela i direkcija koje imaju nadležnost za cestovnu infrastrukturu.

U okviru kategorije Šumarstvo i vodoprivreda razvrstani su svi troškovi za finansiranje aktivnosti iz oblasti šumarstva i vodoprivrede iz vladinih ministarstava i vladinih agencija nadležnih za šumarstvo i vodoprivredu.

U okviru kategorije Kultura i sport razvrstani su svi troškovi transfera i rashodi na investicije čija je namjena finansiranje, unaprijeđenje i razvoj kulture i sporta.

U okviru kategorije Ostali rashodi razvrstani su troškovi ostalih socio-ekonomskih politika koje se finansiraju iz budžeta kao što je finansiranje političkih partija, vjerskih zajednica, civilna zaštita, ekologija, civilna avijacija, uklanjanje mina i druge socio-ekonomske politike.

U okviru kategorije Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze nalaze se rashodi po osnovu isplate kredita, kamata, drugog pozajmljivanja i druge finansijske obaveze koje se finansiraju iz budžeta.

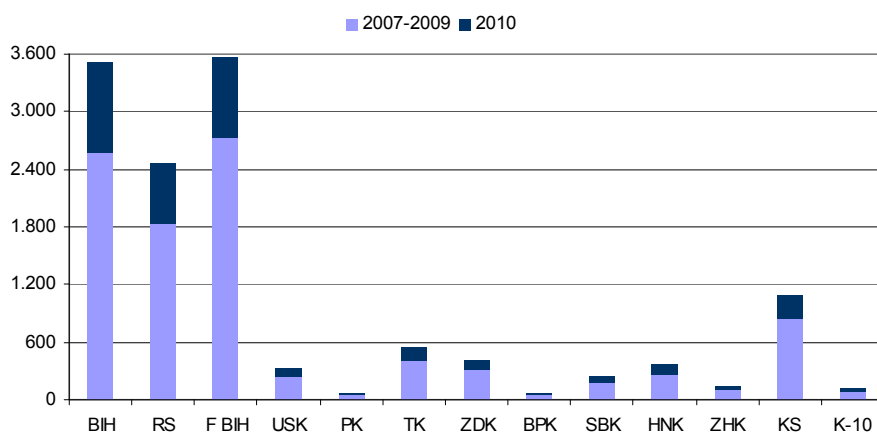
U okviru kategorije Budžetske rezerve i nerazvrstano nalaze se planirani budžetski rashodi koji su planirani kao budžetska rezerva i drugi budžetski rashodi za koje namjena nije precizno određena.

2.2. ZBIRNI PREGLED IZDVAJANJA ZA OSNOVNE FUNKCIJE VLADE I OSTALE JAVNE POLITIKE

Institucije Bosne i Hercegovine, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i svih deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine planirali budžetsku potrošnju na **osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike koje nisu obuhvaćene Građanskom platformom u ukupnom iznosu od 12.830.647.257 KM konvertibilnih maraka**. Od ukupno planiranih sredstava za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike, sredstva koja su obezbjeđena u budžetu institucija Bosne i Hercegovine učestvuju sa 27 procenata, odnosno sa 3,5 milijardi KM, Federacija BiH zajedno sa svih deset kantona 6,9 milijardi KM ili sa 53 procenta, dok sredstva Republike Srpske učestvuju sa 2,4 milijarde KM ili sa 19 procenata. Grafički prikaz izdvajanja po nivoima vlasti prikazan je na grafiku 2-4.

Grafik 2-4:

Grafički prikaz ukupnih izdvajanja u mandatnom periodu za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 1-2-10.

Ukupna budžetska izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike u 2010. godini su planirana u ukupnom iznosu od 3,1 milijarde KM i u odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene su povećana za 813 miliona KM.

U mandatnom periodu Institucije BiH su planirale izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike u iznosu od 3,5 milijardi KM, dok su izdvajanja u 2010. godini za ove namjene iznosila 940 miliona KM, što predstavlja povećanje od 290 miliona KM ili 45 procenata u odnosu na 2006. godinu.

U mandatnom periodu Federacija BiH zajedno sa kantonima je planirala izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike u iznosu od 6,8 milijardi KM, dok su izdvajanja u 2010. godini za ove namjene iznosila 1,6 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 357 miliona KM ili 28 procenata u odnosu na 2006. godinu. Najveće povećanje izdvajanja za ove namjene zabilježeno je u budžetu Federacije BiH koja je u mandatnom periodu za ove namjene planirala ukupan iznos od 3,5 milijardi KM, a za 2010. godinu u iznosu od 825 miliona KM, što je u odnosu na 2006. godinu povećanje od 247 miliona KM ili 43 procenta. Svi kantoni u Federaciji BiH, izuzev Zeničko-dobojskog kantona i Kantona Sarajevo su u 2010. godini povećali izdvajanja za ove namjene. U odnosu na 2006. godinu najveće povećanje izdvajanja za ove namjene je zabilježeno u Tuzlanskom kantonu (povećanje od 34 miliona KM), Hercegovačko-neretvanskom kantonu (29 miliona KM) i Unsko-sanskom kantonu (povećanje od 22 miliona KM).

Zbirni pregled izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike prikazan je u tabeli 2-2-1.

Tabela 2-2-1.:
Zbirni pregled planiranih budžetskih izdvajanja za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike u mandatnom periodu (u milionima KM)

Oblast	Ukupno u mandatnom periodu	% učešće u ukupnim troškovima	Povećanje u 2010. u odnosu na 2006. g.	% Učešća u ukupnom povećanju
Ukupno	12.831	100%	813	100%
Generalne javne službe	2.749	21,4%	258	31,7%
Pravosuđe	1.189	9,3%	92	11,3%
Odbrana	1.325	10,3%	56	6,9%
Policija i sigurnost	2.398	18,7%	174	21,4%
Cestovna infrastruktura	411	3,2%	-3	-0,3%
Šumarstvo i vodoprivreda	220	1,7%	39	4,8%
Kultura i sport	363	2,8%	7	0,8%
Ostali vladini programi	1.629	12,7%	23	2,6%
Krediti, kamate, posuđivanja i druge obaveze	2.017	15,7%	134	16,4%
Budžetske rezerve i nerazvrstano	530	4,1%	35	4,3%

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

2.3. PREGLED IZDVAJANJA ZA POJEDINAČNE KATEGORIJE BUDŽETSKIH RASHODA NA OSNOVNE FUNKCIJE VLADE I OSTALE JAVNE POLITIKE

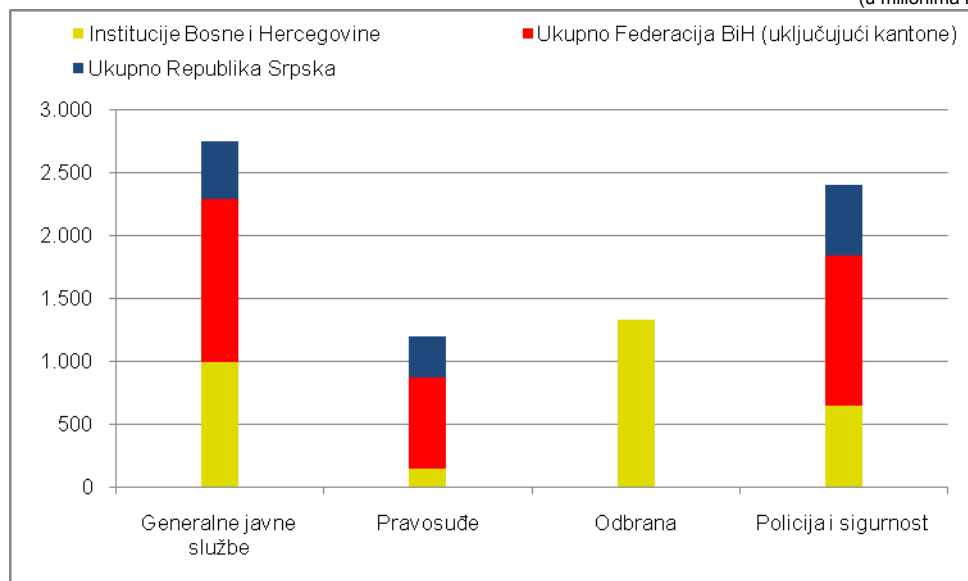
2.3.1. Izdvajanja na osnovne funkcije vlade

Vlasti Bosne i Hercegovine koje uključuju Institucije Bosne i Hercegovine, Federaciju Bosne i Hercegovine sa 10 kantona i Republiku Srpsku, su u mandatnom periodu na troškove funkcionisanja osnovnih funkcija vlade koje uključuju troškove generalnih javnih službi, pravosuđa, odbrane i policije i sigurnosti, u budžetima za period od 2007. do 2010. godine planirali ukupna izdvajanja u iznosu od 7,661 milijardi KM, što predstavlja 31 procenat ukupnih planiranih budžetskih rashoda u mandatnom periodu. U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene su u 2010. godini povećana za 414,9 miliona KM, što predstavlja 23,1 % ukupnog povećanja planiranih budžetskih rashoda u mandatnom periodu.

Grafik 2-5:

Grafički prikaz ukupnih izdvajanja u mandatnom periodu za osnovne funkcije vlade

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 2-2-1.

Od sve četiri kategorije ukupnih planiranih budžetskih rashoda za osnovne funkcije vlade najveći planirani budžetski rashodi su planirani u kategoriji Generalne javne službe. Ukupna izdvajanja za ove namjene su u mandatnom periodu planirana u iznosu od 2,749 milijardi KM. U mandatnom periodu Institucije BiH su planirale izdvajanja od 993 miliona KM, Federacija BiH zajedno sa kantonima 1,291 milijardu KM, dok je Republika Srpska za ove namjene planirala izdvajanje od 464 miliona KM.

Za troškove pravosuđa u mandatnom periodu vlasti Bosne i Hercegovine su planirale ukupan iznos od 1,189 milijardi KM. Institucije BiH su za ove namjene planirale iznos od 142 miliona KM, Federacija BiH zajedno sa kantonima 729 miliona KM, a Republika Srpska 316 miliona KM.

Za troškove odbrane u mandatnom periodu iz budžeta Institucija BiH planiran je ukupan iznos od 1,324 milijarde KM.

Za troškove policije i sigurnosti vlasti Bosne i Hercegovine su u mandatnom periodu planirale izdvajanja u ukupnom iznosu od 2,398 milijardi KM. Institucije BiH su u mandatnom periodu planirale izdvajanja za ove namjene u iznosu od 642 miliona KM, Federacija BiH zajedno sa kantonima 1,194 milijarde KM, dok je Republika Srpska za ove namjene planirala ukupna izdvajanja u iznosu od 561 milion KM.

Tabela 2-2-2.:
Pregled godišnjih izdvajanja za osnovne funkcije vlade od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1.356,3	1.463,0	1.628,8	1.953,3	1.983,4	2.032,2	2.005,0	2.043,7
Institucije Bosne i Hercegovine	259,9	571,6	627,7	782,4	782,4	862,8	862,8	830,4
Federacija BiH	811,6	659,2	746,2	845,6	838,3	802,0	780,9	849,3
Republika Srpska	284,8	232,2	254,9	325,3	362,7	367,4	361,3	364,1
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	395,0	204,9	249,1	288,0	287,9	268,0	286,8	320,1
Unsko-sanski kanton	39,8	42,0	49,8	58,3	60,2	56,8	55,4	59,5
Posavski kanton	10,6	10,4	11,0	13,0	12,6	13,1	12,5	12,6
Tuzlanski kanton	72,3	71,0	81,9	96,0	92,9	91,0	84,6	87,9
Zeničko-dobojski kanton	56,4	71,4	74,3	78,5	69,8	67,6	61,7	66,1
Bosansko-podrinjski kanton	9,6	8,6	10,7	15,1	14,6	12,8	12,1	13,5
Srednjobosanski kanton	35,8	40,5	44,8	50,0	51,3	57,2	47,2	51,6
Hercegov.-neretvanski kanton	48,1	55,8	58,8	67,3	71,3	62,5	62,7	68,2
Zapadno-hercegovački kanton	17,9	18,4	24,7	26,2	25,4	26,9	24,3	23,9
Kanton Sarajevo	111,0	118,6	120,0	129,7	127,2	117,5	110,7	122,6
Kanton 10	14,9	17,7	21,3	23,3	25,1	28,7	23,0	23,4

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 2-2-2.a:
Pregled godišnjih izdvajanja za osnovne funkcije vlade od 2005. do 2010. godine
(2005=100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	107,9	120,1	144,0	146,2	149,8	147,8	150,7
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	219,9	241,5	301,0	301,0	331,9	331,9	319,5
Federacija BiH	100,0	81,2	91,9	104,2	103,3	98,8	96,2	104,6
Republika Srpska	100,0	81,5	89,5	114,2	127,3	129,0	126,8	127,8
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	51,9	63,1	72,9	72,9	67,8	72,6	81,0
Unsko-sanski kanton	100,0	105,5	125,2	146,7	151,4	142,8	139,3	149,6
Posavski kanton	100,0	97,8	103,3	122,4	119,1	123,3	117,6	118,6
Tuzlanski kanton	100,0	98,1	113,2	132,7	128,5	125,8	117,0	121,5
Zeničko-dobojski kanton	100,0	126,5	131,6	139,1	123,6	119,8	109,3	117,1
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	89,0	111,0	157,1	152,0	133,2	125,2	140,1
Srednjobosanski kanton	100,0	113,1	125,1	139,7	143,4	160,0	132,0	144,2
Hercegov.-neretvanski kanton	100,0	115,9	122,1	139,9	148,2	129,8	130,3	141,6
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	102,8	137,7	146,5	141,8	150,1	135,9	133,5
Kanton Sarajevo	100,0	106,8	108,1	116,8	114,6	105,8	99,7	110,4
Kanton 10	100,0	118,7	142,4	156,3	167,8	192,0	154,0	156,8

Izvor: Tabela 2-2-2.

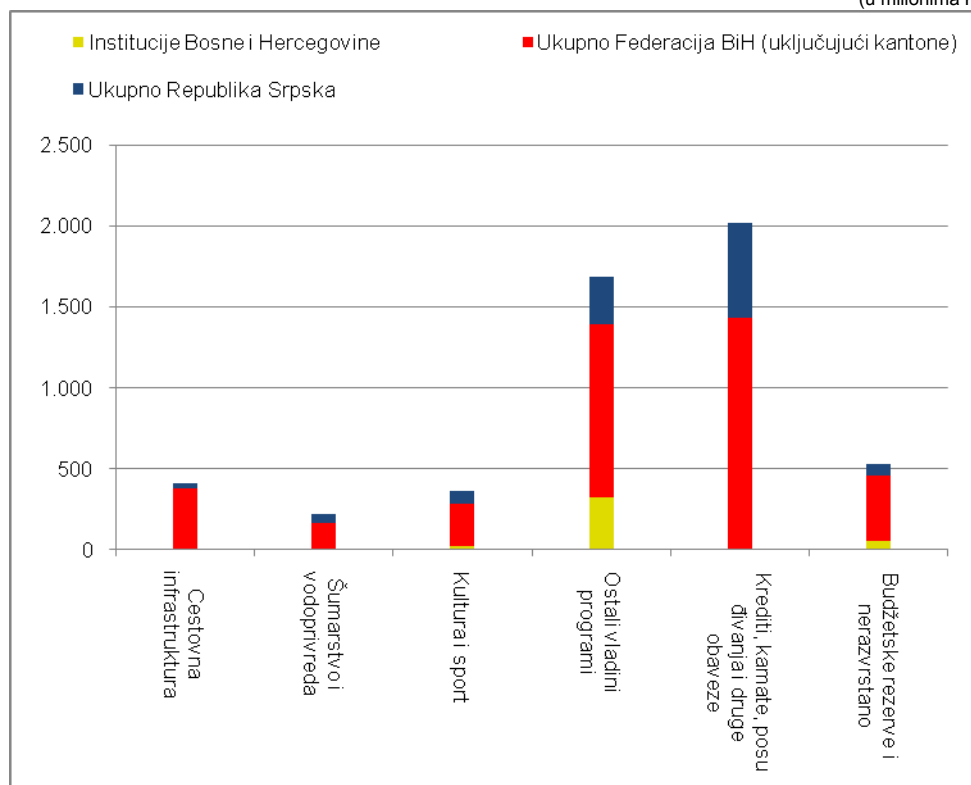
2.3.2. Izdvajanja za ostale javne politike

Vlasti Bosne i Hercegovine koje uključuju Institucije Bosne i Hercegovine, Federaciju Bosne i Hercegovine sa 10 kantona i Republiku Srpsku su u mandatnom periodu na troškove ostalih javnih politika planirali ukupna izdvajanja u iznosu od 5,169 milijardi KM, što predstavlja 20,9 procenata ukupnih planiranih budžetskih rashoda u mandatnom periodu. U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene su u 2010. godini povećana za 233 miliona KM, što predstavlja 13 % ukupnog povećanja planiranih budžetskih rashoda u mandatnom periodu.

Grafik 2-6:

Grafički prikaz ukupnih budžetskih izdvajanja u mandatnom periodu za Ostale javne politike

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 2-2-1.

Kao što se može vidjeti na prethodnom grafikonu od ukupno planiranih budžetskih izdvajanja za ostale javne politike u mandatnom periodu najveće budžetsko izdvajanje je zabilježeno u kategoriji krediti, kamate i druge obaveze i izdvajanja u iznosu od 2,016 milijardi KM. U ovom iznosu su isključena dvostruka evidentiranja rashoda na finansiranje javnog duga i to iz budžeta Institucija BiH. Posmatrajući po entitetima Federacija BiH je za ove namjene u svojim budžetima planirala iznos od 1,429 milijardi KM, dok je Republika Srpska planirala iznos od 583 miliona KM.

Za ostale vladine programe, ne uključujući cestovnu infrastrukturu, šumarstvo i vodoprivredu, te kulturu i sport u mandatnom periodu je ukupno izdvojeno 1,688 milijardi KM, od čega na Institucije BiH otpada 326 miliona KM, Federaciju BiH sa kantonima 1,068 milijardi KM i na Republiku Srpsku 294 miliona KM.

Za cestovnu infrastrukturu u mandatnom periodu je izdvojeno ukupno 410 miliona KM, od čega je iznos od 379 miliona KM planiran u budžetu Federacije BiH i kantona, dok je iznos od 31,3 miliona KM planiran u budžetu Republike Srpske.

Tabela 2-2-3.:
Pregled godišnjih izdvajanja za ostale vladine politike od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	776,1	918,6	1.134,2	1.366,5	1.285,7	1.198,6	1.598,5	1.151,3
Institucije Bosne i Hercegovine	309,4	78,5	94,4	114,3	114,3	92,6	92,6	110,0
Federacija BiH	360,7	617,1	763,7	895,7	896,6	756,1	1.200,7	783,6
Republika Srpska	106,1	223,0	276,1	356,4	274,8	349,9	305,2	257,6
<i>Struktura Federacija BiH:</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Federacija BiH	143,6	370,9	448,0	516,8	531,0	409,0	872,2	502,6
Unsko-sanski kanton	22,3	21,8	23,3	24,0	29,6	25,0	28,9	25,8
Posavski kanton	3,1	4,8	3,4	4,3	4,5	4,1	3,4	3,6
Tuzlanski kanton	16,9	23,5	30,1	23,2	45,2	55,9	74,7	40,4
Zeničko-dobojski kanton	16,9	22,1	40,4	46,8	43,5	36,7	33,3	24,8
Bosansko-podrinjski kanton	2,7	3,9	5,4	4,9	3,8	4,0	5,0	4,0
Srednjobosanski kanton	4,0	8,1	10,2	17,4	12,7	15,7	15,5	13,7
Hercegov.-neretvanski kanton	8,5	15,4	18,0	28,7	27,2	31,3	23,1	31,7
Zapadno-hercegovački kanton	11,5	10,1	12,1	9,4	9,6	8,3	8,1	11,3
Kanton Sarajevo	128,9	129,8	167,0	214,3	183,2	159,3	130,6	120,3
Kanton 10	2,4	6,6	5,8	6,0	6,2	6,9	5,8	5,2

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 2-2-3.a:
Pregled godišnjih izdvajanja za osnovne funkcije vlade od 2005. do 2010. godine
(2005=100)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	100,0	118,4	146,1	176,1	165,7	154,4	206,0	148,3
Institucije Bosne i Hercegovine	100,0	25,4	30,5	37,0	37,0	29,9	29,9	35,6
Federacija BiH	100,0	171,1	211,8	248,4	248,6	209,6	332,9	217,3
Republika Srpska	100,0	210,2	260,2	335,9	259,0	329,7	287,6	242,8
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	100,0	258,3	312,0	359,8	369,7	284,8	607,3	350,0
Unsko-sanski kanton	100,0	97,8	104,7	107,7	132,9	112,1	130,0	115,8
Posavski kanton	100,0	156,3	110,6	138,4	145,5	131,6	110,7	116,4
Tuzlanski kanton	100,0	138,9	177,8	137,3	267,5	330,5	441,8	239,1
Zeničko-dobojski kanton	100,0	130,7	239,3	277,3	258,0	217,4	197,1	147,1
Bosansko-podrinjski kanton	100,0	147,9	202,6	183,7	142,3	150,8	188,8	150,8
Srednjobosanski kanton	100,0	200,1	251,8	430,1	315,2	389,3	383,8	339,3
Hercegov.-neretvanski kanton	100,0	182,0	213,1	339,5	321,0	369,6	273,4	375,1
Zapadno-hercegovački kanton	100,0	88,2	105,5	81,5	84,0	72,4	70,5	98,8
Kanton Sarajevo	100,0	100,8	129,6	166,3	142,2	123,6	101,4	93,4
Kanton 10	100,0	273,0	240,3	250,5	257,2	286,7	238,9	215,9

Izvor: Tabela 2-2-3.

Za oblast šumarstva i vodoprivrede u mandatnom periodu je izdvojeno ukupno 220 miliona KM, od čega je u Federaciji BiH sa kantonima izdvojeno 164 miliona KM, dok je u Republici Srpskoj izdvojeno 54 miliona KM.

U oblasti kulture i sporta u mandatnom periodu je izdvojeno ukupno 363 miliona KM, od čega je u budžetima Institucija BiH planiran ukupan iznos od 21,9 miliona KM, u Federaciji BiH sa kantonima 266 miliona KM, dok je u Republici Srpskoj za ove namjene planiran iznos od 75 miliona KM.

TREĆI DIO

Detaljne informacije o izdvajanjima za politike iz Građanske platforme

1. POGLAVLJE I.

UPOREDNI PREGLED IZDVAJANJA ZA POLITIKE IZ GRAĐANSKE PLATFORME

1. ZAPOŠLJAVANJE

1.1. Zapošljavanje i problem nezaposlenosti u Građanskoj platformi

Organizacije civilnog društva u Građanskoj platformi kao prvi prioritetni problem građana Bosne i Hercegovine postavile su problem nezaposlenosti u okviru čega je definisan i prvi prioritet u Građanskoj platformi kroz osiguranje dodatnih 150.000 radnih mjesta u periodu do kraja 2010. godine.

Na početku mandata, pored ovog ključnog zahtjeva definisani su specifični zahtjevi koji su trebali biti ispunjeni od strane predstavnika vlasti do dana ponovnih općih izbora:

- Kreiranje Nacionalnog akcionog plana za borbu protiv nezaposlenosti do kraja 2010. godine;
- Povećanje stope formalne zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine na 29 procenata, što bi značilo povećanje registrirane zaposlenosti za 150 hiljada radnika;
- Povećanje ukupne stope zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine (uključujući i neregistriranu zaposlenost) na 50 procenata, što bi značilo stvaranje mogućnosti za generisanje prihoda za dodatnih 202 hiljade stanovnika;
- Smanjivanje stope ukupne nezaposlenosti za 10 procenata;
- Obezbjedenje sredstava iz budžeta države i entiteta za finansiranje aktivnih politika zapošljavanja koji će se zajedno sa sredstvima Zavoda za zapošljavanje koristiti za ostvarivanje ciljeva nacionalnog Akcionog plana za zapošljavanje;
- Prilikom planiranja, implementacije i evaluacije aktivnih politika zapošljavanja, model mora obezbijediti aktivnu participaciju privatnog i nevladinog sektora i mora biti potpuno transparentan prema javnosti;
- Finansijski podsticaj zapošljavanju u ekonomski nerazvijenim područjima BiH u kojima su zabilježene ispodprosječne stope zaposlenosti u odnosu na BH prosjek;
- Uspostavljanje jedinstvenog modela poticanja lokalnog ekonomskog razvoja na prostoru cijele BiH koji će omogućiti finansiranje programa za ekonomski razvoj općina sa ispodprosječnim stopama formalne zaposlenosti stanovništva;
- Povećanje prihoda zaposlenim u poljoprivredi i povećanje reistrirane zaposlenosti u poljoprivrednom sektoru;
- Povećanje produktivnosti poljoprivrednog sektora u cilju smanjivanja broja siromašnih radnika u poljoprivrednom sektoru;
- Poticanje uspostavljanja novih agrobiznisa koji mogu doprinijeti povećanju poljoprivredne proizvodnje i zaposlenosti u ruralnim područjima.

Rashodi vanbudžetskih fondova zavoda za zapošljavanje nisu predmet ove analize.

1.2. Osnovne informacije o napretku u oblasti zapošljavanja

U Bosni i Hercegovini na dan 01. oktobar 2006. godine bilo je ukupno 518.471 registrovanih nezaposlenih lica i 649.226 zaposlenih lica. U odnosu na očekivane ciljeve postavljene u Građanskoj platformi do 2010. godine, vlasti Bosne i Hercegovine trebale su obezbijediti sve potrebne preduslove

za smanjenje nezaposlenosti za 51.847 lica, odnosno povećanje formalne zaposlenosti za novih 150.000 lica.

Prema podacima Agencije za rad i zapošljavanje BiH broj registriranih nezaposlenih lica neznatno se smanjio sa 519.224 u oktobru 2006. godine na 511.783 u junu 2010., što predstavlja smanjenje nezaposlenih za samo 7.441 osobe.

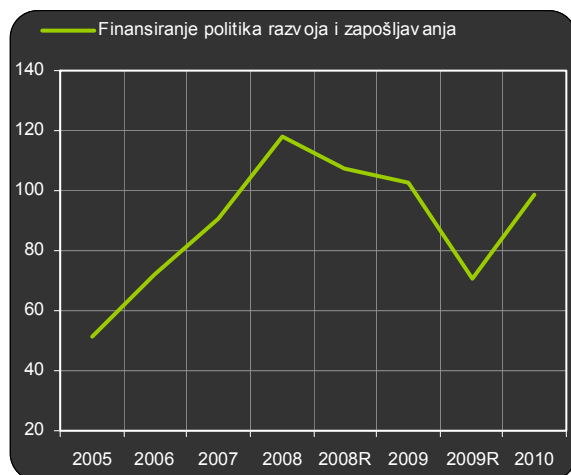
Pored toga što se broj nezaposlenih neznatno smanjio, domaće vlasti nisu uspjele osigurati rast registriranih zaposlenih za 150.000 novih radnih mjesta kako je to bilo predviđeno Građanskom platformom. Prema zvaničnim statističkim podacima, broj zaposlenih u BiH se smanjio sa 649 hiljada u septembru 2006. godine, na 624 hiljade zaposlenih u 2010. godini, zbog činjenice da se u RS od 2010. godine podaci o broju zaposlenih prikupljaju posredstvom poreske uprave, a ne putem fonda zdravstvenog osiguranja zbog čega podaci o broju zaposlenih u RS nisu u potpunosti uporedivi, dok se broj zaposlenih u F BiH značajno povećao sa 391 hiljadu u septembru 2006. na 423 hiljade u junu 2010. godine.

1.3. Izdvajanja za politike zapošljavanja u mandatnom periodu

Za socio-ekonomske politike koje su direktno povezane sa politikom zapošljavanja, a koje su se u mandatnom periodu finansirale iz budžeta, kao što su aktivne politike zapošljavanja, mjere za osiguranje socijalne sigurnosti nezaposlenih, programi, projekti, mjere i aktivnosti resornih ministarstava, agencija i drugih javnih institucija koje su budžetski korisnici koji imaju nadležnost u oblasti zapošljavanja u mandatnom periodu vlasti BiH su izdvojile ukupno 367 miliona KM.

Grafik 3-1.

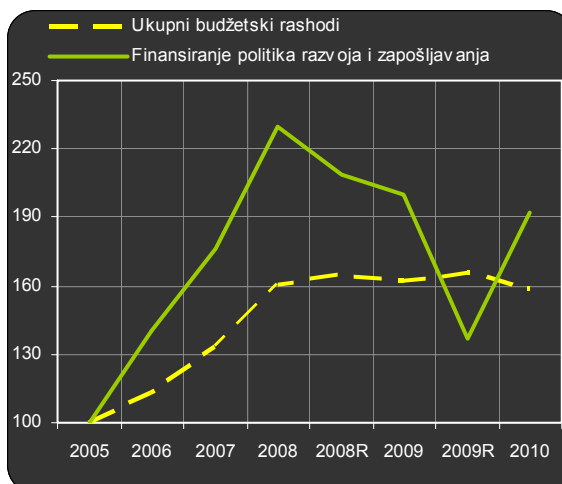
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za politike zapošljavanja
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-1.

Grafik 3-2:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda
na politike zapošljavanja (2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-1a

Stope rasta izdvajanja za politike zapošljavanja (grafik 3-2) su od 2006. do 2008. godine rasle po većim stopama u odnosu na stope rasta ukupnih budžetskih rashoda. Najveći nivo izdvajanja za politike zapošljavanja planiran je u budžetima za 2008. godinu kada su ukupna budžetska izdvajanja za politike zapošljavanja iznosila 118 miliona KM. Od 2008. godine počinje pad izdvajanja za politike zapošljavanja čime su rebalansima budžeta za 2009. godinu izdvajanja za ove namjene spala na najmanji nivo od 70 miliona KM, što je za 2 miliona manji iznos od iznosa koji je bio izdvojen u 2006. godini. Ovaj negativni trend je promijenjen usvajanjem budžeta za 2010. godinu kada su izdvajanja za ove namjene povećana na 98,6 miliona KM.

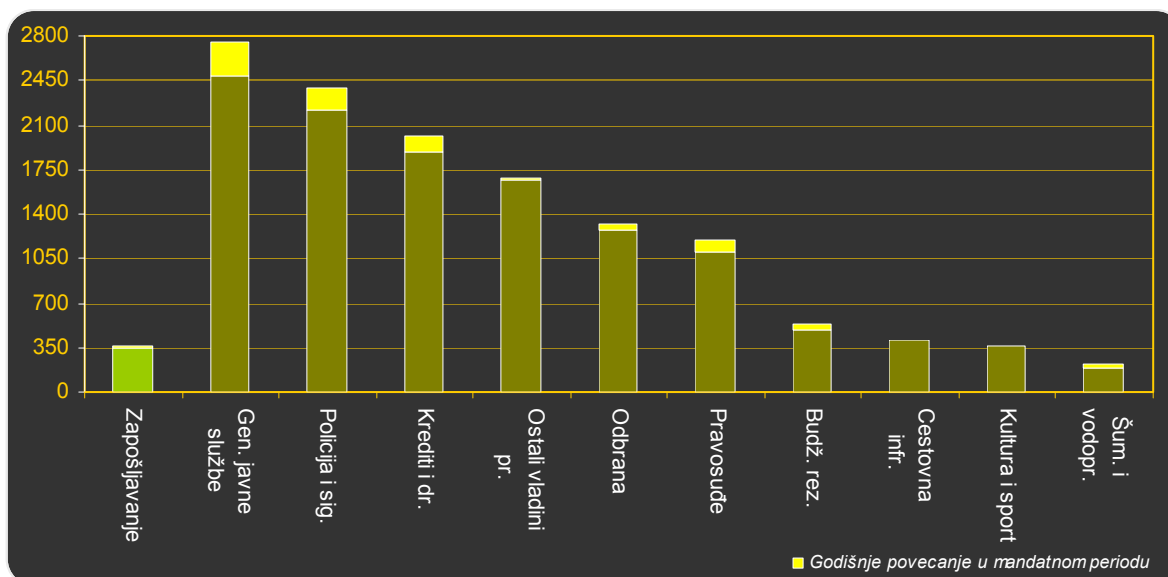
Posmatrajući ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za politike zapošljavanja su iznosila 1,5 % ukupnih budžetskih rashoda što je skoro isti nivo koliko je bio udio izdvajanja za ove namjene u 2006. godini. Najveće učešće izdvajanja za politike zapošljavanja je bilo u 2008. godini kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 1,8 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanje prilikom donošenja rebalansa za 2009. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila tek 1 % ukupnih budžetskih rashoda.

Ukoliko ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za osnovne funkcije vlade i ostale javne politike, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja samo manja od ukupnih izdvajanja za šumarstvo i vodoprivredu dok su skoro identična izdvajanjima za kulturu i sport. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-3.

Ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-1.

Tabela 3-1-1:
Pregled planiranih rashoda za politike zapošljavanja od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	51,4	72,3	90,5	118,0	107,4	102,6	70,4	98,6
Institucije Bosne i Hercegovine	1,1	1,0	2,2	3,4	3,4	3,1	3,1	3,5
Federacija BiH	26,9	45,0	54,6	80,1	60,2	55,7	47,0	54,9
Republika Srpska	23,5	26,4	33,7	34,5	43,7	43,8	20,3	40,2
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	10,4	20,9	26,3	46,4	32,2	27,4	27,8	34,4
Unsko-sanski kanton	0,1	0,1	0,1	1,3	0,1	0,1	1,4	2,0
Posavski kanton	0,1	0,1	0,2	0,5	0,3	0,3	0,3	0,4
Tuzlanski kanton	4,1	4,5	7,3	7,6	7,4	0,8	1,0	0,8
Zeničko-dobojski kanton	3,2	5,0	4,0	3,0	5,7	4,6	1,3	1,8
Bosansko-podrinjski kanton	0,1	0,1	0,1	0,9	0,5	1,6	0,9	0,9
Srednjobosanski kanton	0,5	0,7	1,5	2,2	4,6	3,3	1,4	1,3
Hercegov.-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,9	0,7	2,5	0,2	0,6
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,2	0,8	4,4	2,1	3,9
Kanton Sarajevo	8,4	12,7	14,3	16,7	7,4	10,4	9,7	7,8
Kanton 10	0,1	0,9	0,8	0,5	0,5	0,4	0,8	1,2

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-1a.:
Učešće planiranih rashoda za politike zapošljavanja u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1,3%	1,5%	1,6%	1,8%	1,6%	1,5%	1,0%	1,5%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,2%	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%
Federacija BiH	1,1%	1,6%	1,6%	2,0%	1,5%	1,5%	1,1%	1,4%
Republika Srpska	2,5%	2,4%	2,7%	2,3%	2,8%	2,6%	1,3%	2,5%
<i>Struktura Federacija BiH:</i>								
Federacija BiH	1,0%	1,8%	1,8%	2,6%	1,8%	1,7%	1,3%	2,0%
Unsko-sanski kanton	0,1%	0,1%	0,1%	0,6%	0,0%	0,1%	0,8%	1,0%
Posavski kanton	0,2%	0,2%	0,6%	1,5%	0,8%	0,8%	0,8%	1,2%
Tuzlanski kanton	1,7%	1,8%	2,2%	2,0%	1,8%	0,2%	0,3%	0,2%
Zeničko-dobojski kanton	1,9%	2,5%	1,6%	1,1%	2,0%	1,7%	0,5%	0,7%
Bosansko-podrinjski kanton	0,3%	0,4%	0,3%	1,8%	1,0%	4,0%	2,3%	2,3%
Srednjobosanski kanton	0,6%	0,6%	1,1%	1,4%	2,9%	1,9%	1,0%	0,8%
Hercegov.-neretvanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,3%	1,4%	0,1%	0,3%
Zapadno-hercegovački kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	1,1%	5,7%	2,9%	5,1%
Kanton Sarajevo	1,4%	2,0%	2,0%	2,0%	0,9%	1,4%	1,4%	1,1%
Kanton 10	0,3%	2,0%	1,6%	0,8%	0,9%	0,5%	1,5%	2,1%

Izvor: Tabela 3-1-1.

1.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

1.4.1. Institucije BiH

Izdvajanja za politike zapošljavanja u budžetima Institucija BiH **nisu zabilježena u značajnom obimu**, obzirom da su ukupna izdvajanja za ove namjene u mandatnom periodu iznosila ukupno 12 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava planiran u okviru Agencije za rad i zapošljavanje BiH. U 2010. godini izdvajanja za politike zapošljavanja su iznosila 3,5 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su povećana za 2,6 miliona KM.

1.4.2. Federacija BiH

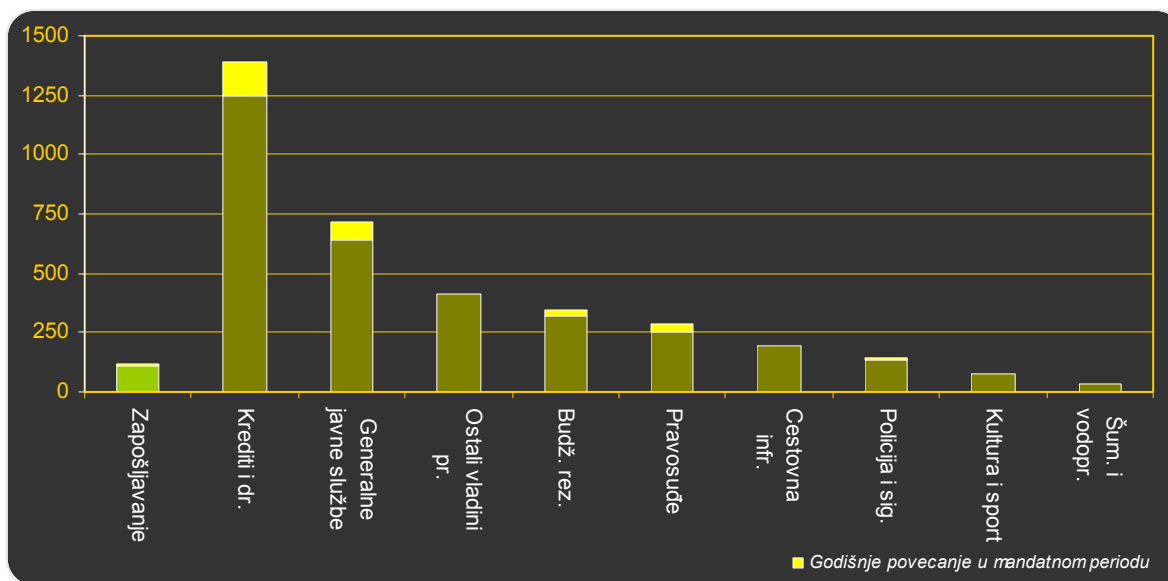
Izdvajanja za politike zapošljavanja u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 120,7 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 13,5 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2008. godinu kada su iznosila 46,4 miliona KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za politike zapošljavanja uporedimo sa izdvajanjima za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene veća samo od izdvajanja za kulturu i sport i za šumarstvo i vodoprivredu dok su svi ostali planirani budžetski rashodi bili veći od rasoda na politike zapošljavanja.

Grafik 3-4.

Ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-1.

Od ukupno 34,4 miliona KM planiranih izdvajanja za politike zapošljavanja u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva energije, rudarstva i industrije (12,5 miliona KM), zatim u budžetu Ministarstva poduzetništva i obrta (8 miliona KM), te u budžetu Ministarstva turizma i zaštite okoliša (7,5 miliona KM).

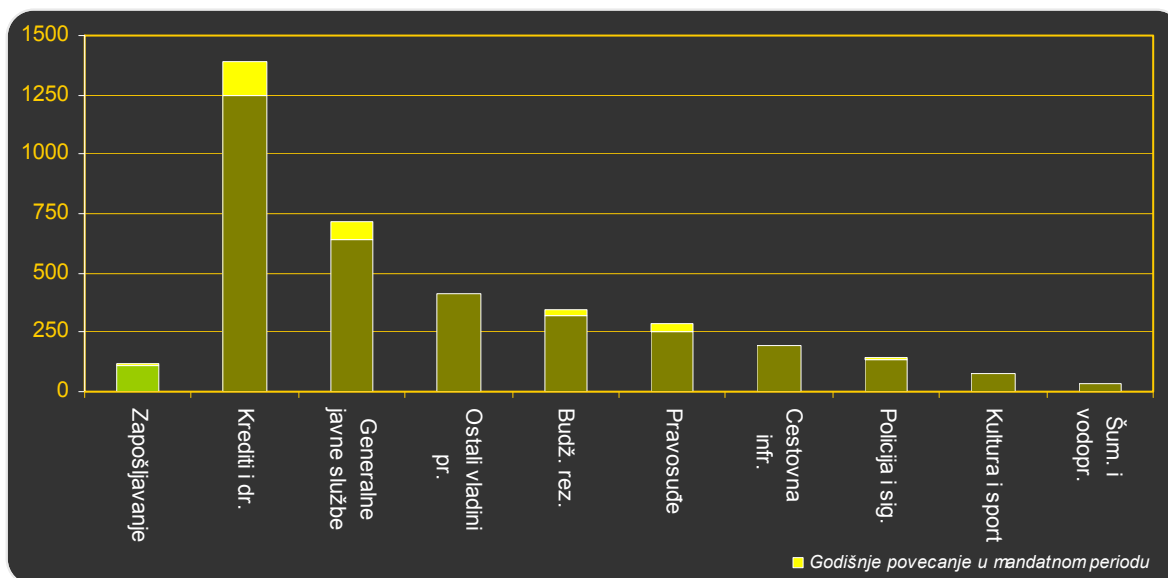
1.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za politike zapošljavanja u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 124,2 miliona KM, što je neznatno veći iznos od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 13,9 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2009. godinu kada su iznosila 43,8 miliona KM.

Grafik 3-5.

Ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-1.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za politike zapošljavanja uporedimo sa izdvajanjima za osnovne funkcije vlade i za ostale javne politike, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene slično kao i u budžetu F BiH veća samo od izdvajanja za kulturu i sport i za šumarstvo i vodoprivredu dok su svi ostali planirani budžetski rashodi bili veći od rashoda na politike zapošljavanja.

Od ukupno 40,2 miliona KM planiranih izdvajanja za politike zapošljavanja u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva privrede, energetike i razvoja (20,1 milion KM) i Ministarstva rada i socijalne politike (14,3 miliona KM).

1.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

Izdvajanja za politike zapošljavanja u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 96,1 milion KM. Od ovog iznosa Kanton Sarajevo je izdvojio 39 miliona KM, Tuzlanski 16 miliona KM, a Zeničko-dobojski 13 miliona KM.

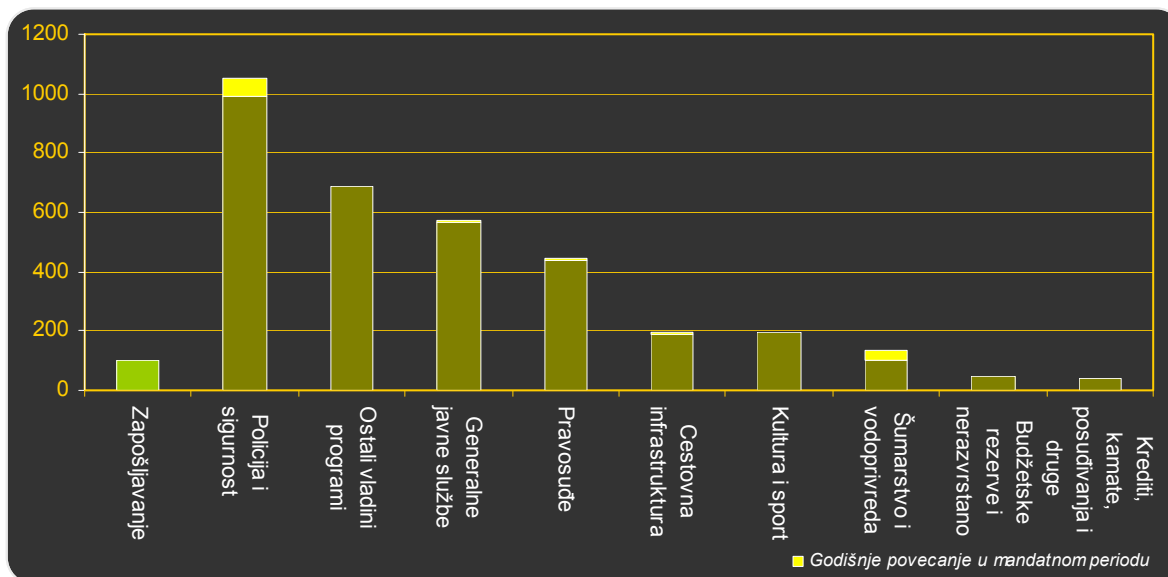
U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su povećana za 13,5 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za politike zapošljavanja bila u 2008. godini kada su iznosila 33,7 miliona KM.

Izdvajanja za politike zapošljavanja u budžetima kantona su bila znatno manja od izdvajanja za finansiranje osnovnih funkcija vlade i ostalih vladinih politika. Naime, izdvajanja iz budžeta su bila jedino veća od izdvajanja za budžetske rezerve i finansijske obaveze, dok su svi ostali planirani budžetski rashodi bili veći od rashoda na politike zapošljavanja.

Grafik 3-6.

Ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-1.

Najveći dio budžetskih sredstava za politike zapošljavanja nalazi se u budžetima ministarstava za privredu, ministarstva nadležnog za poslove rada, te agencijama i zavodima u oblasti privrede i razvoja.

2. PENZIONI SISTEM

2.1. Penzioni sistem i problem socijalne sigurnosti starih ljudi u Građanskoj platformi

Drugi analizirani cilj postavljen u Građanskoj platformi se odnosi na problem s kojim se penzioni sistem Bosne i Hercegovine i uopšte socijalni položaj svih starijih osoba. Obzirom da se Bosna i Hercegovina suočavava sa problemom da penzioni sistem ne može da ispuni svoju osnovnu funkciju da starije osobe zaštiti od siromaštva, i imajući u vidu da je penzioni sistem takav da se može reći da generiše siromaštvo, u Građanskoj platformi je postavljen jasan cilj da domaće vlasti do kraja 2010. godine obezbjede sistem koji će penzionerima osiguravati minimalne penzije koje će im omogućiti dostojanstven standard života, a minimalno život iznad granice siromaštva. Obzirom na stanje u kojem se nalaze korisnici sistema penzionog osiguranja i stanje u kojem se nalazi većina starijih osoba u Bosni i Hercegovini, u Građanskoj platformi su definisani slijedeći specifični ciljevi u oblasti penzija:

- Omogućavanje svim penzionerima koji primaju minimalne i zagarantovane penzije, penzije koje će iznositi minimalno 60 procenata medijalnog prihoda (vrijednost za 2004.), odnosno minimalno 250 KM mjesečno, uvećano za prosječni godišnji rast troškova, a koje neće biti manje od 45 procenata prosječne plate na nivou BiH i entiteta;
- Obezbjedenje prosječnog rasta svih penzija po stopi koja će omogućiti ravnomjerno poboljšanje položaja svih penzionera u BiH, na način da rast prosječnih penzija postepeno omogući da prosječne penzije u 2010. godini budu približno jednake 75 procenata prosječne plate;
- Osiguranje povećanog izdvajanja sredstava iz budžeta vlada za subvencioniranje penzionog sistema sa istovremenim relativnim smanjivanjem socijalnih doprinosa zaposlenika;
- Donošenje jedinstvenog zakona o penzijsko invalidskom osiguranju na nivou BiH koji će obezbijediti jednak tretman penzionera uključujući jedinstvenu penzionu politiku;
- Donošenje jedinstvenog zakona o doprinosima sa jedinstvenim stopama u cilju smanjivanja razlika na tržištu rada u BiH što dodatno može doprinijeti povećanju zaposlenosti;
- Uspostavljanje posebnih mjera koje će stimulisati zapošljavanje osoba starijih od 64 godine, kako bi se obezbijedila veća participacija stanovništva u radnoj snazi;
- Otpočinjanje procesa reforme penzionog sistema uvođenjem trećeg stuba osiguranja – dobrovoljnog penzionog osiguranja;
- Potpuno funkcionisanje penzionog fonda na državnom nivou putem kojeg bi se finansiralo subvencioniranje manjka u sistemu PIO koji će biti prouzrokovan početkom reforme penzionog sistema;
- Za svo stanovništvo u dobi preko 64 godine starosti, koje ne ostvaruje pravo na redovnu penziju ili koji nemaju druge izvore prihoda, obezbijediti prihode koji mogu zadovoljiti minimalne prehrambene potrebe, minimalno 67 KM mjesečno, uvećano za rast troškova u zemlji.

2.2. Stanje u oblasti penzionog sistema

U decembru 2006. godine 512.057 lica je primalo penzije putem entitetskih zavoda za penziono osiguranje (314.462 u F BiH i 197.595 u RS). Iako podaci od prije četiri godine govore da je broj penzionera bio veći od procjenjenog broja lica starijih od 65 godina, to ne znači da su sve starije osobe istovremeno i primaoci penzija, te da imaju adekvatan nivo dohotka koji im omogućava život van siromaštva. Na osnovu podataka entitetskih zavoda PIO manje od 43 procenta svih penzionera ili tek 219,8 hiljada su primali zarađene starosne penzije.

Prema podacima iz avgusta 2010. godine, 590.251 lica prima penzije putem entitetskih zavoda za penziono osiguranje (365.419 u F BiH i 224.832 u RS), što je za 78.194 osobe više u odnosu na broj iz 2006. godine. Osnovna karakteristika sistema PIO u BiH jeste da on zahvaljujući entitetskoj podjeli pruža drastično različit nivo usluga svojim korisnicima u zavisnosti od toga u kojem entitetu oni žive. Naime, prosječna penzija u Federaciji BiH u avgustu mjesecu 2010. godine iznosila je 339,78 KM, dok je u istom mjesecu, prosječna penzija u RS iznosila 319,88 KM. Najveća isplaćena penzija u isto vrijeme u Federaciji BiH je iznosila 1.975,73 KM, dok je u RS najveća penzija iznosila 1.564,56 KM.

Međutim, ono što je potrebno posebno istaći jeste razlika u visini najniže penzije u entitetima. U Federaciji BiH, u avgustu 2010. godine, najniža penzija iznosila je 296,36 KM, dok je u Republici Srpskoj u isto vrijeme najniža penzija iznosila 160,00 KM. Ovi podaci pokazuju da su zahtjevi građana o najnižoj penziji ispunjeni samo djelimično i to u Federaciji BiH, obzirom da je zahtjev glasio na iznos 250,00 KM za najnižu penziju, dok u Republici Srpskoj vlast još nije pronašla rješenje za povećanje penzija na nivo traženih.

Pored toga, bitno je naglasiti da, iako su najniže penzije u F BiH povećane na iznos veći od zahtjevanog u Građanskoj platformi, od 2008. godine, kada je bilo zadnje povećanje, penzija nije povećana, a u projekcijama finansijskog plana Zavoda penziono-invalidskog osiguranja F BiH za 2011. godinu nije predviđeno povećanje mirovina ni za jednu marku.

Prema podacima Centralne banke BiH, cijene u Bosni i Hercegovini su u 2007. i 2008. godini eskalirale da bi uticajem globalnog pada cijena u 2009. godini stao njihov rast. Prosječne cijene u decembru 2009. godine u odnosu na prosječne cijene u 2005. godini su veće za 16,1% što pokazuje da povećanje penzija u F BiH nije srazmjerno povećanju cijena u analiziranom periodu pa je tako i ispunjenost cilja povećanja minimalnih penzija u F BiH upitna.

2.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za podršku penzionom sistemu

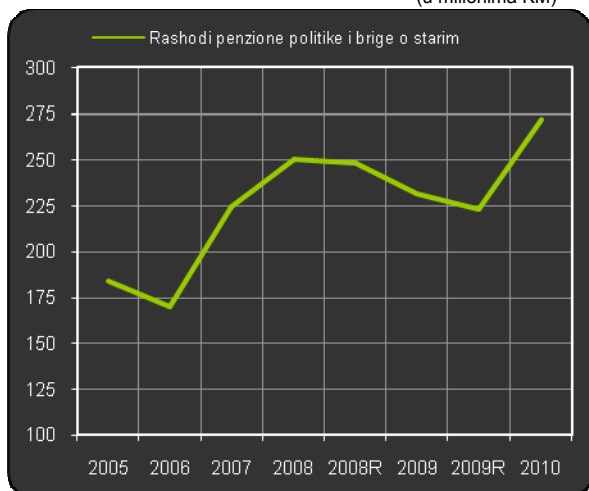
U budžetima institucija BiH, Federacija Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u F BiH za penzionu politiku je u četverogodišnjem periodu (2007 – 2010) izdvojeno 968 miliona KM koja su direktno namjenjena ili za subvencioniranje troškova fonda PIO/MIO ili za poboljšanje socijalnog položaja starijih ljudi. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana u iznosu od 101,5 miliona KM, čime je ovo povećanje izdvajanja za penzije doprinijelo sa 10,3 procenata ukupnom povećanju budžeta.

Nakon što su izdvajanja za ove namjene u 2009. godini osjetila pad u odnosu na sve prethodne analizirane godine, u 2010. godini je došlo do naglog povećanja, gdje su izdvajanja za ove namjene nadmašila sve prethodne godine.

Grafik 3-7.

Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za podršku penzionom sistemu

(u milionima KM)

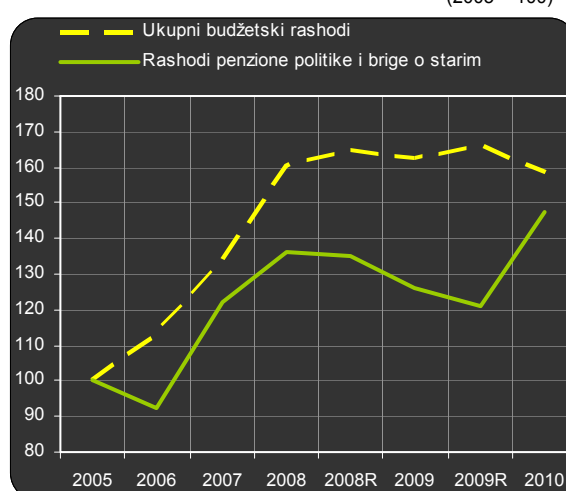

Izvor: Tabela 3-1-2.

Grafik 3-8.

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na podršku penzionom sistemu

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-2a

Stope rasta izdvajanja za podršku penzionom sistemu (grafik 3-8) su od 2006. do 2008. godine rasle u skladu sa stopama rasta ukupnih budžetskih rashoda. Najveći nivo izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu planirane su u budžetima za 2010. godinu kada su ukupna budžetska izdvajanja za podršku penzionom sistemu planirana u iznosu od 271,9 miliona KM. Kao što je već rečeno, izdvajanja za podršku penzionom sistemu su rasla do 2008. godine kada je rebalansom budžeta 2008. godine došlo do smanjenja budžetskih izdvajanja za ovu oblast. Od 2008. godine počinje pad izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu čime su rebalansima budžeta za 2009. godinu izdvajanja za ove namjene spala na najmanji nivo od 223,4 miliona KM, što je za 25,3 miliona manji iznos od iznosa koji je bio izdvojen u 2008. godini. Ovaj negativni trend je promjenjen usvajanjem budžeta za 2010. godinu kada su izdvajanja za ove namjene povećana na 101,5 miliona KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu u odnosu na ukupan budžet, na kraju, u 2010. godini učešća izdvajanja za ove politike su iznosila 4,0 % ukupnih budžetskih rashoda što je isti nivo koliko je bio udio izdvajanja za ove namjene u 2007. godini, te je u ove dvije godine zabilježeno i najveće učešće izdvajanja za penzione politike, a najmanji prilikom donošenja rebalansa za 2009. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila tek 3,1 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-2:
Pregled planiranih rashoda za penzionu politiku od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	184,3	170,4	224,6	250,5	248,7	231,8	223,4	271,9
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Federacija BiH	66,3	30,4	74,5	95,5	88,5	71,6	63,2	71,6
Republika Srpska	118,0	140,0	150,0	155,0	160,2	160,2	160,2	200,3
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	64,2	23,2	64,6	87,0	87,0	63,5	58,2	65,1
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zeničko-dobojski kanton	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	2,0	7,0	9,8	8,4	1,4	8,1	5,0	6,5
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-2a.:
Učešće planiranih rashoda za politike zapošljavanja u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

Naziv Institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	4,6%	3,5%	4,0%	3,7%	3,6%	3,4%	3,1%	4,0%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Federacija BiH	2,7%	1,1%	2,2%	2,4%	2,1%	1,9%	1,5%	1,9%
Republika Srpska	12,5%	12,7%	12,0%	10,3%	10,2%	9,6%	10,0%	12,5%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	6,2%	2,0%	4,5%	4,9%	4,7%	4,0%	2,7%	3,7%
Unsko-sanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Posavski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tuzlanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zeničko-dobojski kanton	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bosansko-podrinjski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Srednjobosanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zapadno-hercegovački kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanton Sarajevo	0,3%	1,1%	1,4%	1,0%	0,2%	1,1%	0,7%	0,9%
Kanton 10	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Izvor: Tabela 3-1-2.

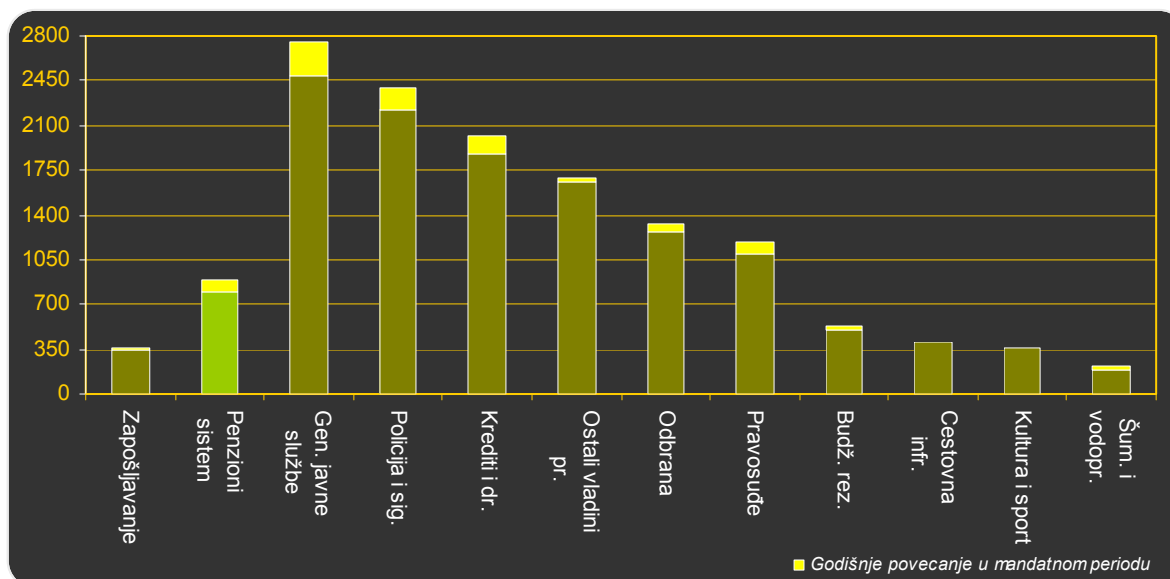
Ukoliko ukupna izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za politike zapošljavanja, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za politike podrške

penzionom sistemu veća od ukupnih izdvajanja za politike zapošljavanja i to za 601 milion KM što predstavlja 164 % izdvajanja za politike zapošljavanja. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-9.

Ukupna izdvajanja za penzionu politiku u mandatnom periodu – Svi nivoi vlasti

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-2.

2.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

2.4.1. Institucije BiH

Izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu u budžetima Institucija BiH **nisu zabilježena**, obzirom da penziona politika nije u nadležnosti Institucija BiH, nego entiteta.

2.4.2. Federacija BiH

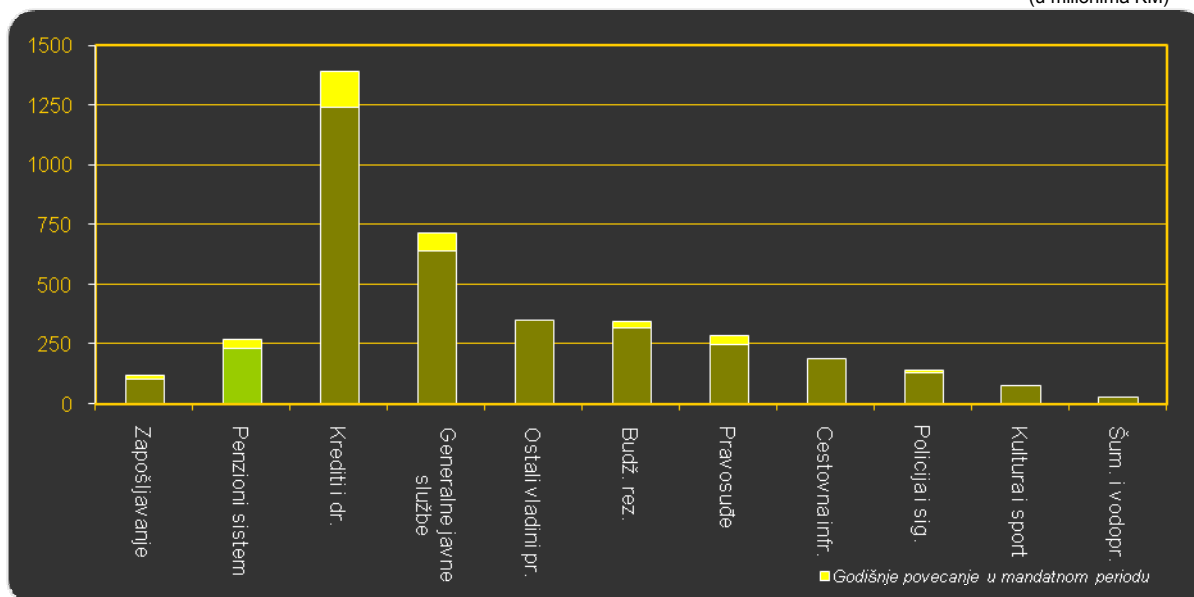
Izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu u budžetu Federacije BiH na entitetkom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 275 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 41,9 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2008. godinu kada su iznosila 87,0 miliona KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za politike podrške penzionom sistemu uporedimo sa izdvajanjima za politike zapošljavanja, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene veća u svakom pogledu, pa je tako zabilježen i veći rast izdvajanja za penzionu politiku u odnosu na rast izdvajanja za zapošljavanje tokom četiri godine i to za 115 %.

Grafik 3-10.

Ukupna izdvajanja za penzionu politiku u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-2.

Od ukupno 65,1 miliona KM planiranih izdvajanja za penzionu politiku u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva rada i socijalne politike (63,1 milion KM), te u budžetu Ministarstva finansija (2 miliona KM).

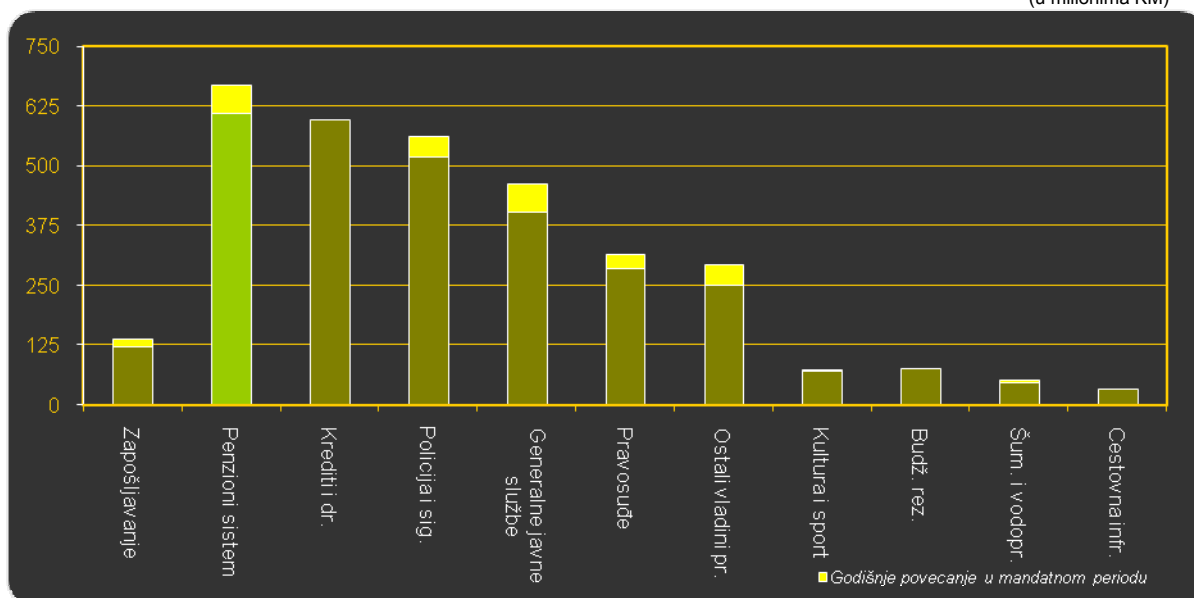
2.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za penzionu politiku u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 671 milion KM, što je znatno veći iznos od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 60,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetima za 2010. godinu i to u iznosu od 200,3 miliona KM.

Grafik 3-11.

Ukupna izdvajanja za penzionu politiku u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-2.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za penzionu politiku uporedimo sa izdvajanjima za zapošljavanje, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene slično kao i u budžetu F BiH znatno veća od rashoda na politike zapošljavanja.

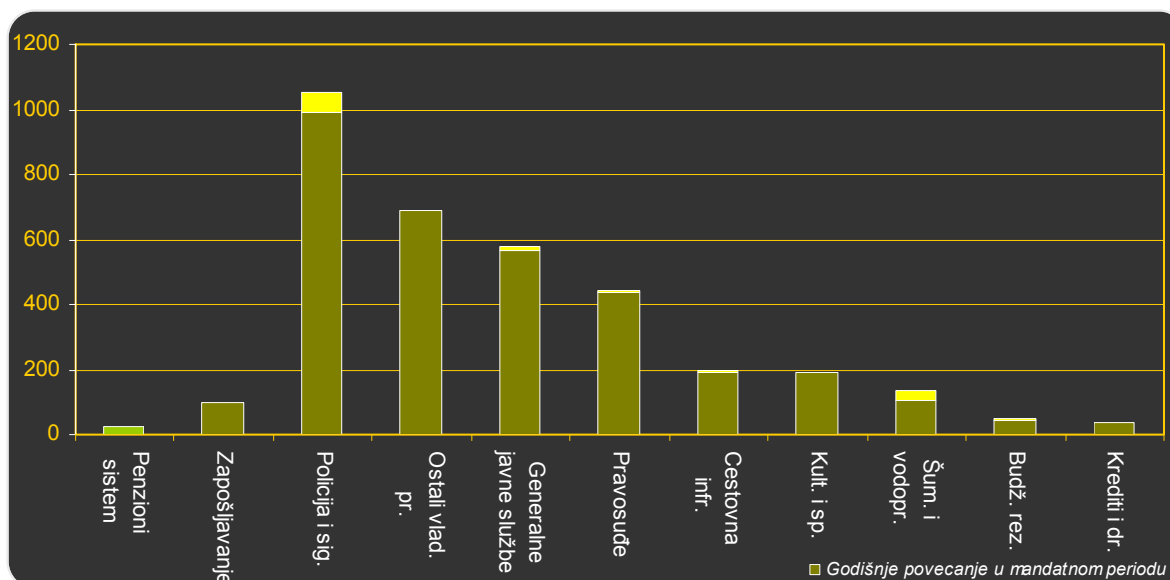
Od ukupno 200,3 miliona KM planiranih izdvajanja za penzionu politiku u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite (200,2 miliona KM).

2.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

Sredstva za politike podrške penzionom sistemu nisu izdvajana u budžetima kantona u Federaciji BiH, osim u Kantonu Sarajevo. Kanton Sarajevo je za podršku penzionom sistemu u mandatnom periodu izdvojio sredstva u ukupnom iznosu od 23 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su smanjena za 0,5 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za podršku penzionom sistemu bila u 2007. godini kada su iznosila 9,8 miliona KM.

Grafik 3-12.
Ukupna izdvajanja za penzionu politiku u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-2.

Sredstva za podršku penzionom sistemu u Kantonu Sarajevo se u potpunosti izdvajaju iz budžeta Ministarstva saobraćaja i komunikacija i to kroz subvencioniranje gradskog prevoza.

3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

3.1. Zdravstvena zaštita i efikasan zdravstveni sistem u Građanskoj platformi

Zdravstvena zaštita, zaštita porodice sa djecom, zaštita osoba s invaliditetom, pomoć u obezbjeđenju stanovanja, i ostali vidovi zaštite protiv socijalne isključenosti su sveobuhvatno tretirani u Građanskoj platformi u okviru jednog ključnog zahtjeva da vlasti osiguraju do 2010. godine da svaki stanovnik Bosne i Hercegovine ima mogućnost pristupa osnovnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti. U oblasti zdravstvene zaštite postavljen je zahtjev na način da istovremeno obuhvati sve aspekte problema sistema zdravstvene zaštite kroz slijedeće specifične zahtjeve:

- Donošenje zdravstvene politike na nivou Bosne i Hercegovine do kraja 2008. godine, koja će jasno definisati principe decentralizacije sistema zdravstvene zaštite, mreže zdravstvenih ustanova, položaj privatnih pružaoaca zdravstvenih usluga u sistemu zdravstvene zaštite, zagarantovani osnovni paket zdravstvenih usluga za sve građane BiH, te izvore sredstava za finansiranja zagarantnog paketa osnovnih zdravstvenih prava;
- Pokrivenost zdravstvenog osiguranja u 100 procentnom iznosu do kraja 2010. godine;
- Završetak reorganizacije sistema zdravstvene zaštite koji će omogućiti svim, a posebno siromašnim, besplatno korištenje zagarantovanog paketa zdravstvenih prava i usluga do kraja 2010. godine;
- Uspostavljanje mehanizma ugovaranja i plaćanja u dijelu primarne zdravstvene zaštite koji će obezbijediti efikasno korištenje sredstava fondova zdravstvenog osiguranja, koji će promovisati efikasnost u pružanju zdravstvenih usluga javnih ustanova i ravnopravan tretman privatnih pružaoaca zdravstvenih usluga u Bosni i Hercegovini;

3.2. Stanje u oblasti zdravstvene zaštite

U protekle četiri godine ostvaren je minimalan napredak u ostvarivanju ciljeva iz Građanske platforme u oblasti zdravstvenog sektora. Ključni cilj da se osigura pravo na zdravstvenu zaštitu svim licima u Bosni i Hercegovinu nije ostvaren, iako je u Federaciji BiH ostvaren minimalan napredak u ovoj oblasti donošenjem izmjena zakona o zdravstvenom osiguranju kojim je omogućen potpuni obuhvat djece do 15 godina i starijih preko 65 godina zdravstvenim osiguranju, ukoliko to osiguranje nemaju po drugom osnovu. Takođe je ostvaren napredak u poboljšanju finansiranja sistema zdravstvenog osiguranja putem fondova zdravstvenog osiguranja iz razloga što je u protekle četiri godine došlo do značajnijeg rasta prosječnih plaća i samim tim doprinosa za zdravstveno osiguranje.

U oblasti drugih specifičnih ciljeva iz Građanske platforme nije ostvaren značajan napredak posebno u dijelu reorganizacije sistema zdravstvene zaštite, te po pitanju uspostavljanja novog mehanizma ugovaranja i plaćanja u zdravstvu.

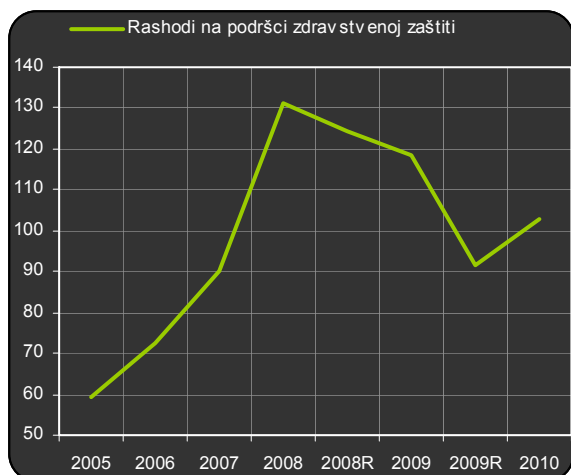
3.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za poboljšanje sistema zdravstvene zaštite

U budžetima institucija BiH, Federacija Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u F BiH budžetu za poboljšanje stanja u sistemu zdravstvene zaštite je u četverogodišnjem periodu (2007 – 2010) izdvojeno 409 miliona KM koja su predviđena za poboljšanje stanja u sistemu zdravstvene zaštite, kako za poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga, tako i za finansiranje zdravstvene zaštite za određene kategorije stanovništva. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su značajno povećana i to za 30 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta svih nivoa vlasti za 3 procenta.

Grafik 3-13.

Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za podršku zdravstvenoj zaštiti

(u milionima KM)

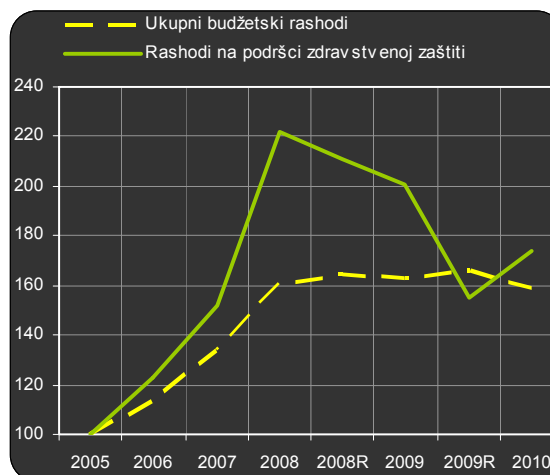

Izvor: Tabela 3-1-3.

Grafik 3-14

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na podršku zdravstvenoj zaštiti

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-3a.

Stope rasta izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite (grafik 3-14) su od 2006. do 2008. godine su rastle po većim stopama u odnosu na stope rasta ukupnih budžetskih rashoda. Najveći nivo izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite planiran je u budžetima za 2008. godinu kada su ukupna budžetska izdvajanja za ove namjene iznosila 131 milion KM. Već rebalansom budžeta za 2008. godinu počinje pad izdvajanja za podršku zdravstvenoj zaštiti, da bi u rebalansu budžeta za 2009. godinu izdvajanja za ove namjene spala na 91 milion KM. Ovaj negativni trend je promjenjen usvajanjem budžeta za 2010. godinu kada su izdvajanja za ove namjene povećana na 102,6 miliona KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za politike zapošljavanja u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite su iznosila 1,5 % ukupnih budžetskih rashoda što je skoro isti nivo koliko je bio udio izdvajanja za ove namjene u 2006. godini. Najveće učešće izdvajanja za ove namjene je bilo u 2008. godini kada su ova izdvajanja iznosila 1,9 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanje prilikom donošenja rebalansa za 2009. godinu kada su izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite iznosila tek 1,3 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-3:
Pregled planiranih rashoda za podršku sistemu zdravstvene zaštite od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	59,1	72,7	90,0	131,1	124,6	118,5	91,7	102,6
Institucije Bosne i Hercegovine	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	7,6
Federacija BiH	38,9	46,3	58,5	81,8	77,5	52,1	47,4	49,4
Republika Srpska	20,1	26,4	31,5	49,3	47,1	65,9	43,8	45,6
Struktura Federacija BiH:	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Federacija BiH	24,6	26,1	35,4	55,1	55,1	33,7	31,5	34,0
Unsko-sanski kanton	1,3	1,6	2,5	1,0	2,9	1,2	0,7	1,3
Posavski kanton	0,0	0,1	0,0	0,6	0,4	0,1	0,0	0,1
Tuzlanski kanton	1,5	1,0	1,5	1,2	0,2	0,3	0,7	0,1
Zeničko-dobojski kanton	0,9	2,5	2,5	2,7	2,9	1,9	1,1	1,2
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,1	0,3	1,6	1,5	1,8	1,5	1,8
Srednjobosanski kanton	0,1	1,0	1,8	2,7	0,7	0,7	0,5	0,4
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,3	0,7	0,7	0,8	1,1	0,2	0,3	0,3
Zapadno-hercegovački kanton	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kanton Sarajevo	10,2	12,3	13,3	15,6	12,0	12,0	10,4	9,4
Kanton 10	0,0	0,8	0,5	0,5	0,5	0,0	0,7	0,7
<i>% POVECANJE (2005=100)</i>	<i>100</i>	<i>123,1</i>	<i>152,3</i>	<i>221,8</i>	<i>210,9</i>	<i>200,5</i>	<i>155,2</i>	<i>173,7</i>

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-3a.:
Učešće planiranih rashoda za podršku sistemu zdravstvene zaštite u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

Naziv Institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1,5%	1,5%	1,6%	1,9%	1,8%	1,7%	1,3%	1,5%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%
Federacija BiH	1,6%	1,7%	1,7%	2,0%	1,9%	1,4%	1,1%	1,3%
Republika Srpska	2,1%	2,4%	2,5%	3,3%	3,0%	3,9%	2,7%	2,9%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	2,4%	2,3%	2,5%	3,1%	3,0%	2,1%	1,5%	1,9%
Unsko-sanski kanton	1,0%	1,1%	1,5%	0,4%	1,4%	0,6%	0,4%	0,6%
Posavski kanton	0,0%	0,3%	0,1%	1,6%	1,0%	0,3%	0,0%	0,3%
Tuzlanski kanton	0,6%	0,4%	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%
Zeničko-dobojski kanton	0,5%	1,3%	1,0%	1,0%	1,0%	0,7%	0,5%	0,5%
Bosansko-podrinjski kanton	0,2%	0,5%	0,8%	3,3%	3,4%	4,4%	3,9%	4,4%
Srednjobosanski kanton	0,1%	0,9%	1,4%	1,7%	0,5%	0,4%	0,3%	0,2%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,2%	0,5%	0,4%	0,4%	0,6%	0,1%	0,2%	0,2%
Zapadno-hercegovački kanton	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%
Kanton Sarajevo	1,8%	1,9%	1,9%	1,8%	1,5%	1,6%	1,5%	1,3%
Kanton 10	0,1%	1,7%	0,9%	0,9%	0,8%	0,0%	1,3%	1,2%

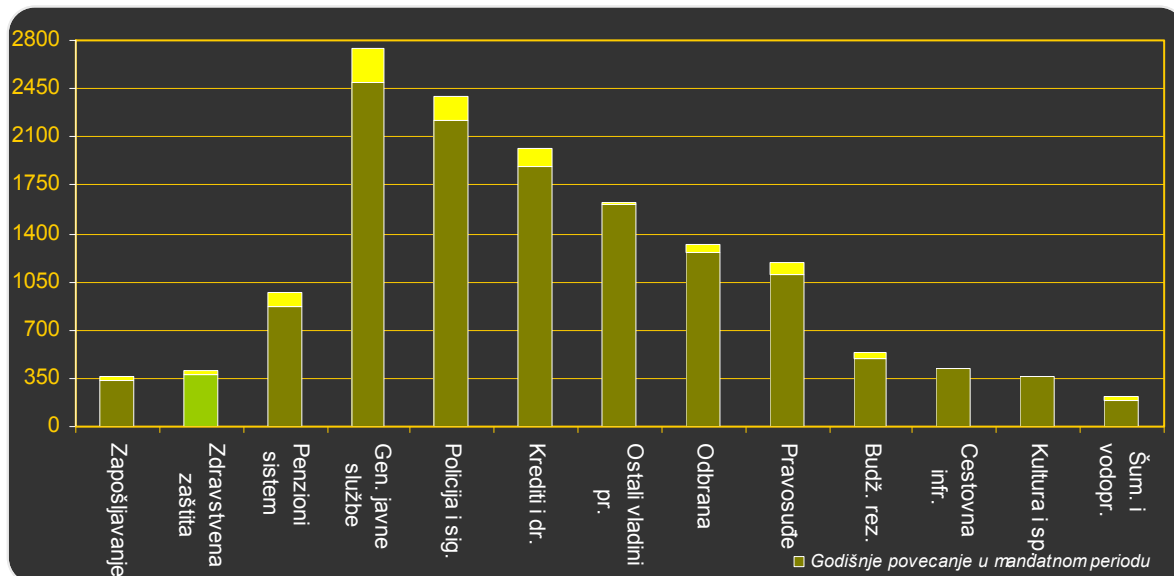
Izvor: Tabela 3-1-3.

Ukoliko ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za penzije politike, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite manja od ukupnih izdvajanja za penzionu politiku za 559 miliona KM, što je više nego duplo, odnosno 136 procenata. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-15.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-3.

3.4. Uporedni prikaz izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite po nivoima vlasti

3.4.1. Institucije BiH

Za podršku sistemu zdravstvene zaštite u budžetima Institucija BiH ukupna izdvajanja su u mandatnom periodu iznosila 8 miliona KM, od čega je najveći iznos (7,6 miliona KM) budžetskih sredstava planiran u 2010. godini u okviru Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH.

3.4.2. Federacija BiH

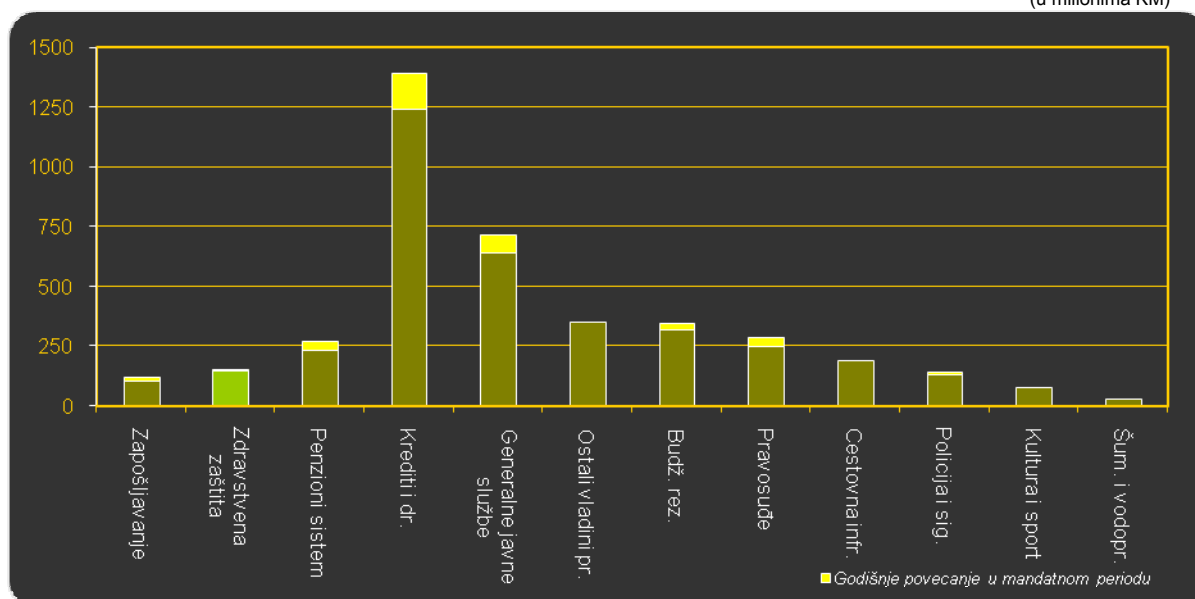
Izdvajanja za politike podrške sistemu zdravstvene zaštite u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 156 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 7,9 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2008. godinu kada su iznosila 55,1 milion KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za poboljšanje sistema zdravstvene zaštite uporedimo sa penzionom politikom, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene manja u odnosu na izdvajanja za podršku penzionom sistemu za 119 miliona KM.

Grafik 3-16.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-3.

Od ukupno 34 miliona KM planiranih izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva zdravstva (27,5 miliona KM), dok je ostatak sredstava za ove namjene planiran u budžetu Zavoda za javno zdravstvo (6,5 miliona KM).

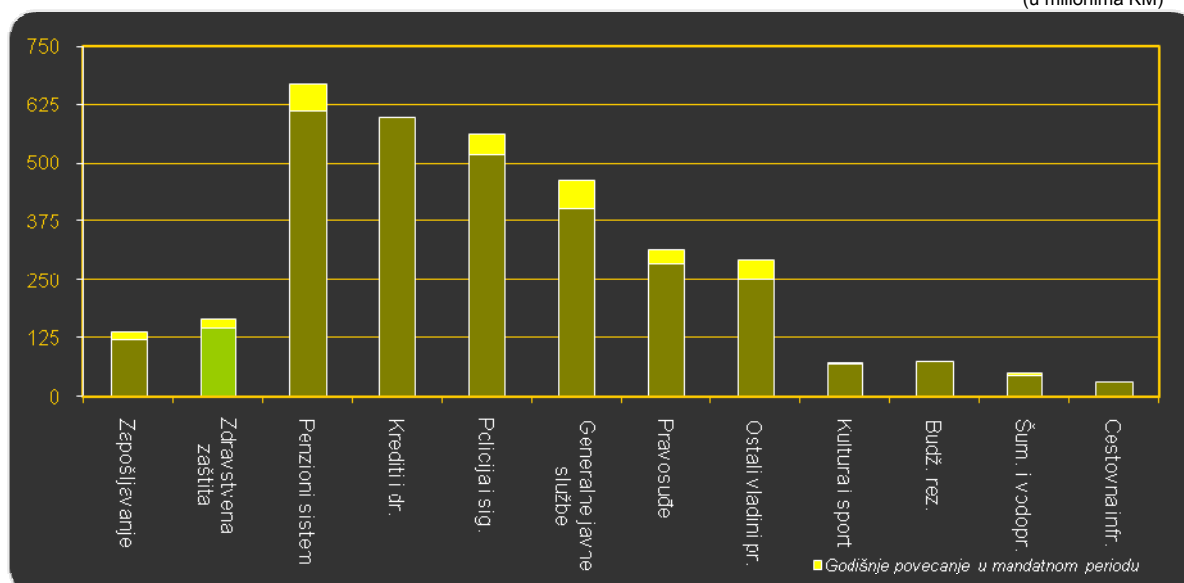
3.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 168 miliona KM, što je nešto veći iznos od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 19,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirane su u budžetu za 2009. godinu kada su iznosila 65,9 miliona KM.

Grafik 3-17.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-3.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu. Ukoliko izdvajanja za poboljšanje zdravstvene zaštite uporedimo sa izdvajanjima za podršku penzionom sistemu, može se vidjeti da su ona manja za 503 miliona KM u odnosu na sredstva za penzionu politiku. Treba napomenuti da omjer izdvajanja za ove dvije namjene nije isti kao i u budžetu F BiH, iz razloga što Republika Srpska sva sredstva namijenjena za penzije izdvaja iz budžeta što nije slučaj u F BiH.

Od ukupno 45,6 miliona KM planiranih izdvajanja za zdravstvenu zaštitu u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva zdravlja (43,8 miliona KM) i Ministarstva pravde (1,8 miliona KM).

3.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

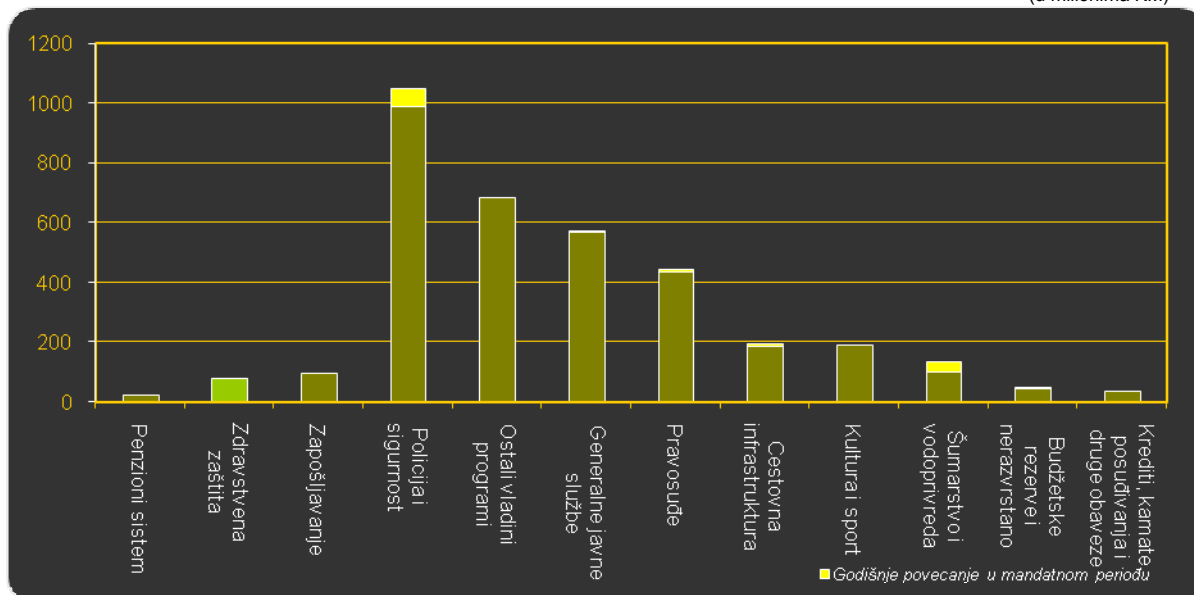
Izdvajanja za podršku zdravstvenoj zaštiti u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 77 miliona KM. Od ovog iznosa Kanton Sarajevo je izdvojio 45 miliona KM, Zeničko-dobojski 8 miliona KM, te Unsko-sanski kanton 7 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su smanjena za 4,8 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za podršku zdravstvenoj zaštiti bila u 2007. godini kada su iznosila 23,1 miliona KM. Najmanja izdvajanja za ove namjene zabilježena su u 2010. godini i to u iznosu od 15,4 miliona KM.

Izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u budžetima kantona su bila nešto manja od izdvajanja za politike zapošljavanja i to za 19 miliona KM.

Grafik 3-18.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu zdravstvene zaštite u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-3.

Najveći dio budžetskih sredstava za podršku sistemu zdravstvene zaštite nalazi se u budžetima ministarstava zdravlja, te ministarstava za rad i socijalnu politiku.

4. SOCIJALNA ZAŠTITA

4.1. Socijalna zaštita u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi pitanje unaprijeđenja sistema socijalne zaštite je tretirano zajedno sa pitanjem zdravstvene zaštite, ali obzirom na razdvojenost ove dvije politike u Bosni i Hercegovini, ova dva pitanja su u analizi budžetske potrošnje tretirano odvojeno. U oblasti socijalne zaštite postavljen je jasan cilj da se do kraja 2010. godine svim stanovnicima koji se nalaze u stanju socijalne potrebe, trajno, dugoročno ili privremeno osigura poštivanje njihovih socijalnih prava, kroz slijedeće specifične ciljeve:

- Obezbjedenje jednakih prava, a posebno naknada u novcu i stvarima, fiskalnih beneficija i nenovčanih subvencija za sve osobe sa onesposobljenjima do kraja 2008. godine na prostoru cijele Bosne i Hercegovine;
- Obezbijediti finansijske poticaje za uključivanje u tržište rada u cilju promocije ravnopravnog položaja osoba sa invaliditetom;
- Do kraja 2010. godine značajno smanjiti razlike u pravima između različitih kategorija osoba sa invaliditetom;
- Obezbijediti funkcionalni sistem socijalne zaštite za sva siromašna domaćinstva koja iz vlastitih izvora i ostalih vidova socijalne zaštite, nemaju prihode potrebne za minimalnu prehrambenu potrošnju, socijalnu zaštitu u iznosu minimalnom za posljednju godinu objavljenom potrebnom iznosu sredstava po glavi stanovnika za prehranu;
- Do kraja 2007. godine obezbijediti univerzalnu dječiju zaštitu na nivou entiteta, a do kraja 2009. godine obezbijediti jednaka prava na dječiju zaštitu na prostoru cijele BiH;
- Obezbijediti javne politike, koje će obezbijediti jednaki novčani i nenovčani poticaj za sticanje punog vlasništva na stanove za sve stanovnike Bosne i Hercegovine, s posebnom pažnjom za mlade bračne parove sa i bez djece;
- Obezbijediti finansijski poticaj za stambeno zbrinjavanje za siromašne porodice, sa posebnom politikom poticaja stambenog zbrinjavanja u siromašnim i nerazvijenim područjima.

4.2. Stanje u oblasti socijalne zaštite

Na početku 2006. godine ukupan broj korisnika usluga sistema socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini je iznosio 597.835 lica, od čega je 305 hiljada korisnika bilo u Federaciji BiH, dok je 292 hiljade korisnika registrovano u Republici Srpskoj. Od ukupnog broja korisnika socijalne zaštite 454 hiljade su bila punoljetna, a 144 hiljade maloljetna lica.

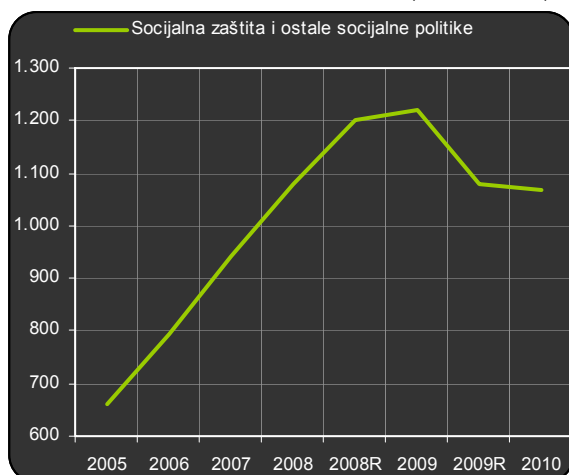
U toku protekle četiri godine, u mandatnom periodu od 2007. do 2010. godine došlo je do značajnog rasta izdvajanja za finansiranje socijalnih programa, posebno iz oblasti boračke zaštite, te su donšeni novi zakoni koji su povećali izdvajanja za socijalnu zaštitu bez ikakvih značajnijih reformi u funkcionisanju sistema socijalne zaštite što je skoro dovelo do sloma cjelokupnog sistema javnih finansija. Upravo zbog neplanskog kreiranja zakonodavnog okvira i eksplozije budžetskih rasoda na socijalnu zaštitu u 2008. godini vlasti Federacije BiH su suspendirale međunarodno priznata prava na socijalnu zaštitu osoba sa invaliditetom manjim od 90 procenata. Ova suspenzija je nastala zbog ogromnih rashoda nastalih donošenjem izmjena i dopuna zakona o osnovama socijalne zaštite koji iako je suspendovan, vlasti F BiH u 2010. godini duguju još oko 100 miliona KM za prava po zakonu koji je donešen pa naknadno suspendovan. Dodatno otežana situacija je zabilježena u oblasti boračkih zakona koji regulišu pitanje socijalne zaštite boračkih kategorija. Izdaci za ove namjene su došle na takav nivo da su izdvajanja za boračku zaštitu skoro jednaka ukupnim izdvajanjima za socijalnu zaštitu svih ostalih socijalno ranjivih kategorija, iako je broj korisnika boračkih prava oko 20 procenata ukupnog broja korisnika socijalne zaštite.

4.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za poboljšanje sistema socijalne zaštite

U budžetima institucija BiH, Federacija Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i svih deset kantona u F BiH za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite je izdvojeno čak 4,290 milijarde KM koja su namjenjena za različite vidove socijalne zaštite, uključujući zaštitu kategorija proistaklih iz rata, sredstva za povratak i sredstva za socijalnu zaštitu socijalno ugroženih kategorija. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana za 275,5 miliona KM, što je na ukupno povećanje budžeta uticalo više od jedne četvrtine.

Grafik 3-19.

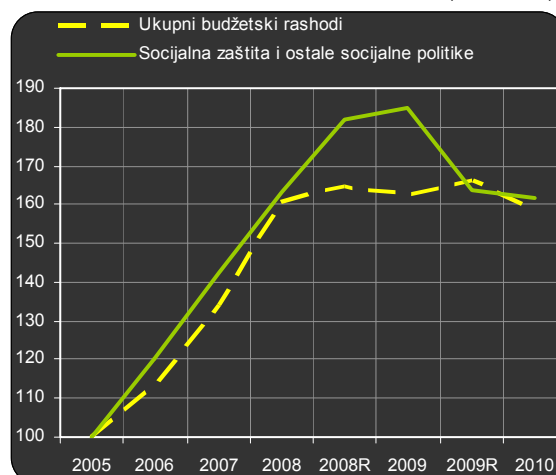
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-4.

Grafik 3-20.

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-4a.

Stope rasta izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite (grafik 3-20) su od 2006. do 2008. godine su rasle u skladu sa stopama rasta ukupnih budžetskih rashoda. Najveća izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite planirana su u budžetima za 2009. godinu kada su ukupna budžetska izdvajanja za ove namjene iznosila 1,221 milijardi KM. Već rebalansom budžeta za 2009. godinu počinje pad izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite, da bi u rebalansima budžeta za 2009. godinu izdvajanja za ove namjene spala na 1,079 milijardi KM. Ovaj negativni trend je nastavljen usvajanjem plana budžeta za 2010. godinu kada izdvajanja za ove namjene iznose 1,068 milijardi KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite su iznosila 15,8 % ukupnih budžetskih rashoda što je manje u odnosu na udio izdvajanja za ove namjene u 2006. godini (16,4 %). Najveće učešće izdvajanja za ove namjene je bilo u 2009. godini kada su ova izdvajanja iznosila 17,8 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanje prilikom donošenja rebalansa za 2009. godinu kada su izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite iznosila 15,1 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-4:
Pregled planiranih rashoda za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	660,3	793,4	941,0	1.079,2	1.200,5	1.221,3	1.079,7	1.068,9
Institucije Bosne i Hercegovine	3,2	3,4	13,7	11,5	11,5	42,5	42,5	42,2
Federacija BiH	514,2	615,5	749,1	886,6	959,8	938,7	800,8	819,0
Republika Srpska	142,9	174,5	178,2	181,1	229,1	240,1	236,4	207,7
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	341,9	423,6	515,2	599,4	675,0	681,3	612,7	571,4
Unsko-sanski kanton	7,4	9,5	12,2	21,0	18,6	15,5	11,5	15,0
Posavski kanton	1,6	1,9	2,6	3,4	3,2	2,1	2,1	2,0
Tuzlanski kanton	31,3	31,2	47,4	50,1	59,2	55,5	18,4	48,4
Zeničko-dobojski kanton	15,3	17,4	21,5	27,9	29,2	30,6	23,4	28,3
Bosansko-podrinjski kanton	4,1	4,2	6,7	9,3	7,3	7,0	6,1	6,8
Srednjobosanski kanton	11,0	12,8	14,6	18,3	17,9	18,5	13,3	16,3
Hercegovačko-neretvanski kanton	3,9	8,2	13,4	15,6	13,4	14,0	9,3	11,9
Zapadno-hercegovački kanton	2,9	2,6	4,7	5,1	5,2	3,5	3,1	4,3
Kanton Sarajevo	93,1	101,8	107,7	132,2	126,6	105,0	98,6	110,9
Kanton 10	1,7	2,3	3,2	4,3	4,4	5,6	2,5	3,6
% POVECANJE (2005=100)	100	120,2	142,5	163,5	181,8	185,0	163,5	161,9

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-4a:
Učešće planiranih rashoda za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

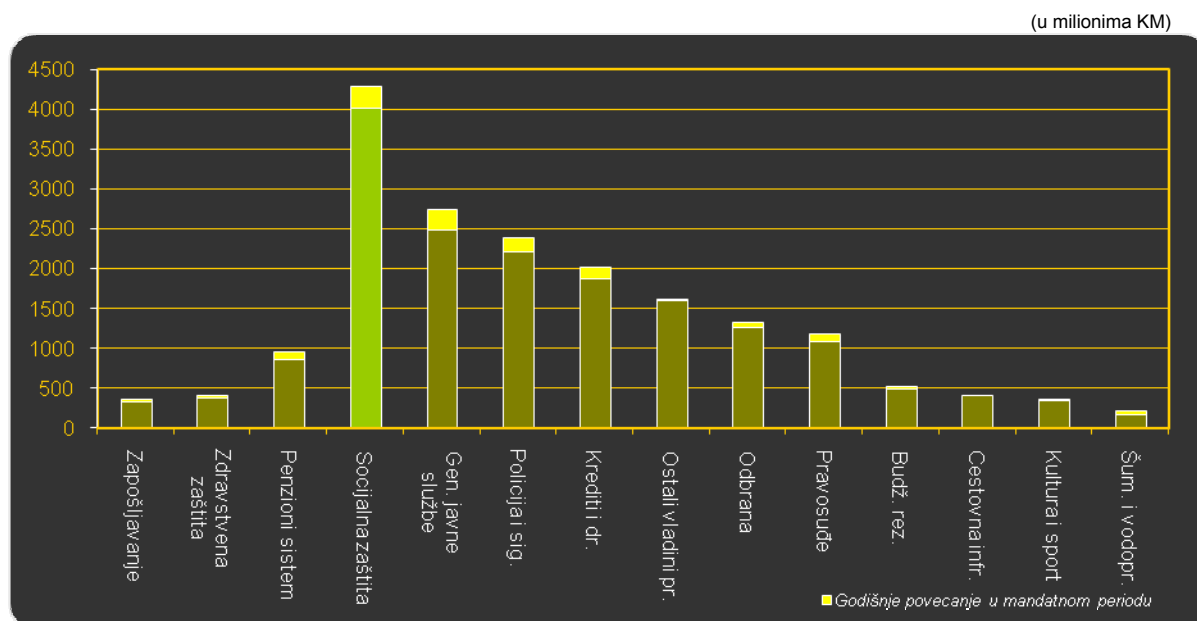
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	16,4%	16,4%	16,7%	16,1%	17,4%	17,7%	15,1%	15,8%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,5%	0,4%	1,3%	1,0%	1,0%	3,0%	3,0%	3,1%
Federacija BiH	20,6%	22,1%	22,2%	22,0%	23,3%	24,7%	19,4%	21,5%
Republika Srpska	15,1%	15,9%	14,3%	12,1%	14,5%	14,4%	14,8%	13,0%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	33,1%	37,2%	35,9%	34,1%	36,8%	42,6%	28,7%	32,7%
Unsko-sanski kanton	5,7%	6,7%	7,3%	9,8%	8,6%	8,1%	6,2%	7,6%
Posavski kanton	6,2%	6,3%	8,5%	9,1%	8,9%	6,4%	6,7%	6,3%
Tuzlanski kanton	13,1%	12,4%	14,0%	13,4%	14,6%	13,3%	4,8%	13,2%
Zeničko-dobojski kanton	9,2%	8,7%	8,3%	9,9%	10,3%	10,9%	9,5%	11,6%
Bosansko-podrinjski kanton	18,3%	17,9%	20,9%	19,4%	16,8%	17,1%	15,6%	16,9%
Srednjobosanski kanton	11,2%	10,7%	11,0%	11,6%	11,1%	10,7%	9,0%	10,2%
Herc.-neretvanski kanton	3,5%	5,7%	8,6%	8,5%	7,1%	7,8%	5,6%	6,4%
Zapadno-hercegovački kanton	5,6%	5,0%	6,7%	7,1%	7,2%	4,5%	4,3%	5,7%
Kanton Sarajevo	16,0%	15,9%	15,2%	15,6%	15,5%	14,3%	14,6%	15,7%
Kanton 10	5,5%	5,1%	6,4%	8,0%	7,4%	8,2%	4,4%	6,2%

Izvor: Tabela 3-1-4.

Ukoliko ukupna izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za podršku sistemu zdravstvene zaštite, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu socijalne zaštite deset puta veća od ukupnih izdvajanja za zdravstvenu zaštitu. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-21.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-4.

4.4. Uporedni prikaz izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite po nivoima vlasti

4.4.1. Institucije BiH

Za podršku sistemu socijalne zaštite u budžetima Institucija BiH ukupna izdvajanja su u mandatnom periodu iznosila 110 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava izdvojen u okviru budžeta Fonda za povratak (35,6 miliona KM), te u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH (6,6 miliona KM). U 2010. godini izdvajanja za ove namjene su iznosila 42,2 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su povećana za 38,8 miliona KM.

4.4.2. Federacija BiH

Izdvajanja za politike podrške sistemu socijalne zaštite u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 2,374 milijarde KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 147,8 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2009. godinu kada su iznosila 681,3 miliona KM.

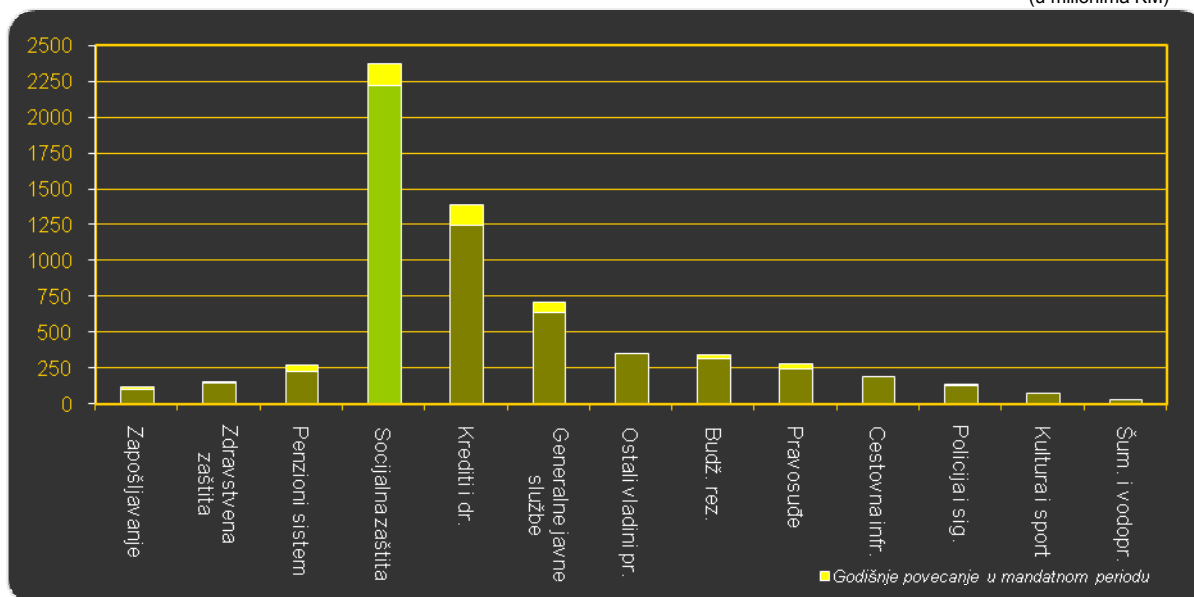
Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu. Kao što se može vidjeti ukoliko izdvajanja za poboljšanje sistema socijalne zaštite uporedimo sa izdvajanjima za zdravstvenu zaštitu, vidljivo je da su izdvajanja za ove namjene veća u odnosu na izdvajanja za podršku zdravstvenoj zaštiti za čak 2,218 milijardi KM.

Grafik 3-22.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-4.

Od ukupno 571 milion KM planiranih izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva za borbe i invalide (345 miliona KM), te u budžetu Ministarstva rada i socijalne politike (198 miliona KM).

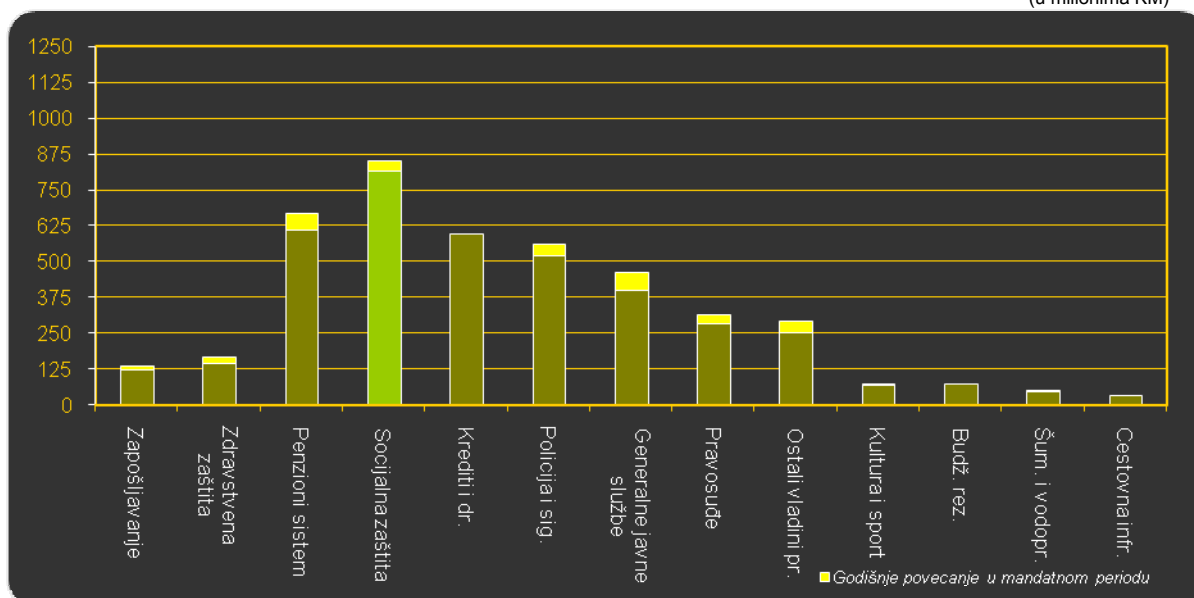
4.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 852 miliona KM, što je znatno manji iznos od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 33,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2009. godinu kada su iznosila 240,1 miliona KM.

Grafik 3-23.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-4.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu. Ukoliko izdvajanja za poboljšanje socijalne zaštite uporedimo sa izdvajanjima za poboljšanje sistema zdravstvene zaštite, može se vidjeti da su ona veća za 684 miliona KM u odnosu na sredstva za zdravstvenu zaštitu.

Od ukupno 207,7 miliona KM planiranih izdvajanja za socijalnu zaštitu u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite (171 miliona KM) i Ministarstva za izbjegla i raseljena lica (17 miliona KM).

4.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

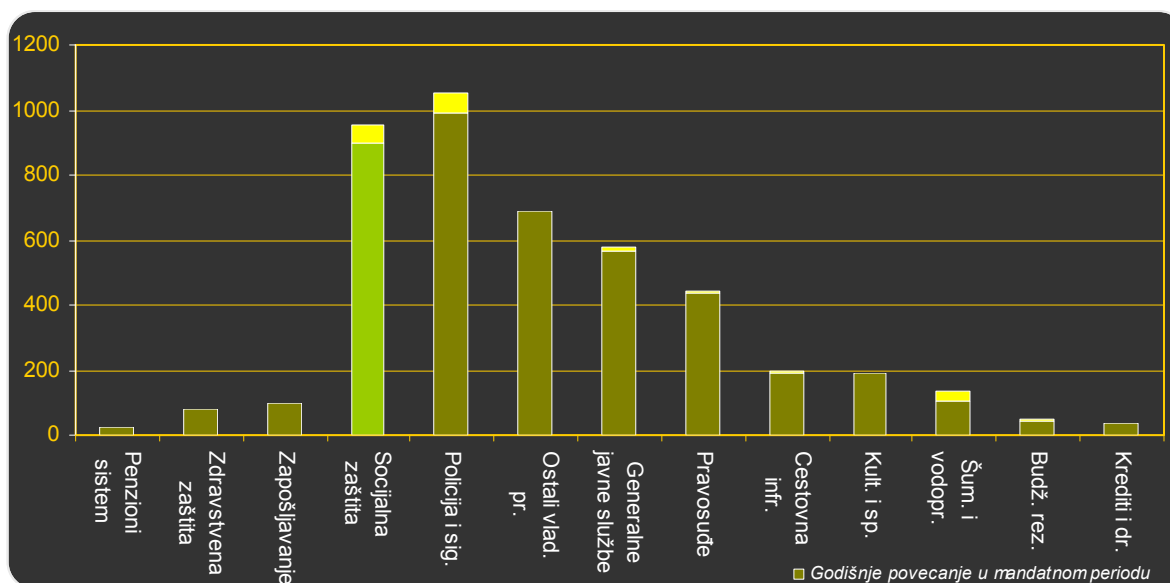
Izdvajanja za podršku socijalnoj zaštiti u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 955 miliona KM. Od ovog iznosa Kanton Sarajevo je izdvojio 444 miliona KM, Tuzlanski kanton 173 miliona KM, te Zeničko-dobojski kanton 102 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su povećana za 55,7 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za podršku socijalnoj zaštiti bila u rebalansima budžeta za 2008. godinu kada su iznosila 284,9 miliona KM. Najmanja izdvajanja za ove namjene zabilježena su u rebalansima budžeta za 2009. godinu i to u iznosu od 188,1 miliona KM.

Izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u budžetima kantona su bila znatno veća od izdvajanja za poboljšanje stanja u sistemu zdravstvene zaštite i to za 878 miliona KM.

Grafik 3-24.

Ukupna izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-4.

Najveći dio budžetskih sredstava za podršku sistemu socijalne zaštite nalazi se u budžetima ministarstava rada, socijalne politike i izbjeglih i raseljenih lica, boračkih ministarstava, te ministarstava zdravstva.

5. POLJOPRIVREDA

5.1. Podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi pitanje podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju bilo je usmjereno ka kreiranju državne politike u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, te uspostavljanje državnih institucija sposobnih za njeno provođenje. Iz tih razloga očekujemo od parlamenata i vlada na nivou države i entiteta u oblasti poboljšanja stanja u sistemu poljoprivrede da osiguraju unaprijeđenje životnog standarda seoskog stanovništva, jačanju poljoprivrednog sektora u Bosni i Hercegovini, obezbjeđenje kvalitetnih proizvoda za potrošače i kroz uspostavljanje efikasne javne administracije u poljoprivrednom sektoru kroz:

- Postepeno povećavanje ukupnih javnih budžeta za podsticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog razvoja u ukupnim budžetima centralne vlade (konsolidovani budžeti institucija BiH i entiteta) do 3,5% od 2008. do 2010. godine na iznos ne manji od 150 miliona KM godišnje;
- Uspostavljanje politike podsticaja poljoprivredne proizvodnje za izvoz do kraja 2008. godine, koja će omogućiti razvoj izvozno orjentisanih agro biznisa koji će doprinijeti značajnom povećanju prihoda zaposlenim u poljoprivrednom sektoru i povećanju prihoda stanovništvu koji se bavi primarnom poljoprivrednom proizvodnjom;
- Uspostavljanje politike podsticanja kapitalnih ulaganja u poljoprivredu do kraja 2008. godine u cilju pomoći razvoju poljoprivrede u siromašnim dijelovima Bosne i Hercegovine i povećanja obima poljoprivredne proizvodnje i sigurnijeg snabdijevanja stanovništva kvalitetnim domaćim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima;
- Uspostavljanje jedinstvene politike podsticaja primarne poljoprivredne proizvodnje do kraja 2009. godine, u okviru koje će svi poljoprivrednici Bosne i Hercegovine imati jednake mogućnosti da koriste podsticaje u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji;
- Uspostavljanje politike podsticanja okrupnjavanja poljoprivredne proizvodnje do kraja 2009. godine, koja će biti u mogućnosti da postakne rast i razvoj malih komercijalnih poljoprivrednih proizvođača, u cilju osiguranja poštovanja zahtjevnih standarda EU u pogledu proizvodnje i izvoza poljoprivrednih proizvoda, ali i uspostavljanje trajnijih veza između poljoprivrednika i tržišta;
- Uspostavljanje jedinstvene politike ruralnog razvoja, do kraja 2009. godine kroz izgradnju infrastrukture i podsticaje za investicije u proizvodna i prerađivačka preduzeća u ruralnim područjima koje će dodatno ohrabriti ruralno stanovništvo da ne napušta seoska područja, kroz zapošljavanje u ne-poljoprivrednim djelatnostima u ruralnim područjima.
- Formiranje Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i ostalih funkcionalnih vladinih institucija na nivou Bosne i Hercegovine, uključujući i agenciju za plaćanje do kraja 2008. godine;
- Donošenje Zakona o agrobiznisu i ruralnom razvoju, do kraja 2007. godine, kojim bi se definisali ključni ciljevi poljoprivredne politike u BiH, institucije nadležne za njeno provođenje i mehanizam koordinacije državnih, entitetskih i lokalnih nadležnosti u njenom provođenju;
- Usvajanje i početak provedbe poljoprivredne politike Bosne i Hercegovine do kraja 2008. godine u skladu s preporukama Evropske unije, te osiguranje sredstava i kadrova za njeno provođenje.

5.2. Stanje u oblasti poljoprivrednog sektora

U 2006. godini stanje u oblasti poljoprivrednog sektora bilo je karakteristično po niskim budžetskim izdvajanjima za poljoprivredu, velikom zavisnošću od poljoprivredne proizvodnje za skoro polovinu stanovništva BiH koje živi u ruralnim područjima, nepostojanje efikasne politike podsticaja poljoprivredne proizvodnje i kapitalnih ulaganja u sektor poljoprivrede, te postojanje efikasne javne administracije u sektoru poljoprivrede koja nije imala kapacitet da provede reforme sektora poljoprivrede u skladu sa zahtjevima EU. Dodatno u tom periodu su se počeli osjećati snažni uticaji procesa EU integracija kroz potpunu liberalizaciju trgovine poljoprivrednih proizvoda u regionalnom okviru kroz efekte potpisanih Sporazuma o slobodnoj trgovini sa susjednim zemljama. U mandatnom periodu desila su se određena poboljšanja u ovoj oblasti i to ne samo po pitanju finansiranja poljoprivredne politike, već i po pitanju kreiranja zakonodavnog okvira koji je reformisao sektor podsticaja poljoprivredne proizvodnje u skladu sa Evropskim standardima, ali na žalost samo na entitetskom nivou, je na nivou BiH nije ostvaren nikakav napredak u skladu sa specifičnim ciljevima.

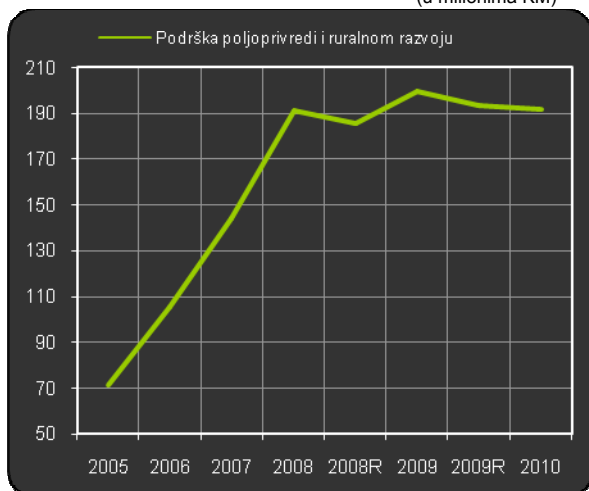
5.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za politike podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju

U budžetima institucija BiH, F BiH, Republike Srpske i svih deset kantona za period 2007. - 2010. godinu za poljoprivredu je izdvojeno 714 miliona KM za subvencioniranje primarne poljoprivredne proizvodnje, veterinarstva i prehrambene industrije. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana i to za 86 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta za 8,7 %.

Grafik 3-25.

Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za poljoprivredu

(u milionima KM)

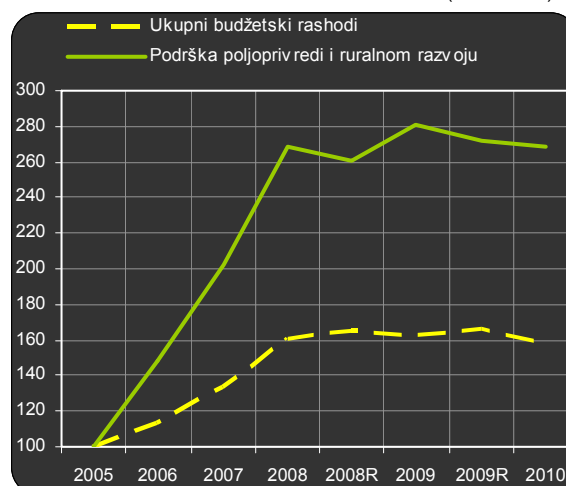

Izvor: Tabela 3-1-5.

Grafik 3-26:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na poljoprivredu

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-5a.

Planirana budžetska izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju su u mandatnom periodu rasla po znatno većoj stopi od rasta ukupnih budžetskih rashoda čime je omogućeno približavanje strategijama projektovanoj stopi izdvajanja za poljoprivredu od 3 procenta. U 2010. godini, domaće vlasti su za razvoj poljoprivrede planirale izdvojiti 191,5 miliona KM, što je za 85,8 miliona KM više u odnosu na izdvajanja za ove namjene u 2006. godini.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju su iznosila 2,8 %. Najveće učešće izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju je bilo u 2009. godini kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 2,9 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanje u budžetu za 2007. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 2,6 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-5.:
Pregled planiranih rashoda za politike podrške poljoprivrednom razvoju od 2005. do 2010. godine

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	71,2	105,7	144,2	191,2	185,4	199,8	193,4	191,5
Institucije Bosne i Hercegovine	4,2	4,4	5,9	8,8	8,8	9,9	9,9	9,6
Federacija BiH	31,7	57,7	76,4	102,4	95,2	106,1	99,7	94,9
Republika Srpska	35,2	43,6	61,8	80,0	81,4	83,8	83,8	87,1
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	17,2	33,1	44,5	61,0	61,0	59,5	58,2	64,7
Unsko-sanski kanton	1,4	2,7	3,1	6,5	6,0	5,9	5,4	5,6
Posavski kanton	1,5	1,9	1,8	2,3	2,1	1,6	1,5	1,2
Tuzlanski kanton	4,0	5,5	12,5	14,6	10,5	18,0	16,8	8,4
Zeničko-dobojski kanton	1,0	2,6	3,0	3,9	4,1	5,6	3,3	2,7
Bosansko-podrinjski kanton	0,2	0,3	0,5	0,5	0,7	0,9	0,9	0,8
Srednjobosanski kanton	1,0	0,9	1,4	2,0	2,0	2,3	1,4	2,2
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,4	1,8	1,5	1,8	0,5	1,0	0,2	0,2
Zapadno-hercegovački kanton	0,3	0,7	2,3	2,4	0,9	3,1	4,9	2,5
Kanton Sarajevo	4,6	7,6	4,9	6,1	6,0	6,1	5,7	5,2
Kanton 10	0,1	0,8	0,9	1,3	1,5	2,1	1,4	1,5
% POVEĆANJE (2005=100)	100	148,5	202,5	268,7	260,5	280,6	271,6	269,1

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-5a.:
Učešće planiranih rashoda za politike podrške poljoprivrednom razvoju u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine (u % ukupnog budžeta)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1,8%	2,2%	2,6%	2,8%	2,7%	2,9%	2,7%	2,8%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,7%	0,5%	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
Federacija BiH	1,3%	2,1%	2,3%	2,5%	2,3%	2,8%	2,4%	2,5%
Republika Srpska	3,7%	4,0%	4,9%	5,3%	5,2%	5,0%	5,2%	5,4%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	1,7%	2,9%	3,1%	3,5%	3,3%	3,7%	2,7%	3,7%
Unsko-sanski kanton	1,1%	1,9%	1,9%	3,0%	2,8%	3,1%	2,9%	2,8%
Posavski kanton	5,7%	6,2%	6,0%	6,2%	5,9%	4,6%	4,8%	3,9%
Tuzlanski kanton	1,7%	2,2%	3,7%	3,9%	2,6%	4,3%	4,4%	2,3%
Zeničko-dobojski kanton	0,6%	1,3%	1,2%	1,4%	1,4%	2,0%	1,4%	1,1%
Bosansko-podrinjski kanton	0,7%	1,2%	1,4%	1,0%	1,5%	2,2%	2,3%	1,9%
Srednjobosanski kanton	1,0%	0,8%	1,1%	1,2%	1,2%	1,4%	0,9%	1,4%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,4%	1,2%	0,9%	1,0%	0,3%	0,6%	0,1%	0,1%
Zapadno-hercegovački kanton	0,7%	1,3%	3,3%	3,3%	1,3%	4,0%	6,8%	3,3%
Kanton Sarajevo	0,8%	1,2%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,9%	0,7%
Kanton 10	0,4%	1,8%	1,8%	2,4%	2,4%	3,0%	2,5%	2,5%

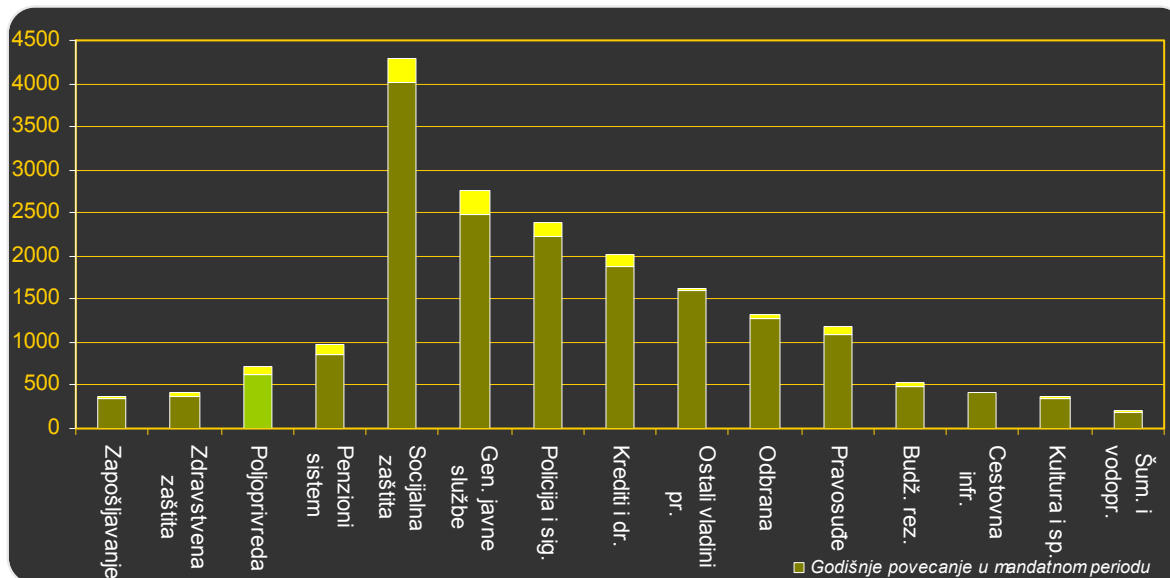
Izvor: Tabela 3-1-5.

Ukoliko ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za područnu sistemu socijalne zaštite, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju znatno manja od ukupnih izdvajanja za podršku sistemu socijalne zaštite. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-27.

Ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-5.

5.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

5.4.1. Institucije BiH

Izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u budžetima Institucija BiH su u mandatnom periodu iznosila ukupno 34 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava planiran u okviru Ureda za veterinarstvo BiH. U 2010. godini izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju su iznosila 9,6 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su povećana za 5,2 miliona KM.

5.4.2. Federacija BiH

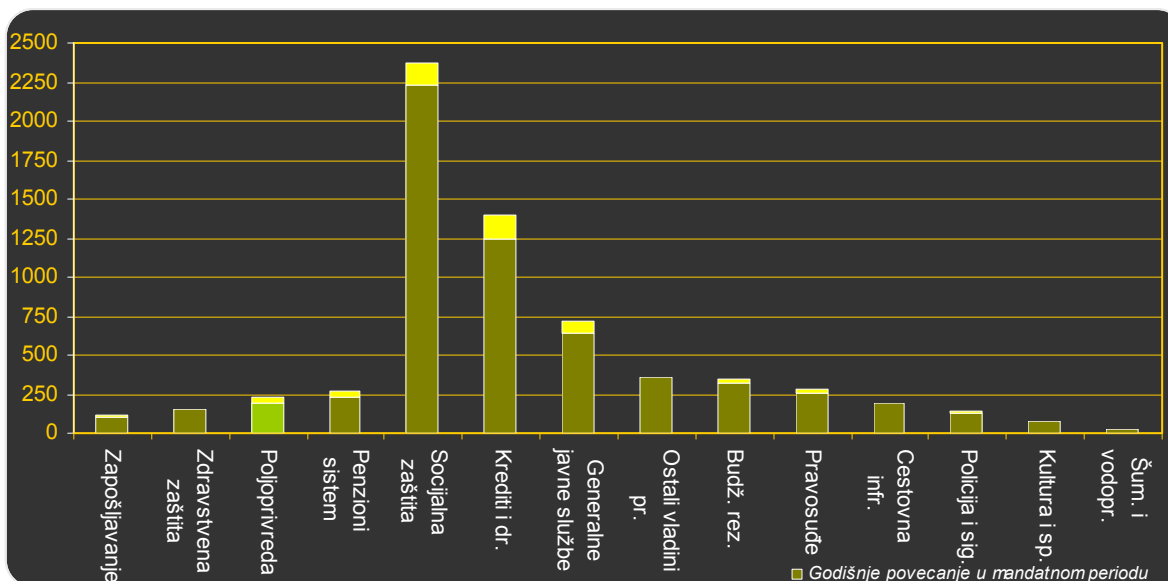
Izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 228 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 31,6 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2010. godinu u iznosu od 64,7 miliona KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu.

Grafik 3-28.

Ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-5.

Od ukupno 64,7 miliona KM planiranih izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u iznosu od 57,3 miliona KM.

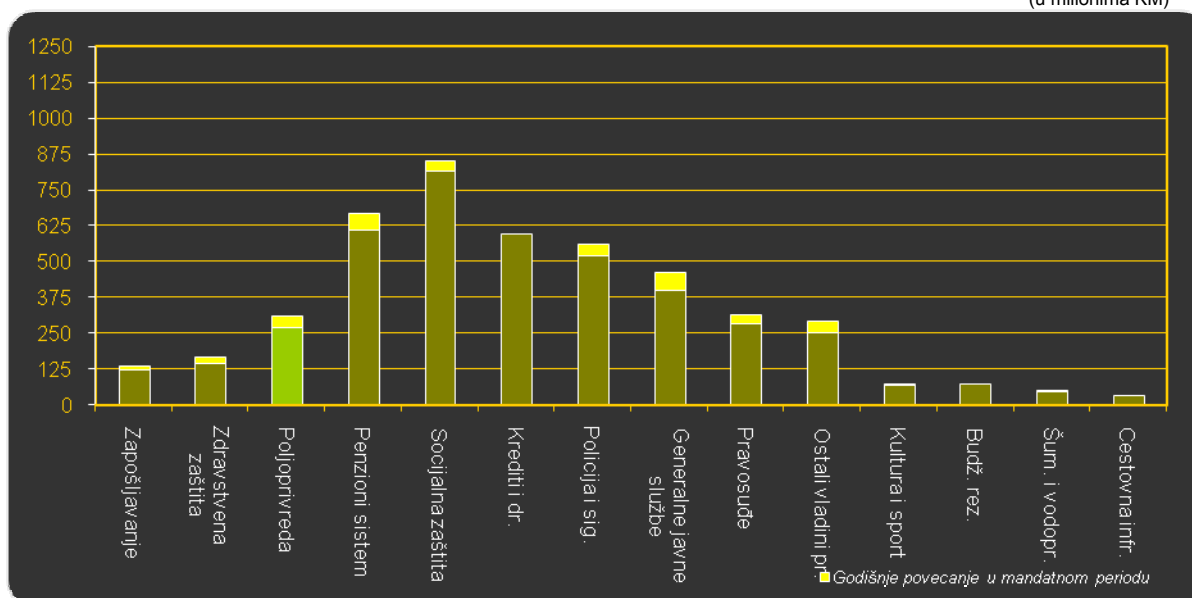
5.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 314 miliona KM, što je više za 86 miliona KM od iznosa planiranih sredstava u budžetima F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 43,5 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetima za 2010. godinu u iznosu od 87,1 miliona KM.

Grafik 3-29.

Ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-5.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu.

Od ukupno 87,1 miliona KM planiranih izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2010. godini, skoro cijeli iznos sredstava (81 milion KM) planiran je u budžetu Agencije za agrarna plaćanja.

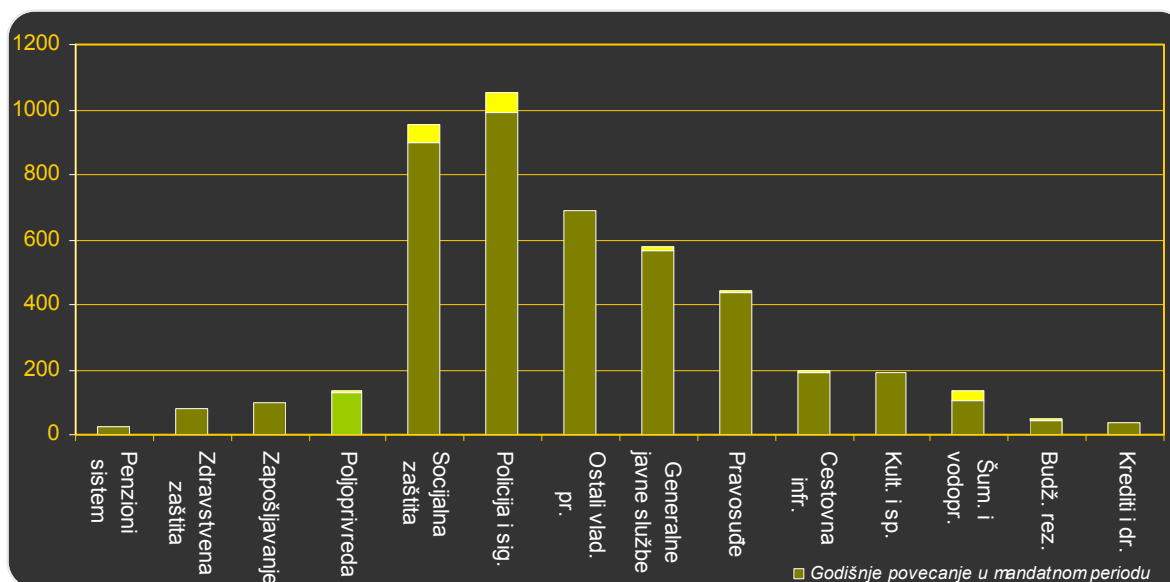
5.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

Izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 30,2 miliona KM. Od ovog iznosa Tuzlanski kanton je izdvojio 48 miliona KM, Kanton Sarajevo 22 miliona KM, a Unsko-sanski kanton 20 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su povećana za 5,6 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju bila u rebalansu za 2009. godinu kada su iznosila 41,5 miliona KM.

Grafik 3-30.

Ukupna izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-5.

Najveći dio budžetskih sredstava za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju nalazi se u budžetima ministarstava za poljoprivredu, poljoprivredu i šumarstvo.

6. MLADI

6.1. Mladi u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi ciljevi iz oblasti poboljšanja položaja mladih postavljeni su u kvalitetavnim obliku kroz definisanje cilja na kreiranju afirmativnih politika u oblasti obrazovanja, aktivnih politika zapošljavanja i unaprijeđenja socijalnog položaja mladih ljudi u Bosni i Hercegovini tako da se do kraja 2010. godine osigura:

- Poticanje obrazovanja mladih koje će osigurati veće stope upisa u srednjoškolsko obrazovanje i univerzitete, u skladu s prosjekom zemalja Evropske unije;
- Mogućnost odabira srednjoškolskog obrazovanja isključivo po izboru mladih ljudi, kako bi svi koji to žele imali jednake mogućnosti za tercijalno obrazovanje;
- Posebne programe stipendiranja studenata na državnom nivou koji će povećati stope upisa na univerzitete, a koji će imati posebnu ulogu u podsticanju unapređenja obrazovanja siromašnih i mladih ljudi u siromašnim područjima zemlje;
- Jednak pristup obrazovanju za sve mlade ljude u BiH, posebno kroz prevoz učenika i studenata, posebno u ruralnim i siromašnim područjima i kroz osiguravanje mogućnosti subvencioniranog stanovanja za studente;
- Posebne programe koji će promovisati poduzetništvo i pokretanje biznisa od mladih ljudi;
- Afirmativnije politike zapošljavanja mladih ljudi, i posebno porodica sa djecom u kojima su oba ili jedan roditelj nezaposlen i mlađi od 35 godina;
- Programe koji će omogućiti mladima subvencioniranje, ali i besplatno pohađanje programa obuke i doedukacije za zanimanja za kojima postoji potreba na tržištu rada, po slobodnom izboru mladih ljudi;
- Osiguranje stambenog prostora za mlade, a posebno za mlade bračne parove s djecom, koji će, između ostalog, biti omogućeni subvencioniranjem cijene nabavke stambenog prostora, subvencioniranjem kamate na dugoročne kredite ili subvencioniranjem u troškovima izgradnje stambenog objekta;
- Promovisanju nastavka školovanja za siromašne mlade bračne parove, koji mogu osigurati finansijski poticaj za nastavak (novog ili prekinutog) obrazovanja za člana porodice koji zbog siromaštva nisu u stanju nastaviti prekinuto obrazovanje ili započeti novo obrazovanje.

6.2. Stanje u oblasti mladih

Iz razloga što su u Građanskoj platformi postavljeni kvalitativni ciljevi po pitanju položaja mladih, te zbog izostanka kvalitetnih statističkih podataka koji se prikupljaju u oblasti mladih ljudi, stanje i promjene po pitanju položaja mladih u proteklom mandatnom periodu je direktno povezano sa stanjem i promjenama po pitanju unaprijeđenja ekonomskih, obrazovnih i socijalnih politika. Nažalost, u protekle četiri godine nisu ostvareni specifični ciljevi koji su definisani za ovu oblast, što najbolje ukazuje stanje po pitanju budžetskog finansiranja politika koje su trebale omogućiti poboljšanje ekonomskog i socijalnog položaja mladih ljudi u Bosni i Hercegovini.

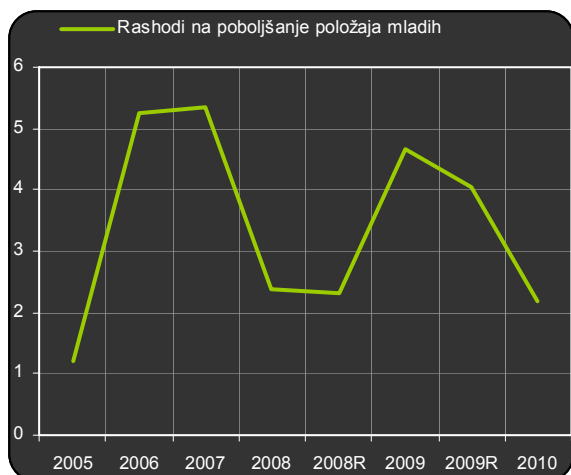
6.3. Osnovne informacije o izdvajanjima za politike poboljšanja položaja mladih

U budžetima institucija BiH, F BiH, Republike Srpske i svih deset kantona za period 2007. - 2010. godinu za poboljšanja položaja mladih je izdvojeno 14 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su umanjena i to za 3 miliona KM, što je uticalo na ukupno smanjenje budžeta za 0,3 procenta.

Grafik 3-31.

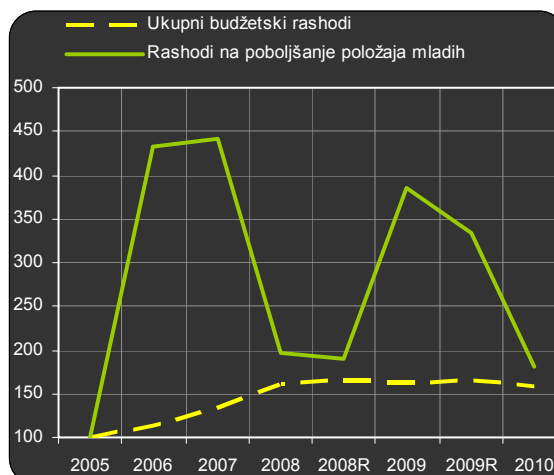
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za mlade

(u milionima KM)

*Izvor: Tabela 3-1-6.***Grafik 3-32:**

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda za mlade

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-6a.

Planirana budžetska izdvajanja za poboljšanje položaja mladih su u 2006. i 2007. godini rasla po većoj stopi od rasta ukupnih budžetskih rashoda, što ujedno i predstavlja najveće izdvajanje budžetskih sredstava za ove namjene. U 2010. godini domaće vlasti su za poboljšanje položaja mladih izdvojili 2,2 miliona KM, što predstavlja najmanje izdvajanje u posljednjih pet godina, a u odnosu na 2006. godinu sredstva za poboljšanje položaja mladih su smanjena za 3 miliona KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za poboljšanje položaja mladih u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za poboljšanje položaja mladih su iznosila 0,03 %. Najveća izdvajanja za poboljšanje položaja mladih, u mandatnom periodu, su bila u 2007. godini kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 0,10 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanji u budžetu za 2010. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 0,03 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-6:
Pregled planiranih rashoda za politike poboljšanje položaja mladih od 2005. do 2010. godine
(u milionima KM)

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1,2	5,2	5,4	2,4	2,3	4,7	4,1	2,2
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Federacija BiH	1,0	4,4	3,7	1,0	1,0	0,5	0,3	0,3
Republika Srpska	0,2	0,8	1,4	1,4	1,3	4,2	3,8	1,9
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Zeničko-dobojski kanton	0,1	1,6	1,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	0,9	2,8	2,0	0,8	0,8	0,2	0,2	0,2
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>% POVECANJE (2005=100)</i>	<i>100</i>	<i>431,5</i>	<i>441,0</i>	<i>196,5</i>	<i>189,6</i>	<i>384,5</i>	<i>333,6</i>	<i>180,8</i>

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-6a.:

Učešće planiranih rashoda za politike poboljšanje položaja mladih u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

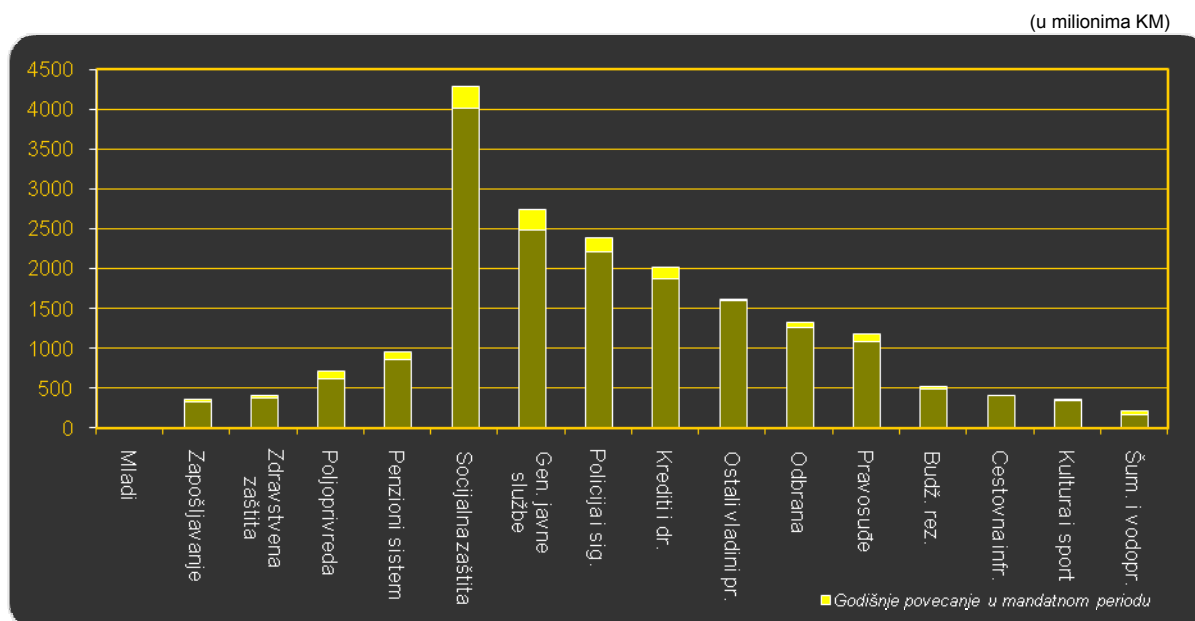
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	0,03%	0,11%	0,10%	0,04%	0,03%	0,07%	0,06%	0,03%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,00%	0,01%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Federacija BiH	0,04%	0,16%	0,11%	0,02%	0,02%	0,01%	0,01%	0,01%
Republika Srpska	0,02%	0,07%	0,11%	0,09%	0,08%	0,25%	0,24%	0,12%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Unsko-sanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,03%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%
Posavski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Tuzlanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%	0,01%
Zeničko-dobojski kanton	0,06%	0,77%	0,64%	0,06%	0,07%	0,06%	0,04%	0,04%
Bosansko-podrinjski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,05%	0,00%	0,01%
Srednjobosanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Zapadno-hercegovački kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kanton Sarajevo	0,16%	0,44%	0,28%	0,09%	0,09%	0,02%	0,03%	0,02%
Kanton 10	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Izvor: Tabela 3-1-6.

Ukoliko ukupna izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za poboljšanje položaja mladih znatno manja od ukupnih izdvajanja za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-33.

Ukupna izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-6.

6.4. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

6.4.1. Institucije BiH

Izdvajanja za podršku politika poboljšanja položaja mladih u budžetima Institucija BiH **nisu zabilježena u značajnom obimu**, obzirom da su ukupna izdvajanja za ove namjene u mandatnom periodu iznosila samo 14 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava planiran u 2009. godini u okviru Ministarstva za porodicu, omladinu i sport RS (4,2 miliona KM). U 2010. godini na nivou Institucija BiH nije bilo izdvajanja za poboljšanje položaja mladih, dok su u 2006. godinu izdvajanje za te namjene iznosila 137.000 KM u okviru Ministarstva civilnih poslova BiH.

6.4.2. Federacija BiH

Za politike poboljšanja položaja mladih u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou u mandatnom periodu nije bilo nikakvih izdavajanja.

6.4.3. Republika Srpska

Izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 8 miliona KM, što je više za 8 miliona KM od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 1,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirane su u budžetu za 2009. godinu kada su iznosila 4,2 miliona KM. Od ukupno 1,9 miliona KM planiranih izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih u 2010. godini, cijeli iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva za porodicu, omladinu i sport.

6.4.4. Kantoni u Federaciji BiH

Izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 5 miliona KM. Od ovog iznosa za

poboljšanje položaja mladih Kanton Sarajevo je izdvojio 3 miliona KM, a Zeničko-dobojski kanton 2 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su smanjena za 4,1 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za politike poboljšanja položaja mladih bila u 2006. godini kada su iznosila 4,4 miliona KM.

7. JAVNA ADMINISTRACIJA

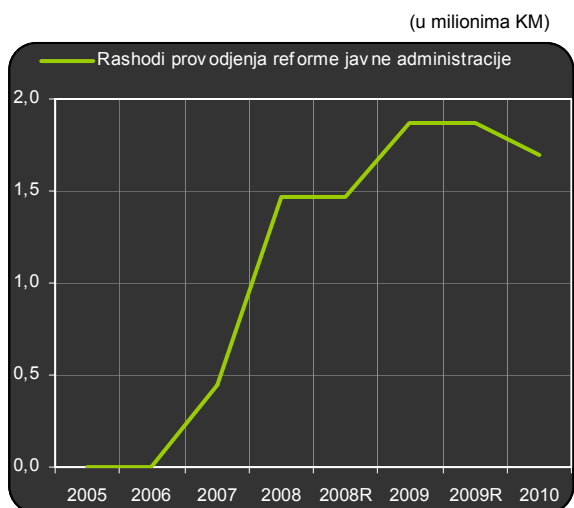
7.1. Pitanje javne administracije u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi pitanje javne administracije tretirano je sa aspekta troškova ukupne javne administracije u Bruto društvenom proizvodu Bosne i Hercegovine, sa ciljem njegovog sistemskog smanjivanja i dovođenja u okvir evropskog prosjeka. Za ovu oblast nisu definisani specifični ciljevi već generalni cilj smanjenja troškova javne administracije kroz reformu javne administracije u skladu sa kreiranim strateškim dokumentima u oblasti reforme javne administracije.

7.2. Osnovne informacije o izdvajanjima za provođenje reforme javne administracije

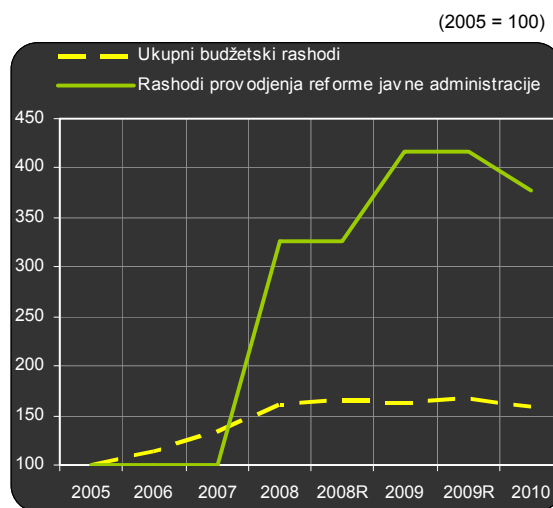
Iako je jedan od prioriteta iz Građanske platforme smanjenje troškova javne administracije i reforma javne uprave, troškovi rada administracije su rasli, a za reformu javne uprave su izdvojena minimalna sredstva u iznosu od 5 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana i to za 1,7 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta za 0,2 procenta.

Grafik 3-34.
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za reformu javnu administraciju

Izvor: Tabela 3-1-7.

Grafik 3-35.
Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na reformu javne administracije

Izvor: Tabela 3-1-7a.

U odnosu na 2006. godinu kada nije bilo izdvajanja za podršku reformi javne administracije, u 2010. godini izdvajanja za ove namjene su planirana u iznosu od 1,7 miliona KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za provođenje reforme javne administracije u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za provođenje reforme javne administracije su iznosila 0,03 %. Najveće učešće izdvajanja za podršku reformi javne administracije je zabilježeno u 2009. i 2010. godini kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 0,03 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanji u budžetu za 2006. godinu kada uopšte nije bilo izdvajanja za ove namjene.

Tabela 3-1-7:
Pregled planiranih rashoda za reforme javne administracije od 2005. do 2010. godine

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	0,0	0,0	0,5	1,5	1,5	1,9	1,9	1,7
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0	0,0	0,5	1,5	1,5	1,9	1,9	1,7
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Republika Srpska	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zeničko-dobojski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-7a:
Učešće planiranih rashoda za reforme javne administracije u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

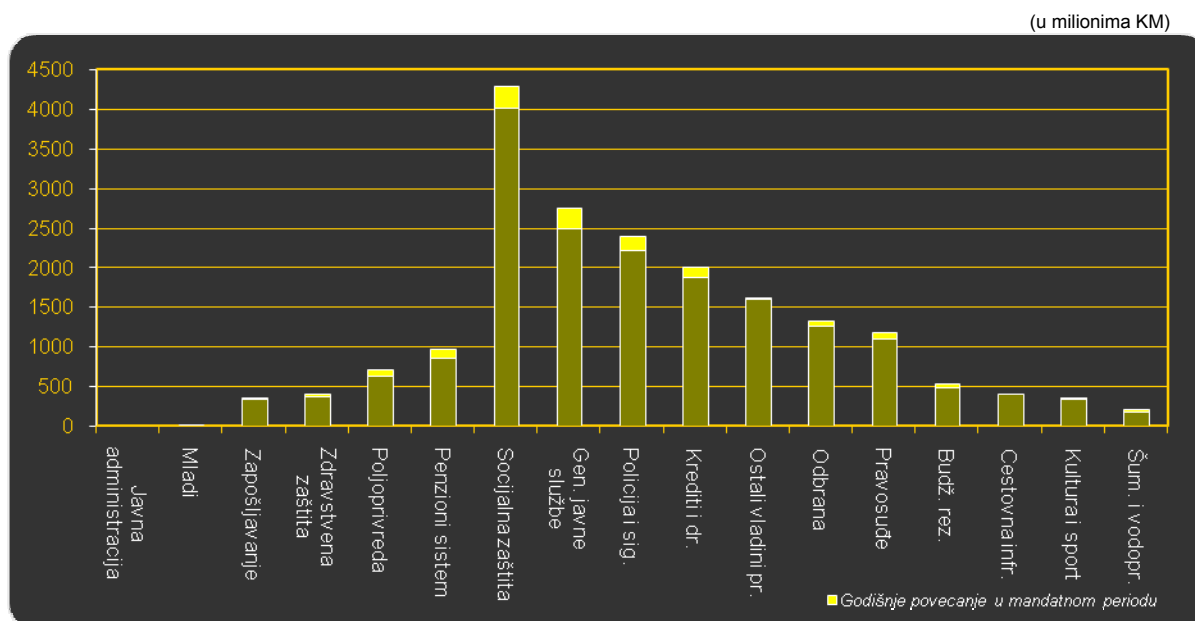
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	0,00%	0,00%	0,01%	0,02%	0,02%	0,03%	0,03%	0,03%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,00%	0,00%	0,04%	0,12%	0,12%	0,13%	0,13%	0,12%
Federacija BiH	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Republika Srpska	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Unsko-sanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Posavski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Tuzlanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Zeničko-dobojski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bosansko-podrinjski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Srednjobosanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Zapadno-hercegovački kanton	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kanton Sarajevo	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kanton 10	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Izvor: Tabela 3-1-7.

Ukoliko ukupna izdvajanja za podršku reforme javne administracije uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za poboljšanje položaja mladih, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za reforme javne administracije manja od izdvajanja za poboljšanje položaja mladih. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-36.

Ukupna izdvajanja za reforme javne administracije u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-7.

7.3. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

7.3.1. Institucije BiH

Izdvajanja za reforme javne administracije zabilježena su samo u budžetima institucija BiH i to u iznosu od 5 miliona KM. Ako posmatramo cijeli mandatni period, možemo vidjeti da su najveća sredstva za reforme javne administracije izdvojena u 2009. godini i to u iznosu od 1,9 miliona KM, dok su u 2007. godini izdvajanja za ove namjene bila najmanja i iznosila su 0,5 miliona KM.

Najveća izdvajanja za reformu javne administracije su zabilježena u budžetu Kancelarije koordinatora za reformu javne uprave.

7.3.2. Federacija BiH

U Federaciji BiH u mandatnom periodu nisu zabilježeni budžetski rashodi koji su direktno usmjereni na reformu javne administracije.

7.3.3. Republika Srpska

U Republici Srpskoj u mandatnom periodu nisu zabilježeni budžetski rashodi koji su direktno usmjereni na reformu javne administracije.

7.3.4. Kantoni u Federaciji BiH

U kantonima u F BiH u mandatnom periodu nisu zabilježeni budžetski rashodi koji su direktno usmjereni na reformu javne administracije.

8. OBRAZOVANJE

8.1. Obrazovanje u Građanskoj platformi

Reforma sistema obrazovanja u skladu s Bolonjskim procesom nije moguća bez sveobuhvatnog ispunjavanja svih gore navedenih uvjeta. Općedruštvena podrška reformi sistema obrazovanja podrazumijeva odgovarajući zakonski okvir koji će omogućiti jednak pristup i kvalitetno obrazovanje za sve građane, uz aktivnu uključenost civilnog društva i kontinuiran proces evaluacije.

Bolonjski proces je pokušaj evropskih zemalja da na svom prostoru poništi razlike između desetak visokoobrazovanih sistema različite tradicije i kvaliteta. Obrazovni radnici se nadaju da će na taj način iznjedrili prvoklasne diplomce, koji će biti oslonac razvoja evropske ekonomije i moći ravnopravno konkurisati kolegama iz SAD-a i azijskih zemalja u usponu, poput Kine.

Bolonjski proces će fakultete u BiH promijeniti iz temelja, a na način:

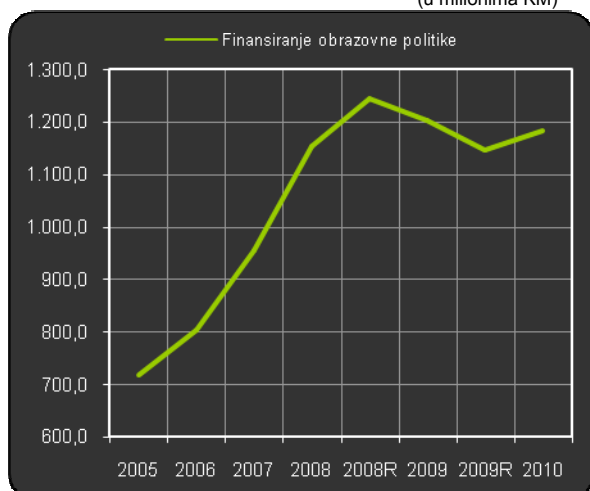
- Prakticovanjem procesa traži se uvođenje akreditovanja, odnosno zvaničnog rangiranja fakulteta koji bi osigurao predviđeni kvalitet;
- Svi univerziteti moraju osigurati i dodiplomske i postdiplomske studije. Svi fakulteti trebaju uvesti sistem kreditnih transfera čime bi se studentima omogućilo da, ako žele, nastave usavršavanje na bilo kojem univerzitetu u državi ili na kontinentu;
- U zemljama u razvoju kakva je i BiH, primjena bolonjskih standarda uključuje obnovu objekata i modernizaciju opreme, pedagoških metoda i organizacione strukture univerziteta i fakulteta.

8.2. Osnovne informacije o izdvajanjima za finansiranje obrazovne politike

Analizom planiranih rashoda na svim nivoima vlasti za period 2007. – 2010., koji direktno ili indirektno mogu doprinijeti unaprijeđenju stanja u oblasti obrazovanja ukupno je izdvojeno 4,53 milijardi KM. Ovaj iznos predstavlja najveće izdvajanje za politike iz Građanske platforme i čini 38,1 % ukupnih sredstava za sve politike iz Građanske platforme. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su u 2010. godini povećana i to za 382 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta za 38,7 procenata.

Grafik 3-37.

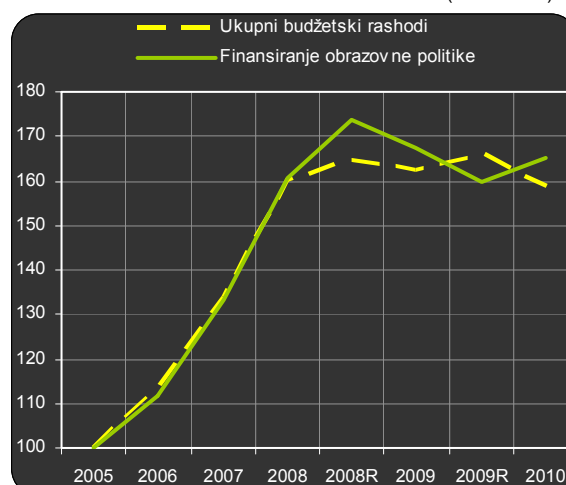
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za obrazovanje
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-8.

Grafik 3-38:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na obrazovanje
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-8a.

Planirana budžetska izdvajanja za finansiranje obrazovne politike su u mandatnom periodu rasla u skladu sa stopama rasta ukupnih budžetskih rashoda. Vidljivo je da su od 2006. godine budžeti

u BiH bilježili konstantan porast izdvajanja za ovu oblast. Pomenuti porast je izražen u budžetima za 2008. godinu u kojima je predviđeno povećanje novčanih izdvajanja za oblast obrazovanja u iznosu od 1,245 milijardi KM, nakon čega su se izdvajanja u rebalansima za 2009. godinu smanjila i iznosila su 1,145 milijardi KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u odnosu na ukupan budžet, u 2010. godini učešće izdvajanja za finansiranje obrazovne politike su iznosila 17,47 % ukupnih budžetskih rashoda. Najveće učešće izdvajanja za finansiranje obrazovne politike su bila u rebalansu 2008. godini kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 18,09 % ukupnih budžetskih rashoda, a najmanji u budžetu za 2006. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 16,58 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-8:
Pregled planiranih rashoda za finansiranje obrazovne politike od 2005. do 2010. godine

Naziv institucija	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	717,6	802,7	954,9	1.153,3	1.245,3	1.202,5	1.145,6	1.184,4
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	2,6	2,6	8,0
Federacija BiH	536,0	605,4	727,5	873,3	911,2	854,7	802,6	827,7
Republika Srpska	181,6	197,3	227,2	280,0	334,0	345,3	340,4	348,6
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	3,1	3,8	5,3	40,8	40,8	5,8	4,5	8,0
Unsko-sanski kanton	55,8	61,6	71,5	93,0	91,0	82,9	80,6	87,4
Posavski kanton	8,4	9,9	10,8	12,2	11,9	12,0	11,2	10,7
Tuzlanski kanton	103,1	114,3	151,5	167,5	185,6	190,4	170,7	171,1
Zeničko-dobojski kanton	71,8	76,9	108,7	117,6	126,5	131,9	120,5	118,1
Bosansko-podrinjski kanton	4,8	5,5	6,8	10,5	10,2	9,8	9,5	9,4
Srednjobosanski kanton	46,2	54,8	58,3	64,5	72,4	75,7	69,3	72,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	49,5	59,8	63,6	69,6	73,5	67,3	70,8	74,0
Zapadno-hercegovački kanton	18,5	19,1	25,2	27,6	29,6	30,6	28,6	29,6
Kanton Sarajevo	162,4	184,7	208,9	251,6	248,8	224,5	216,3	225,2
Kanton 10	12,2	15,1	16,9	18,3	20,9	23,8	20,6	22,3
% POVEĆANJE (2005=100)	100	111,9	133,1	160,7	173,5	167,6	159,6	165,0

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-8a.:
Učešće planiranih rashoda za finansiranje obrazovne politike u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

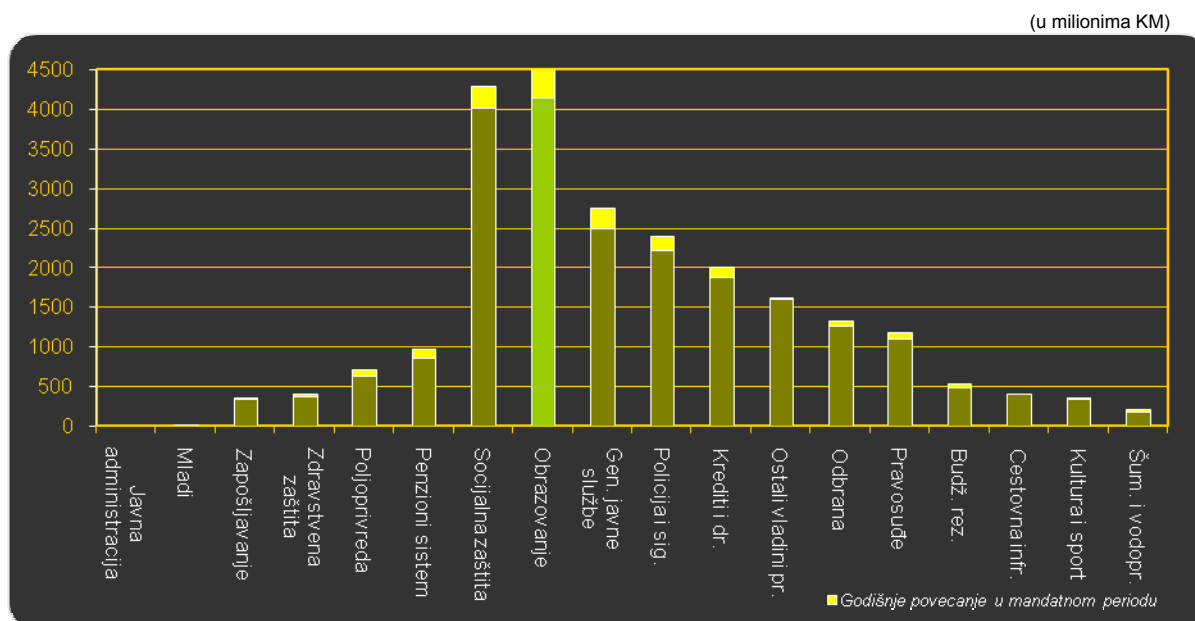
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	17,86%	16,58%	16,93%	17,16%	18,09%	17,48%	16,03%	17,47%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,18%	0,18%	0,59%
Federacija BiH	21,51%	21,71%	21,54%	21,67%	22,12%	22,52%	19,44%	21,72%
Republika Srpska	19,21%	17,96%	18,18%	18,66%	21,21%	20,68%	21,28%	21,79%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,30%	0,33%	0,37%	2,32%	2,23%	0,36%	0,21%	0,46%
Unsko-sanski kanton	42,60%	43,27%	43,19%	43,25%	41,85%	43,23%	43,59%	44,49%
Posavski kanton	33,12%	32,54%	35,95%	32,92%	33,39%	35,51%	35,45%	34,31%
Tuzlanski kanton	43,17%	45,36%	44,69%	44,97%	45,73%	45,77%	45,00%	46,83%
Zeničko-dobojski kanton	43,36%	38,31%	42,15%	41,65%	44,72%	47,19%	49,16%	48,38%
Bosansko-podrinjski kanton	21,37%	23,22%	21,07%	21,95%	23,58%	23,90%	24,47%	23,38%
Srednjobosanski kanton	46,88%	46,07%	43,99%	41,11%	44,73%	43,63%	46,64%	45,14%
Hercegovačko-neretvanski kanton	44,74%	41,91%	40,63%	37,64%	39,13%	37,60%	42,54%	39,52%
Zapadno-hercegovački kanton	35,40%	37,41%	36,48%	38,30%	41,12%	39,81%	40,09%	38,96%
Kanton Sarajevo	27,85%	28,75%	29,48%	29,61%	30,40%	30,58%	32,09%	31,95%
Kanton 10	38,49%	33,73%	33,85%	33,73%	35,06%	34,84%	36,92%	38,28%

Izvor: Tabela 3-1-8.

Ukoliko ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za reforme javne administracije, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike znatno veća od ukupnih izdvajanja za reforme javne administracije. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-39.

Ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-8.

8.3. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

8.3.1. Institucije BiH

Izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u budžetima Institucija BiH **nisu zabilježene u značajnom obimu**, obzirom da su ukupna izdvajanja za ove namjene u mandatnom periodu iznosila ukupno 11 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava planiran u okviru budžeta Agencije za školovanje i stručno osposobljavanje. U 2010. godini izdvajanja za unaprijeđenje stanja u oblasti obrazovanja su iznosila 8 miliona KM i u odnosu na 2006. godinu su povećana za 7,9 miliona KM.

8.3.2. Federacija BiH

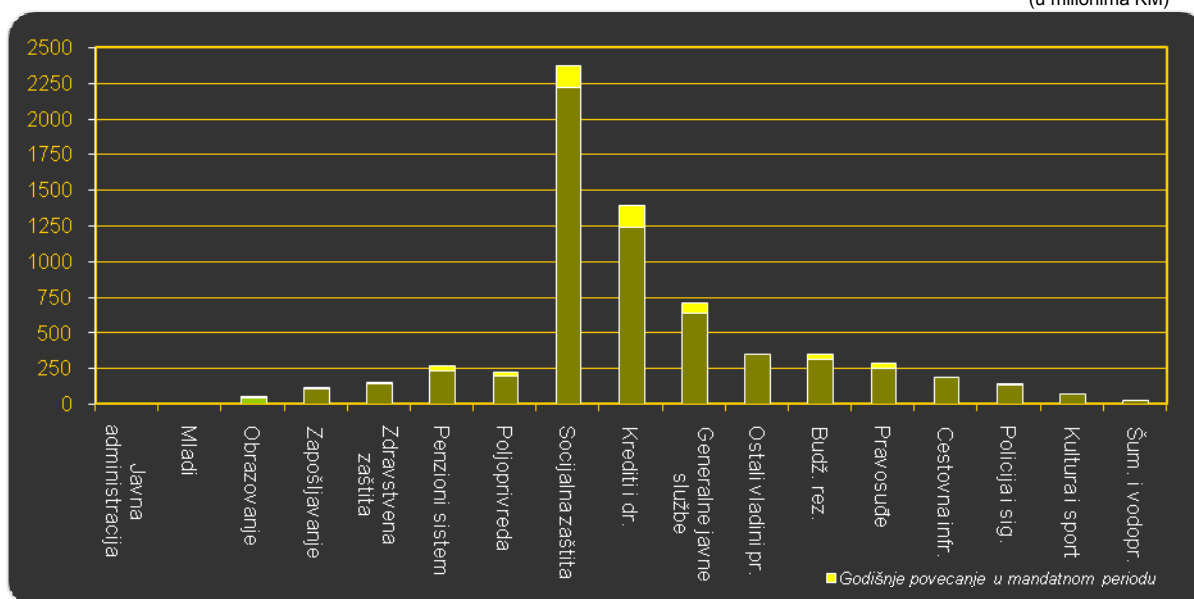
Izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 59 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 4,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2008. godinu kada su iznosila 40,8 miliona KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu.

Grafik 3-40.

Ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-8.

Ukupno 8 miliona KM koja su izdvojena za unaprijeđenje stanja u oblasti obrazovanja u 2010. godini, nalaze se u budžetu Ministarstva obrazovanja i nauke.

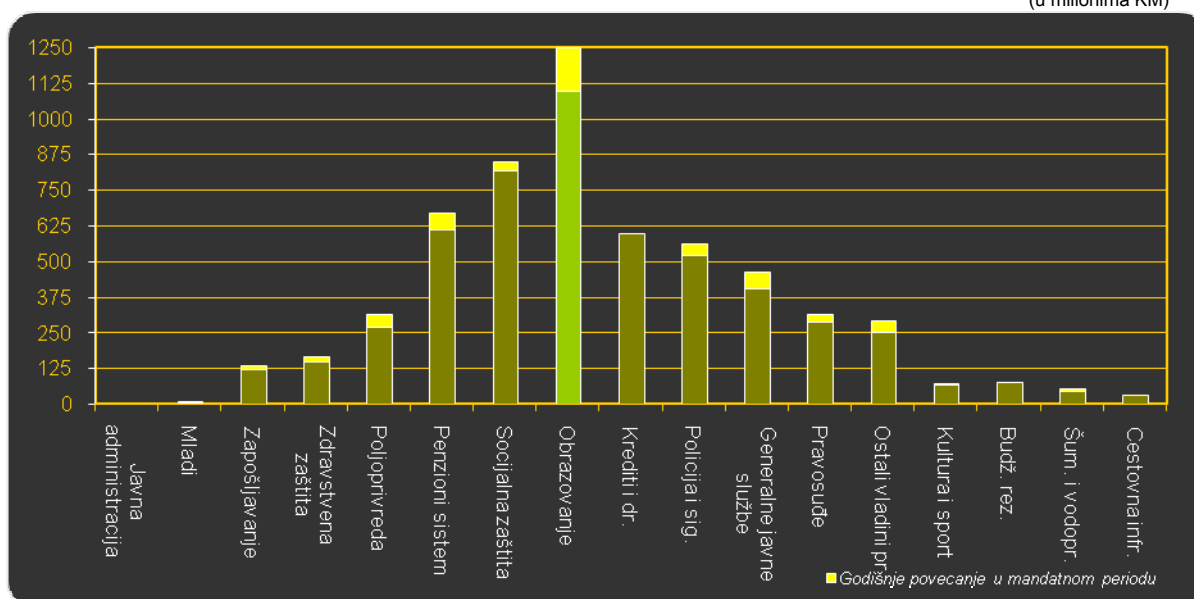
8.3.3. Republika Srpska

Izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 1,250 milijardi KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 151,3 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2010. godinu u iznosu od 348,6 miliona KM.

Grafik 3-41.

Ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-8.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu.

Od ukupno 1,250 milijardi KM planiranih izdvajanja za unaprijeđenje stanja u oblasti obrazovanja u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva prosvjete i kulture.

8.3.4. Kantoni u Federaciji BiH

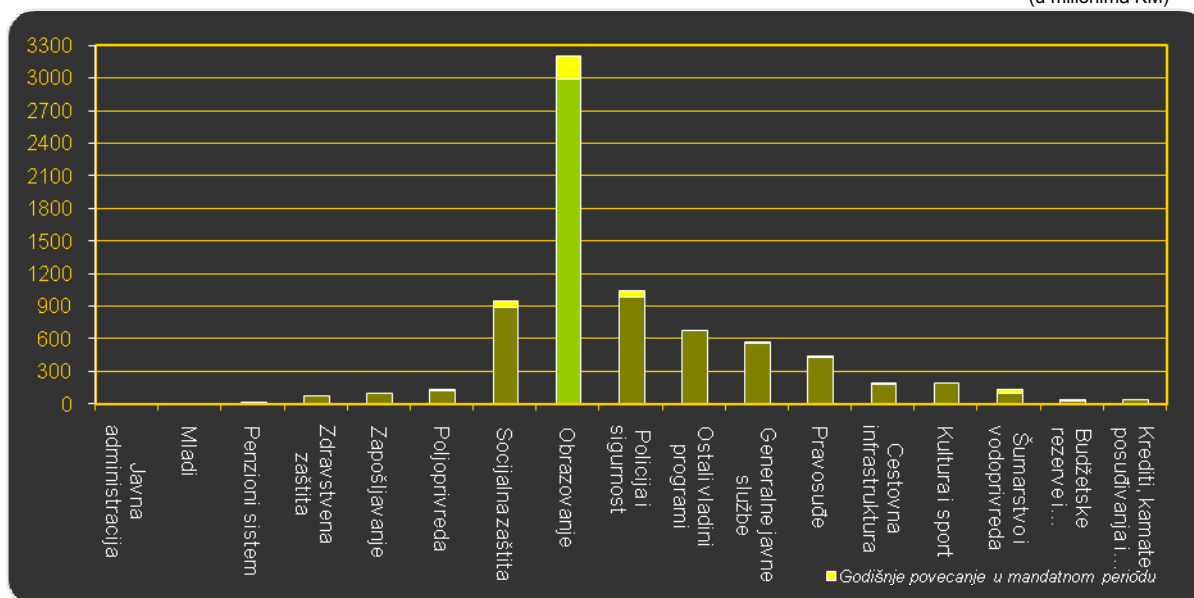
Izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 3,210 milijardi KM. Od ovog iznosa Kanton Sarajevo je izdvojio 225,2 miliona KM, Tuzlanski kanton 171,1 miliona KM, a Zeničko-dobojski kanton 118,1 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su povećana za 218,1 miliona KM. Najveća godišnja izdvajanja za unaprijeđenju stanja u oblasti obrazovanja bila su u rebalansima budžeta za 2008. godinu kada su iznosila 870,4 miliona KM.

Grafik 3-42.

Ukupna izdvajanja za finansiranje obrazovne politike u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-8.

Najveći dio budžetskih sredstava za unaprijeđenje stanja u oblasti obrazovanja nalazi se u budžetima ministarstava obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

9. EU INTEGRACIJE

9.1. EU integracije u Građanskoj platformi

Pitanje Evropskih integracija u Građanskoj platformi je definisano na način da se od vlasti u mandatnom periodu očekivalo da uspostave plan konkretnih aktivnosti koje će poduzeti u cilju ubrzanja procesa evropskih integracija s jasnim i mjerljivim rezultatima, kako bi:

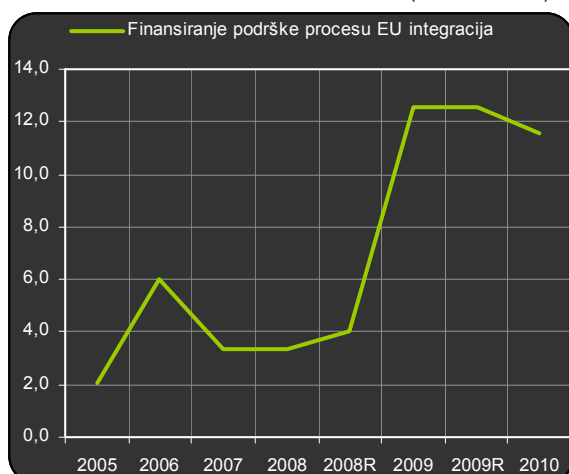
- Do kraja 2007. godine javnosti mogli prezentirati i otpočeti s realiziranjem Programa javnog informisanja građana o procesima evropskih integracija sa svim posljedicama i očekivanjima, sa osnovnim ciljem da se podigne svijest građana o svim rezultatima ovih procesa od kojih bi oni mogli imati koristi, bilo direktno ili indirektno;
- Do kraja 2007. godine mogli osigurati potpuno funkcionisanje svih 27 trenutno uspostavljenih vladinih institucija koje će doprinijeti ubrzanju procesa EU integracija, ali i poboljšanju ekonomskog, socijalnog i političkog života svih stanovnika, uključujući ispunjavanje svih kratkoročnih zahtjeva sadržanih u novom Evropskom partnerstvu za BiH;
- Od 2008. godine mogli započeti sa izradom zakonodavnog okvira, uspostavljanjem novih institucija, reformom postojećih institucija na svim nivoima, uključujući i organe lokalne samouprave kako bi sve ove institucije bile u mogućnosti da sa punim kapacitetom iskoriste sve finansijske i nefinansijske poticaje koje će za Bosnu i Hercegovinu biti na raspolaganju u pretpristupnom periodu, a posebno nakon zaključivanja SPP u oblastima kao što su poljoprivreda i ruralni razvoj, razvoj infrastrukture, ekonomski razvoj nerazvijenih područja, bez obzira da li je njihovo uspostavljanje dio zahtjeva EU ili ne;
- U potpunosti se mogli posvetiti ispunjavanju obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na način da osiguraju potpunu implementaciju svih zakona koji će biti predmet Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, stavljajući na vrh prioriteta osiguravanje sredstava, potrebne legislative, kadrova, opreme i ostalih potrebnih preduvjeta za ostvarivanje Ugovorenih obaveza, kako bi Bosna i Hercegovina do početka 2010. godine zaključila Sporazum o Stabilizaciji i pridruživanju i na taj način stekla status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji;
- BiH do 2010. godine mogla ispuniti uvjete za sticanje statusa kandidata za članstvo u EU.

9.2. Osnovne informacije o izdvajanjima za finansiranje podrške procesu EU integracija

Uvođenjem administrativnih promjena unutar vladinih tijela, prekinulo se sa praksom da se ne obezbjeđuju nikakva sredstva iz budžeta za finansiranje aktivnosti na ubrzanju procesa EU integracija. Reorganizacijom i usklađivanjem sa propisima Evropske unije i prilagođavanjem osnovnog zadatka ovog tijela, obezbjeđeno je da se troškovi vladinih institucija mogu uvrstiti i u troškove za potrebe ubrzanja procesa EU integracija. Za ubrzanje procesa EU integracija u budžetima institucija BiH, F BiH, Republike Srpske i svih deset kantona ukupno je izdvojeno 31 milion KM u mandatnom periodu 2007 – 2010. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana i to za 5,5 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta za 0,6 procenata.

Grafik 3-43.

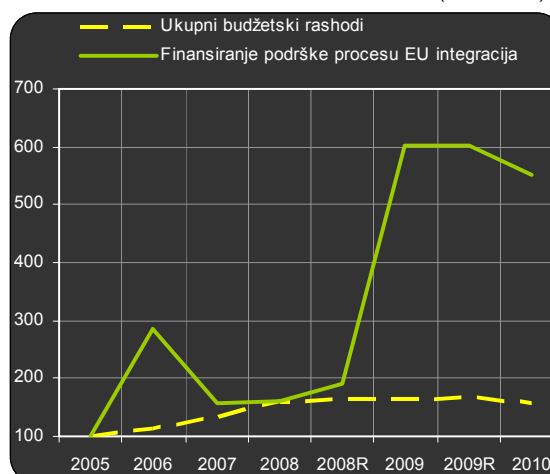
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-9.

Grafik 3-44:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda za finansiranje podrške procesu EU integracija
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-9a

Planirana budžetska izdvajanja za ubrzanje procesa EU integracija su u prve dvije godine mandata rasle u skladu sa stopama rasta ukupnih budžetskih rashoda, da bi u budžetu za 2009. godinu došlo do trostrukog povećanja izdvajanja sredstava za ove namjene u iznosu od 12,6 miliona KM. U 2010. došlo je do blagog pada izdvajanja za aktivnosti ubrzanja procesa EU integracija kada su izdvajanja za ove namjene planirana u iznosu od 11,5 miliona KM.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za aktivnosti ubrzanja procesa EU integracija u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija su iznosila 0,2 %.

Tabela 3-1-9.:
Pregled planiranih rashoda za finansiranje podrške procesu EU integracija od 2005. do 2010. godine

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	2,1	6,0	3,3	3,4	4,0	12,6	12,6	11,5
Institucije Bosne i Hercegovine	2,1	6,0	3,3	3,4	3,4	12,6	12,6	11,2
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,4
Republika Srpska	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zeničko-dobojski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Kanton Sarajevo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
% POVEĆANJE (2005=100)	100	287,0	158,5	161,8	191,7	600,6	600,6	552,2

Tabela 3-1-9a.:
Učešće planiranih rashoda za finansiranje podrške procesu EU integracija u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine (u % ukupnog budžeta)

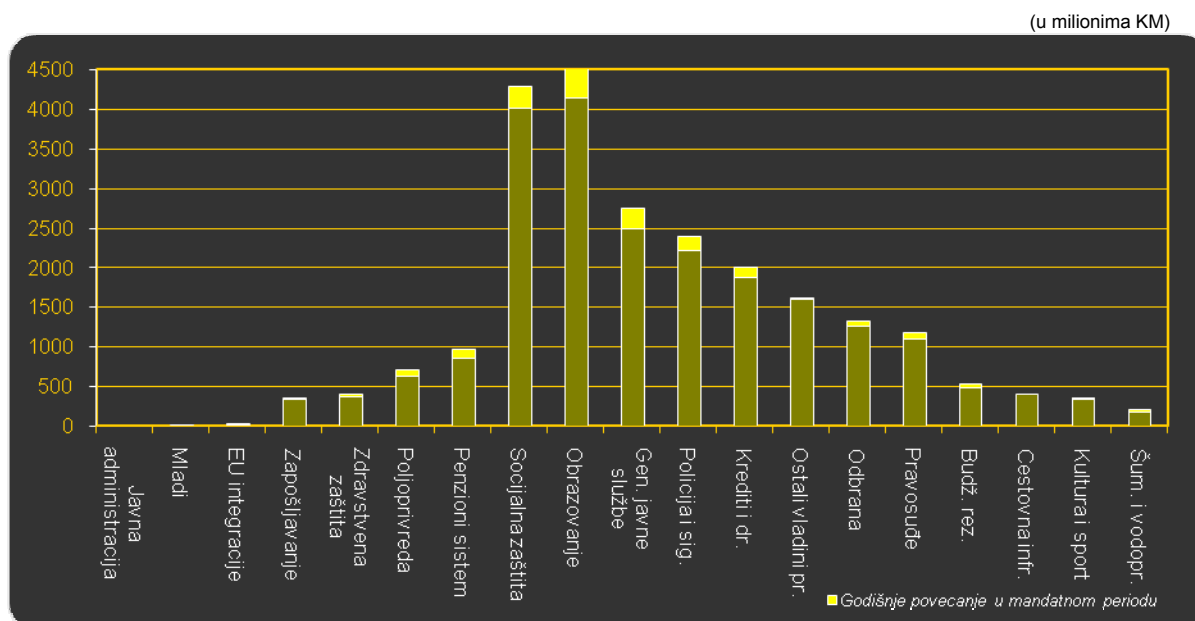
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,4%	0,6%	0,3%	0,3%	0,3%	0,9%	0,9%	0,8%
Federacija BiH	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Republika Srpska	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Unsko-sanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Posavski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tuzlanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zeničko-dobojski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bosansko-podrinjski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Srednjobosanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zapadno-hercegovački kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
Kanton Sarajevo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanton 10	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Izvor: Tabela 3-1-9.

Ukoliko ukupna izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za finansiranje obrazovne politike, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija znatno manja u odnosu na izdvajanja za finansiranje obrazovne politike. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-45.

Ukupna izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-9

9.3. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

9.3.1. Institucije BiH

Izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija na nivou Institucija BiH u mandatnom periodu su iznosila 30 miliona KM, od čega je najveći iznos budžetskih sredstava planiran u okviru Direkcije za evropske integracije BiH. U 2010. godini izdvajanja za politike podrške procesu EU integracija su iznosila 11,2 miliona KM, što u odnosu na 2006. godinu predstavlja povećanje od 5,2 miliona KM.

9.3.2. Federacija BiH

Izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 1 milion KM. Najveća izdvajanja su zabilježena u rebalansu 2008. godine., i to u iznosu od 0,6 miliona KM, dok u 2010. godini nisu zabilježena izdvajanja za finansiranje procesa podrške EU integracija.

9.3.3. Republika Srpska

U budžetu RS nisu zabilježena nikakva budžetska izdvajanja direktno povezana sa ubrzanjem procesa EU integracija.

9.3.4. Kantoni u Federaciji BiH

U budžetima kantona u F BiH nisu zabilježena nikakva budžetska izdvajanja direktno povezana sa ubrzanjem procesa EU integracija.

10. JAVNA PREDUZEĆA

10.1. Pitanje efikasnog rada javnih preduzeća u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi je dat jasan cilj da domaće vlasti u mandatnom periodu osiguraju efikasniji rad javnih preduzeća i obezbjeđenje kvalitetnih usluga koje one pružaju građanima.

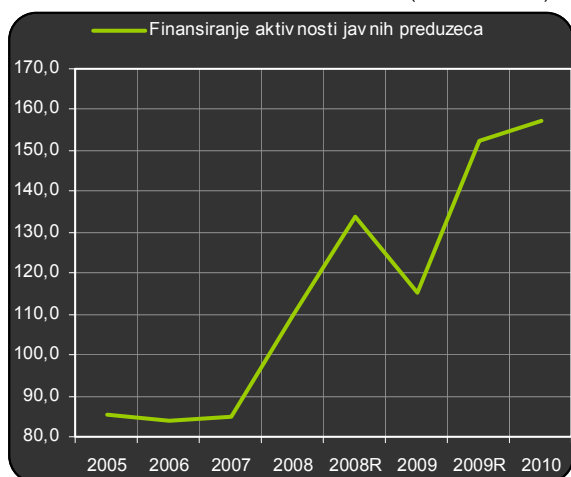
U analizi budžeta cilj u oblasti javnih preduzeća je bio utvrđivanje koliko se budžetskih sredstava izdvaja za finansiranje javnih preduzeća na svim nivoima vlasti.

10.2. Osnovne informacije o izdvajanjima za politike finansiranja javnih preduzeća

U budžetima institucija BiH, F BiH, Republike Srpske i svih deset kantona za period 2007. - 2010. godinu za finansiranje javnih preduzeća je izdvojeno 528 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu ova sredstva su povećana i to za 73 miliona KM, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta za 7,4 procenata.

Grafik 3-46.

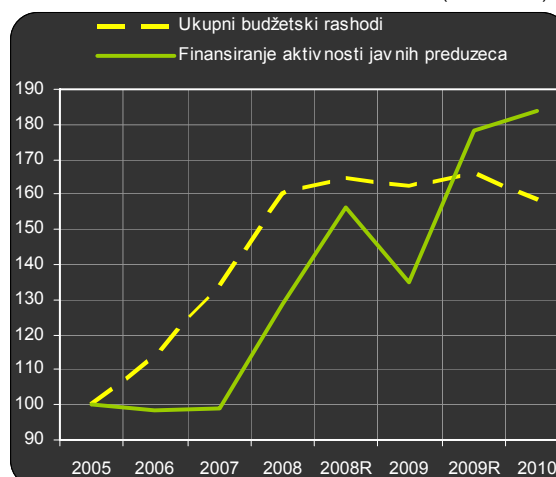
Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za poljoprivredu
(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-10.

Grafik 3-47:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na poljoprivredu
(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-10a

Planirana budžetska izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća su u 2007. i 2008. godini rasla po približno istoj stopi rasta kao kod ukupnih budžetskih rashoda. U 2009. godini dolazi do značajnog pada izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća, da bi se rebalansom budžeta 2009. godine ova izdvajanja ponovo povećala. U 2010. godini, domaće vlasti su za finansiranje javnih preduzeća planirale izdvojiti 157,1 miliona KM, što je za 73 miliona KM više u odnosu na izdvajanja za ove namjene u 2006. godini.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća su iznosila 2,3 %. Ovaj procenat izdvajanja koji je zabilježen u 2010. godini ujedno predstavlja i najveće učešće izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća. Učešće izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća je najmanje u budžetu za 2007. godinu kada su izdvajanja za ove namjene iznosila 1,5 % ukupnih budžetskih rashoda.

Tabela 3-1-10:
Pregled planiranih rashoda za politike finansiranja javnih preduzeća od 2005. do 2010. godine

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	85,5	84,2	84,8	110,0	133,7	115,3	152,2	157,1
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Federacija BiH	55,0	53,3	54,6	75,8	97,5	113,0	112,0	116,6
Republika Srpska	30,5	30,9	30,1	34,1	36,2	2,3	40,2	40,5
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	21,2	21,2	28,0	41,8	41,8	52,5	55,0	54,9
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	1,1	0,7	1,7	2,4	2,2	4,0	3,4	8,2
Zeničko-dobojski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bosansko-podrinjski kanton	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Herc.-neretvanski kanton	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Zapadno-hercegovački kanton	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	32,4	31,1	24,4	31,5	53,4	56,2	53,5	53,1
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-10a.:
Učešće planiranih rashoda za politike finansiranja javnih preduzeća u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

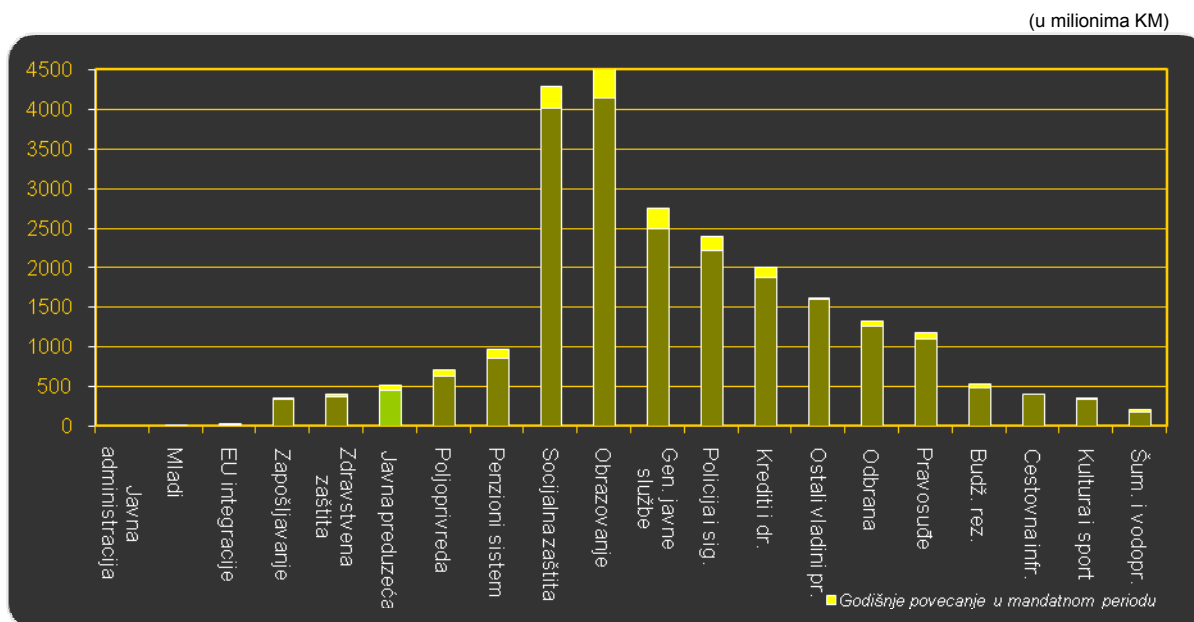
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	2,1%	1,7%	1,5%	1,6%	1,9%	1,7%	2,1%	2,3%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Federacija BiH	2,2%	1,9%	1,6%	1,9%	2,4%	3,0%	2,7%	3,1%
Republika Srpska	3,2%	2,8%	2,4%	2,3%	2,3%	0,1%	2,5%	2,5%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	2,0%	1,9%	1,9%	2,4%	2,3%	3,3%	2,6%	3,1%
Unsko-sanski kanton	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Posavski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tuzlanski kanton	0,5%	0,3%	0,5%	0,6%	0,5%	1,0%	0,9%	2,3%
Zeničko-dobojski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bosansko-podrinjski kanton	1,3%	0,4%	0,5%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Srednjobosanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Herc.-neretvanski kanton	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
Zapadno-hercegovački kanton	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanton Sarajevo	5,6%	4,8%	3,4%	3,7%	6,5%	7,7%	7,9%	7,5%
Kanton 10	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Izvor: Tabela 3-1-10.

Ukoliko ukupna izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za finansiranje podrške procesu EU integracija, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća znatno veća od ukupnih izdvajanja za finansiranje podrške procesu EU integracija, dok su neznatno veća od izdvajanja za pitanja zapošljavanja i zdravstvene zaštite, ali i manja od izdvajanja za poljoprivredu. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-48.

Ukupna izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-10.

10.3. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

10.3.1. Institucije BiH

Na nivou institucija BiH nisu zabilježena izdvajanja za finansiranje aktivnosti javnih preduzeća.

10.3.2. Federacija BiH

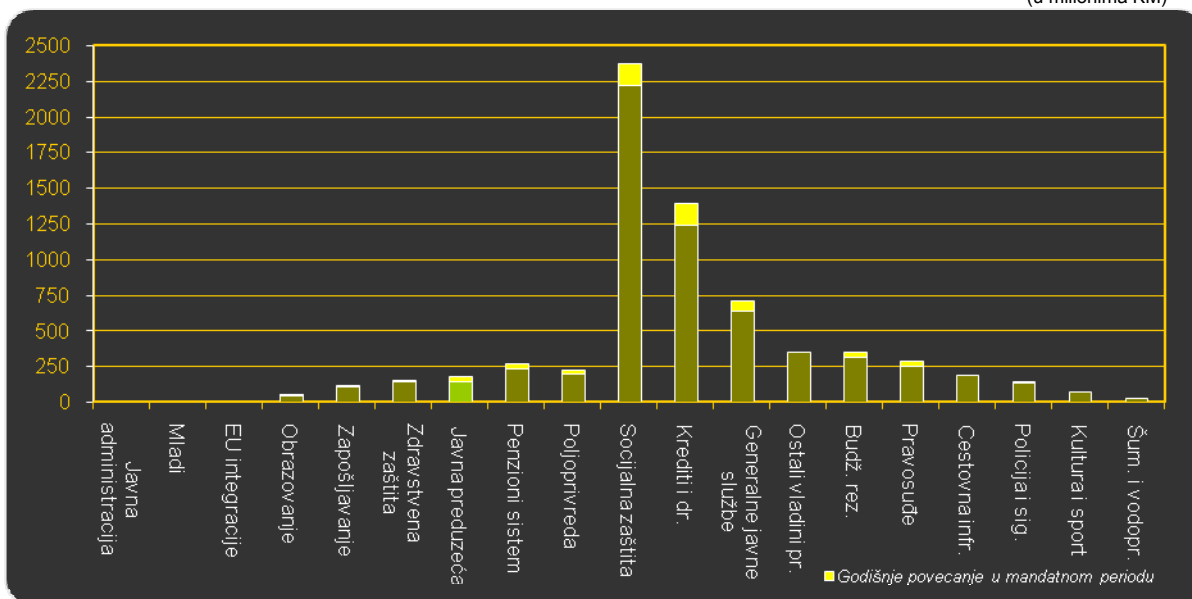
Izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 180 miliona KM. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 33,8 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u rebalansu budžeta za 2009. godinu kada su iznosila 55,0 miliona KM.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Federaciju BiH bez kantona prikazan je na narednom grafikonu.

Grafik 3-49.

Ukupna izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u mandatnom periodu – Federacija BiH bez kantona

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-10.

Od ukupno 54,9 miliona KM planiranih izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u 2010. godini, najveći iznos sredstava planiran je u budžetu Ministarstva energije, rudarstva i industrije (28 miliona KM) i u budžetu Ministarstva prometa i komunikacija u iznosu od 26,9 miliona KM.

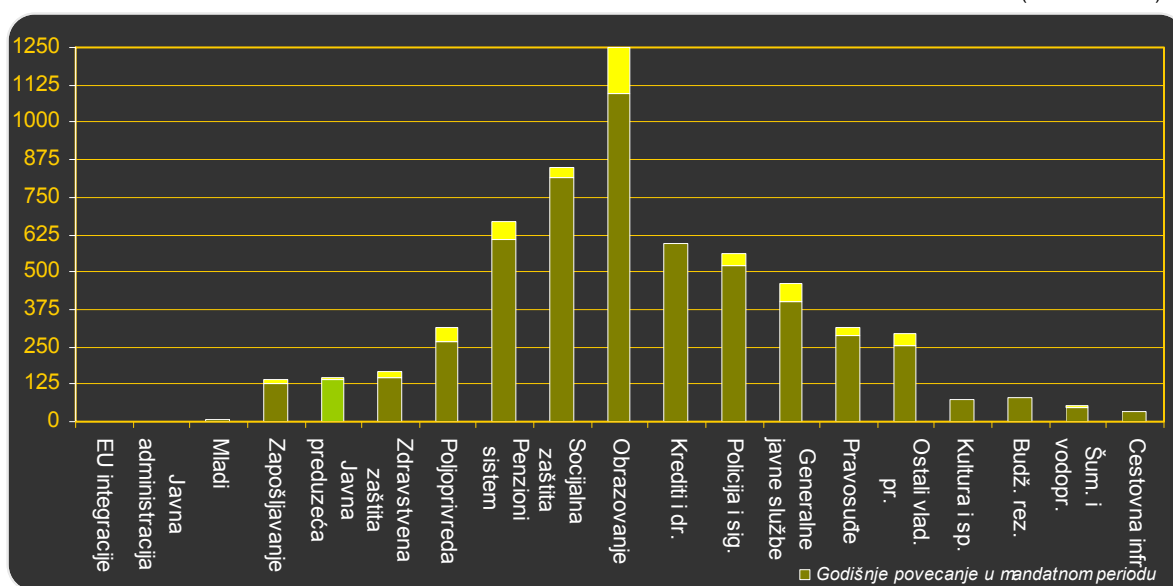
10.3.3. Republika Srpska

Izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 147 miliona KM, što je više za 33 miliona KM od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu u 2010. godini ukupna godišnja izdvajanja za ove namjene su povećana za 9,6 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2010. godinu kada su iznosila 40,5 miliona KM.

Grafik 3-50.

Ukupna izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u mandatnom periodu – Republika Srpska

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-10.

Pregled ukupnih planiranih budžetskih izdvajanja za Republiku Srpsku prikazan je na prethodnom grafikonu.

Od ukupno 40,5 miliona KM planiranih izdvajanja aktivnosti javnih preduzeća u 2010. godini, najveći iznos sredstava (33,6 miliona KM) planiran je u budžetu Ministarstva saobraćaja i veza.

10.3.4. Kantoni u Federaciji BiH

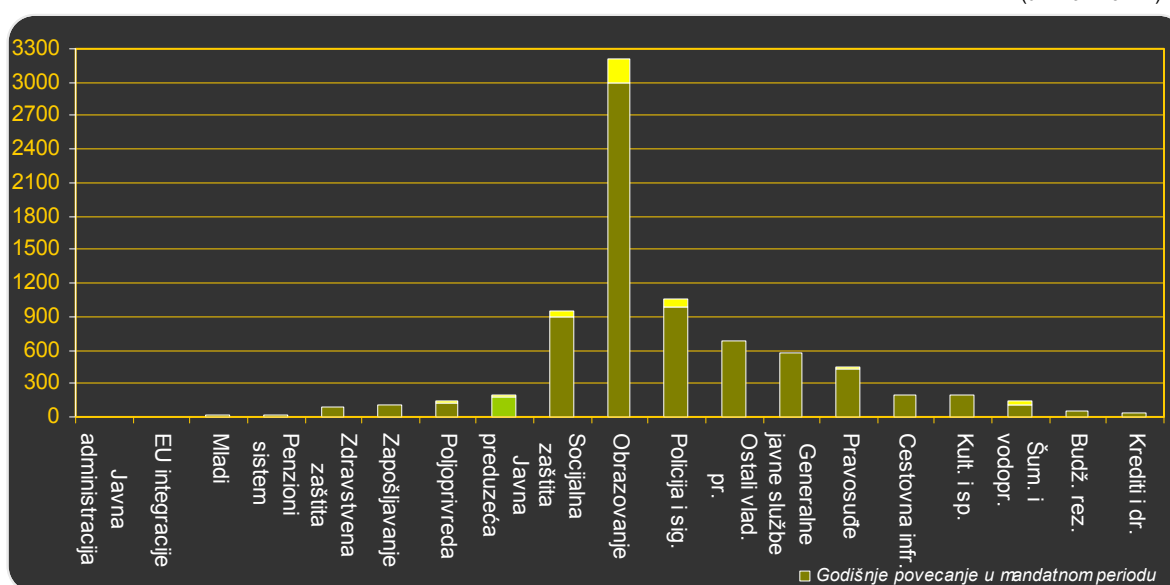
Izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u budžetima deset kantona u Federaciji BiH su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 201 milion KM. Od ovog iznosa Kanton Sarajevo je izdvojio 184 miliona KM, a Tuzlanski kanton je izdvojio 16 miliona KM.

U odnosu na 2006. godinu izdvajanja za ove namjene u 2010. godini su povećana za 29,6 miliona KM, dok su najveća godišnja izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća bila u budžetu za 2010. godinu kada su iznosila 61,7 miliona KM.

Grafik 3-51.

Ukupna izdvajanja za aktivnosti javnih preduzeća u mandatnom periodu – Svi kantoni u F BiH

(u milionima KM)

Izvor: Tabela 3-1-10.

Najveći dio budžetskih sredstava za aktivnosti javnih preduzeća nalazi se u budžetima ministarstva za prostorno uređenje i zaštitu okoliša, ministarstvu prometa i komunikacija, te u ministarstvu energije, rudarstva i industrije.

11. STRANA ULAGANJA

11.1. Pitanje stranih investicija u Građanskoj platformi

U Građanskoj platformi je dat jasan cilj da domaće vlasti u mandatnom periodu osiguraju ubrzani rast direktnih stranih ulaganja u privredu Bosne i Hercegovine.

U analizi budžeta cilj u oblasti stranih ulaganja bio je utvrđivanje koliko se budžetskih sredstava izdvaja za finansiranje politika, programa i mjera direktno usmjerenih na privlačenje inostranih investicija.

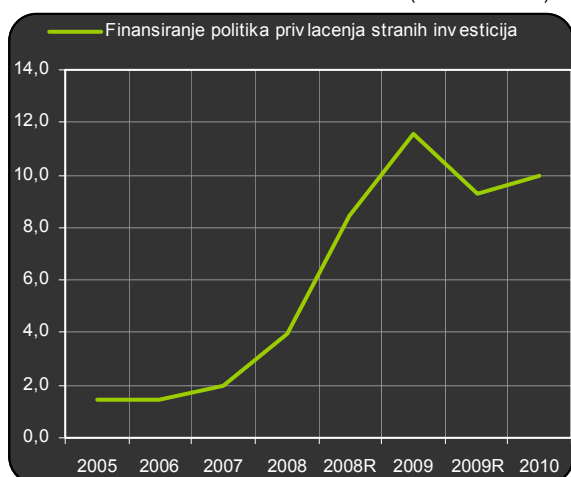
11.2. Osnovne informacije o izdvajanjima za politike privlačenja stranih investicija

Vlasti Bosne i Hercegovine za politike ili programe koji bi direktno uticali na povećanje stranih ulaganja su u svojim budžetima za period 2007 – 2010. godina izdvojili 30 miliona KM, a od toga su za 2010. godinu planirali sredstva u iznosu od 9.972.000 KM. Budžetska izdvajanja za strana ulaganja su u 2010. godini veća za 8,5 miliona KM u odnosu na 2006. godinu, što je uticalo na ukupno povećanje budžeta svih nivoa vlasti za 0,9 procenata.

Grafik 3-52.

Rast ukupnih budžetskih izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija

(u milionima KM)

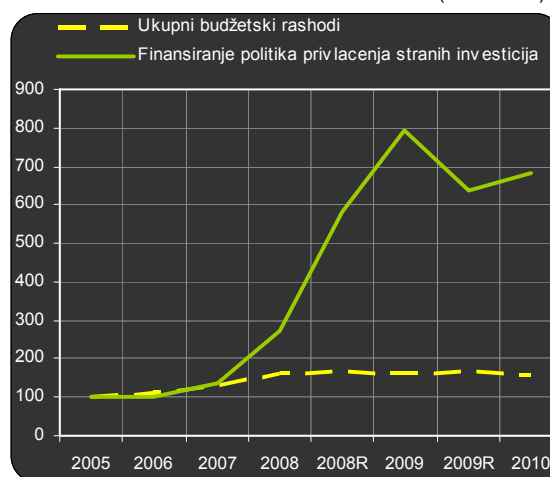

Izvor: Tabela 3-1-11.

Grafik 3-53:

Uporedni pregled rasta ukupnih godišnjih rashoda i rashoda na politike privlačenja stranih investicija

(2005 = 100)

Izvor: Tabela 3-1-11a.

Planirana budžetska izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija su u mandatnom periodu rasla po znatno većoj stopi od rasta ukupnih budžetskih rashoda. U 2010. godini, domaće vlasti su za politike privlačenja stranih investicija planirale izdvojiti skoro 10 miliona KM, što je za 8,5 miliona KM više u odnosu na izdvajanja za ove namjene u 2006. godini.

Posmatrajući ukupna izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija u odnosu na ukupan budžet, na kraju 2010. godine učešće izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća su iznosila 0,1 %.

Tabela 3-1-11:
Pregled planiranih rashoda za politike privlačenja stranih investicija od 2005. do 2010. godine

Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	1,5	1,5	2,0	4,0	8,5	11,6	9,3	10,0
Institucije Bosne i Hercegovine	1,5	1,5	2,0	4,0	4,0	4,3	4,3	3,8
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
Republika Srpska	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5	7,2	4,6	6,2
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
Unsko-sanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Posavski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuzlanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zeničko-dobojski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bosansko-podrinjski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Srednjobosanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapadno-hercegovački kanton	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton 10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
% POVEĆANJE (2005=100)	100	100,1	134,1	273,0	582,0	794,7	638,2	684,7

Izvor: Usvojeni budžeti i rebalansi budžeta Institucija BiH, Federacije BiH, Republike Srpske i svih 10 kantona u Federaciji BiH za 2005., 2006., 2007., rebalansi za 2008. i 2009. godinu i usvojeni budžeti za 2010. godinu

Tabela 3-1-11a.:
Učešće planiranih rashoda za politike privlačenja stranih investicija u ukupnim budžetima od 2005. do 2010. godine
(u % ukupnog budžeta)

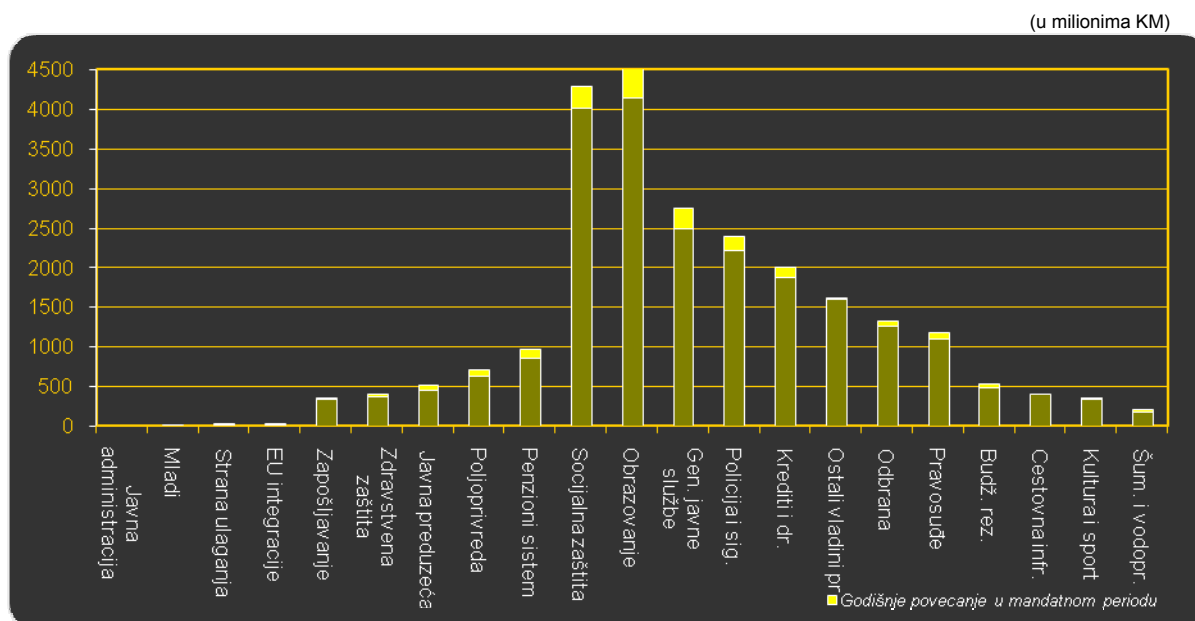
Naziv institucije	2005	2006	2007	2008	2008R	2009	2009R	2010
Ukupno	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%
Institucije Bosne i Hercegovine	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Federacija BiH	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Republika Srpska	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,4%	0,3%	0,4%
Struktura Federacija BiH:								
Federacija BiH	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Unsko-sanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Posavski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tuzlanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zeničko-dobojski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bosansko-podrinjski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Srednjobosanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hercegovačko-neretvanski kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Zapadno-hercegovački kanton	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanton Sarajevo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kanton 10	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Izvor: Tabela 3-1-11.

Ukoliko ukupna izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija uporedimo sa ukupnim izdvajanjima za finansiranje javnih preduzeća, uočljivo je da su ukupna izdvajanja za finansiranje javnih preduzeća znatno veća od ukupnih izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija. Pregled je dat na narednom grafikonu.

Grafik 3-54.

Ukupna izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija u mandatnom periodu – svi nivoi vlasti

Izvor: Tabela 3-1-11..

11.3. Uporedni prikaz izdvajanja po nivoima vlasti

11.3.1. Institucije BiH

Za politike privlačenja stranih investicija u budžetima Institucija BiH ukupna izdvajanja su u mandatnom periodu iznosila 30 miliona KM, od čega je najveći iznos (4,3 miliona KM) budžetskih sredstava planiran u 2009. godini u okviru Agencije za promociju stranih investicija u BiH.

11.3.2. Federacija BiH

Izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija u budžetu Federacije BiH na entitetskom nivou su u mandatnom periodu planirana jedino u rebalansu budžeta za 2009. godinu u iznosu od 367.000 KM u okviru Ministarstva trgovine.

11.3.3. Republika Srpska

Izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija u budžetu Republike Srpske su u mandatnom periodu planirana u ukupnom iznosu od 15 miliona KM, što je znatno veći iznos od iznosa planiranih sredstava u budžetu F BiH. U odnosu na 2006. godinu kada nije bilo izdvajanja sredstava za politike privlačenja stranih investicija, u 2010. godini izdvajanja za ove namjene su planirana u iznosu od 6,2 miliona KM. U mandatnom periodu najveća izdvajanja za ove namjene planirana su u budžetu za 2009. godinu u iznosu od 7,2 miliona KM.

Od ukupno 6,2 miliona KM planiranih izdvajanja za politike privlačenja stranih investicija u 2010. godini, najveći iznos sredstava (4 miliona KM) planiran je u budžetu Vlade RS i u budžetu Ministarstva za ekonomske odnose i koordinaciju (2,2 miliona KM).

11.3.4. Kantoni u Federaciji BiH

Izdavanja za politike privlačenja stranih investicija u budžetima deset kantona u Federaciji BiH nisu planirana u mandatnom periodu.